

Kuusikko-
työryhmä

Kuuden suurimman kaupungin **varhaiskasvatuksen palvelut ja kustannukset** vuonna 2017

Aino Hiekkavuo ja Marianne Forsell
Kuusikko-työryhmän
julkaisusarja 5/2018

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) varhaiskasvatusta, lastensuojelua, aikuissosiaalityötä, toimeentulotukea, työllistämispalveluja, päihde- ja mielenterveyspalveluja, kehitysvammahuoltoa, vammaispalveluja sekä vanhuspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi varhaiskasvatuksen, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panna esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitetut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoisiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutostiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin
varhaiskasvatuksen
palvelut ja kustannukset
vuonna 2017

Kuusikko-työryhmä
Varhaiskasvatus
Aino Hiekkavuo ja Marianne Forsell
6.8.2018

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Aino Hiekkavuo ja Marianne Forsell

ISSN 2342-1983 (painettu)
ISSN 2342-1991 (verkkajulkaisu)

Edita Prima Oy 2018, Helsinki

Tekijä(t)		
Varhaiskasvatuksen Kuusikko-työryhmä, kirjoittanut Aino Hiekkavuo ja Marianne Forsell		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut ja kustannukset vuonna 2017		
Julkaisija (toimiala tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Espoon sivistystoimi, Vantaan sivistystoimi, Turun kasvat- ja opetustoimi, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut.	8/2018	31 s. + 71 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	5/2018	
ISSN-numero	Kieli	
2342-1983 (painettu) 2342-1991 (verkkajulkaisu)	Suomi	
Tiivistelmä		
Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 119 699 varhaiskasvatusikäistä lasta. Lasten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta Helsingissä ja Turussa ja muissa kuutoskaupungeissa se väheni. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 92,9 prosenttia oli varhaiskasvatuksen palvelujen ja kotihoidon tuen piirissä. Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin lainsäädännöllisesti siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Lisäksi päiväkodin hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavan henkilöstön ja kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten välinen suhdeluku muutettiin 1:7:stä 1:8:aan. Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ovat ottaneet käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden ja Oulu henkilöstömitoituksen muutoksen. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 68 084 lasta eli 1 155 lasta (+1,7 %) edellisvuotta enemmän. Sen sijaan kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään. Kunnallisessa perhepäivähoidossa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 2 568 lasta (2,1 % varhaiskasvatusikäisistä lapsista) eli 301 lasta (-10,5 %) edellisvuotta vähemmän. Kunnallisen perhepäivähoidon piirissä olevaista lapsista 1 315 (51,2 %) oli ryhmäperhepäivähoidossa. Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 2 257 lasta eli 464 lasta (-17,1 %) vähemmän kuin edellisvuonna. Espoossa ostopalvelun osuus on muita kaupunkeja suurempi. Varhaiskasvatuksen palveluseteli on käytössä Turussa, Oulussa, Tampereella ja Vantaalla, ja se on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta näissä kaupungeissa. Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 7 378 lasta eli 810 lasta (+12,3 %) enemmän kuin vuotta aiemmin. Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa oli 7 596 lasta eli 324 lasta (+4,5 %) edellisvuotta enemmän. Kotihoidon tuella hoidettiin 23 512 lasta eli 19,6 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä. Lapsimäärä väheni edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa, yhteensä 1 625 lasta (-6,5 %) vähemmän kuin edellisvuonna. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset olivat lähes 1,1 miljardia euroa. Kokonaiskustannukset laskivat 0,2 prosenttia edellisvuodesta. Kokonaiskustannukset kasvoivat Tampereella (+0,6 %) ja Espoossa (+0,4 %) ja muissa kuutoskaupungeissa ne laskivat Helsingin 0,3 prosentista Oulun 0,9 prosenttiin.		
Asiasanat		
Kuusikko, varhaiskasvatus, kustannukset, kuntavertailu		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 5	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Varhaiskasvatuksen muutokset lainsäädännön valossa	2
2	VARHAISKASVATUKSEN PALVELUJÄRJESTELMÄ	4
2.1	Varhaiskasvatusikäiset lapset kuutoskaupungeissa	4
2.2	Varhaiskasvatusikäisten sijoittuminen varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmään	6
2.2.1	Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus	7
2.2.2	Esiopetus	9
2.2.3	Muu varhaiskasvatustoiminta	10
2.2.4	Lasten kotihoidon tuki.....	10
2.3	Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset	11
3	KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS.....	13
3.1	Varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa	13
3.1.1	Lapset	13
3.1.2	Henkilöstö	13
3.1.3	Kustannukset.....	15
3.2	Varhaiskasvatus kunnallisessa perhepäivähoidossa	17
3.3	Kehityksen ja oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa	19
4	YKSITYINEN VARHAISKASVATUS	20
4.1	Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus.....	21
4.2	Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli	21
4.3	Yksityisen hoidon tuki	22
5	LASTEN KOTIHOIDON TUKI	23
6	ASIAKASPALAUTE VARHAISKASVATUKSEN PALVELUISTA.....	25
7	YHTEENVETO.....	27
LÄHTEET	31	
Liite 1	Lasten varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2017 tietojen keruulle	32
Liite 2	Taulukoita ja kuvioita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista	41
Liite 3	Varhaiskasvatuksen toiminta- ja kustannustietoja vuosilta 2013–2017	57
1A/1	Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2013–2017 (31.12.)	57
JATKUU: 1A/1	Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2013–2017 (31.12.)	58

1A/2 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) äidinkielen mukaan vuosina 2013–2017 (31.12.)	59
1B/1 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Helsingissä 31.12.2017	60
1B/2 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Espoossa 31.12.2017	61
1B/3 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Vantaalla 31.12.2017	62
1B/4 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Turussa 31.12.2017	63
1B/5 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Tampereella 31.12.2017	64
1B/6 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Oulussa 31.12.2017	65
1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2013–2017	66
JATKUU: 1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2013–2017	67
1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoin vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)	68
JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoin vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)	69
JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoin vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)	70
JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoin vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)	71
1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)	72
JATKUU: 1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)	73
1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)	74
JATKUU: 1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)	75
2A/1 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannukset vuonna 2017	76
2B Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten tarkastelua vuosina 2017 ja 2016. Vuoden 2016 kustannukset on deflatoitu	78
2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2013–2017	79

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2013–2017	80
JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2013–2017	81
2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2013–2017	82
JATKUU: 2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2013–2017	83
2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2013–2017	84
JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2013–2017	85
JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2013–2017	86
2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2013–2017	87
JATKUU: 2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon 2013–2017	88
2E Laskennalliset lapset.....	89
3A Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö 31.12.2017	91
3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2013–2017 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja hoito- ja kasvatushenkilöstö) ¹	92
JATKUU: 3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2013–2017 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja hoito- ja kasvatushenkilöstö) ¹	93
3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2013–2017 ¹	94
JATKUU: 3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2013–2017 ¹	95
3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2013–2017	96
JATKUU: 3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2013–2017	97

3B/4 Kunnallisen varhaiskasvatuksen koko henkilöstö vuosina 2013–2017 ¹	98
Liite 4 Yhteenveto kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen asiakaskyselyistä	99
Liite 5 Varhaiskasvatuksen asiantuntijatyöryhmän jäsenet vuonna 2018.....	100

KUVIOT

Kuvio 1. Vieraskielisten ¹ varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lukumäärä vuosien 2013–2017 lopussa.....	5
Kuvio 2. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotihoidon tueksi joulukuussa 2017, osuus varhaiskasvatusikäisistä (ei sisällä muuta varhaiskasvatustoimintaa)	7
Kuvio 3. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin joulukuussa 2017	7
Kuvio 4. Lapset varhaiskasvatusajan mukaan kunnallisessa, ostopalveluna hankitussa ja palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa vuosina 2015–2017.....	9
Kuvio 5. Eri tehtävien osuudet päiväkotien hoito- ja kasvatushenkilöstöstä joulukuussa 2017	14
Kuvio 6. Kunnallisten päiväkotien deflatoitujen ¹ vuosikustannusten kehitys laskennallista lasta kohden vuosina 2005–2017 suhteutettuna Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2005=1).....	17
Kuvio 7. Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista vuosina 2013–2017.....	18
Kuvio 8. Kotihoidontuella olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista joulukuussa 2013–2017.....	23
Kuvio 9. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoitujen ¹ vuosikustannusten kehitys varhaiskasvatusikäistä lasta kohden vuosina 2013 – 2017 suhteutettuna aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2013=1)	30

TAULUKOT

Taulukko 1. Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) ikäryhmittäin 31.12.2017 sekä muutos vuodesta 2016.....	4
Taulukko 2. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset ja muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset vuonna 2017 ja muutos vuodesta 2016	12
Taulukko 3. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannukset laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2017.....	15
Taulukko 4. Eri kustannuslajien osuudet kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista vuonna 2017	16
Taulukko 5. Lapsia ostopalveluna hankitussa sekä palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2017 ja muutos vuodesta 2016, sekä yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista.....	21
Taulukko 6. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisen keskeisimpiä kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä vuonna 2017.....	29

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatuksen kuutosvertailua on tehty vuodesta 1993 alkaen. Aluksi vertailussa olivat mukana ainoastaan pääkaupunkiseudun kaupungit. Vuonna 1995 mukaan tulivat Turku ja Tampere ja vuonna 2002 Oulu. Raportit syntyvät varhaiskasvatuksen asiantuntijaryhmän tiiviin yhteistyön tuloksena. Vuosien 2016-2018 aikana työryhmän puheenjohtajana on toiminut Maija-Liisa Rantanen Turusta. Tarkemmat tiedot työryhmän kokoonpanosta löytyvät liitteestä 5.

Varhaiskasvatuksen raportissa tarkastellaan varhaiskasvatuksen palvelujen käyttöä ja kustannuksia. Raportissa on tietoja kunnallisesta ja kunnan ostopalveluna hankkimasta varhaiskasvatuksesta, palvelusetelillä järjestetystä varhaiskasvatuksesta, yksityisen hoidon tuesta sekä lasten kotihoidon tuesta. Varhaiskasvatuspalveluihin liittyvät kiinteästi esiopetus ja muu varhaiskasvatustoiminta, joka sisältää kerho- ja leikkipuistotoiminnan ja avoimet päiväkodit.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus on vuosien myötä noussut Kuusikkokunnissa valtakunnallisen suuntauksen mukaisesti. EU:n asettaman varhaiskasvatukseen osallistumisen tavoitearvon (ET 2020 -ohjelma) mukaan päämääränä on, että EU-maissa 95 prosenttia lapsista osallistuisi varhaiskasvatukseen (European Commission 2014). Tavoitearvossa tarkastellaan osallistumista varhaiskasvatukseen 4 ikävuodesta oppivelvollisuuden alkuun. Kuusikkoraportin vuoden 2017 tiedonkeruussa on huomioitu kyseinen tavoite, ja raportissa kuvataankin nyt ensimmäistä kertaa varhaiskasvatuspalveluihin osallistuminen EU:n asettamien kriteerien mukaisesti.

Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin lainsäädännössä siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Lisäksi päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden lasten ja hoito- ja kasvatustehtävissä toimivan henkilöstön välistä mitoitusta muutettiin siten, että päiväkodissa tulee olla yksi hoito- ja kasvatustehtävissä toimiva henkilö kahdeksaa lasta kohden aiemman seitsemän lapsen sijaan. Kunnissa on tehty erilaisia päätöksiä ja ratkaisuja näiden lakimuutosten suhteen. Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ovat ottaneet käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden (36/1973 § 11a). Lisäksi Oulussa otettiin käyttöön henkilöstömitoitusta koskeva muutos. Tästä johtuen Oulun laskennallisen lapsen kustannuksia on tarkasteltu tässä raportissa erillisinä, eikä niitä voi verrata muiden kuntien laskennallisen lapsen kustannuksiin.

Varhaiskasvatuksen Kuusikko-raportissa lapsimääränä käytetään vuoden viimeisen päivän poikkileikkaustietoa, mikä mahdollistaa palvelujen käyttäjien suhteuttamisen vastaavan ikäiseen väestöön. Todellisuudessa varhaiskasvatuksen palveluissa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrä vaihtelee vuoden aikana kuukausittain. Raportissa käytetyt varhaiskasvatuksen määritelmät sekä perusteet tiedonkeruulle ovat liitteessä 1. Liitteessä 2 on raportitekstiä täydentäviä kuvioita ja taulukoita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista. Liitteessä 3 on tilastotietoa varhaiskasvatuksen toiminnasta, henkilöstöstä ja kustannuksista vuosilta 2013–2017.

1.1 Varhaiskasvatuksen muutokset lainsäädännön valossa

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksen taustalla oli pääministeri Kataisen hallitusohjelma ja varhaiskasvatuksen siirtyminen sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön (1.1.2013) sekä hallituksen rakennepoliittinen ohjelma (29.8.2013). Pohjana uudistukselle olivat varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esitykset (OKM 2014:11). Esitysten mukaan lainsäädännön uudistaminen toteutetaan vaiheittain ottaen huomioon valtion talousarvio ja kehykset.

Lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) nimi muuttui varhaiskasvatuslaiksi 1.8.2015 voimaan tulleella lainmuutoksella (580/2015). Uudessa laissa käsite varhaiskasvatus korvasi käsitteen päivähoito. Lain myötä varhaiskasvatus tuli entistä vahvemmin osaksi kasvatusta- ja koulutuspalveluja. Laki määritteli Opetushallituksen varhaiskasvatusta ohjaavaksi asiantuntijavirastoksi. Laissa varhaiskasvatuksella tarkoitettiin lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatukseen, opetukseen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lakiin kirjattiin selkeästi varhaiskasvatuksen kattavat tavoitteet. Lain myötä paikallisten ja lapsikohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen tuli velvoittavaksi. Varhaiskasvatuksen järjestäjiä veloitettiin niin ikään arvioimaan antamaansa varhaiskasvatusta ja osallistumaan ulkopuoliseen arviointiin. Varhaiskasvatuksen arviointi tuli osaksi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toimintaa. Laissa korostettiin, että subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen on ensi sijassa lapselle kuuluva oikeus. Uudessa varhaiskasvatuslaissa säädettiin enimmäisryhmäkoosta.

Varhaiskasvatuslain muutoksessa (108/2016) 1.8.2016 alkaen lapsen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen muuttui. Kuntien oli järjestettävä varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Lapsella oli oikeus laajempaan varhaiskasvatukseen, mikäli lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti taikka opiskelevat päätoimisesti, toimivat päätoimisesti yrittäjänä tai ovat päätoimisesti omassa työssä. Laajempi oikeus varhaiskasvatukseen oli niin ikään, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. Vanhemman jäädessä työttömäksi oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen jatkuu lain mukaan 2 kuukauden ajan. Päivähoitoasetuksen 6 ja 8 §:ien muutokset, jotka astuivat voimaan 1.8.2016, muuttivat henkilöstömitoitusta päiväkodeissa. Yli 3-vuotiaiden kokopäivähoidossa muutettiin kasvatustajien ja lasten suhdelukua 1/7:stä 1/8:aan. Alle 3-vuotiaiden lasten ryhmien kasvattajien ja lasten suhdelukua ja osapäivätoiminnan suhdelukuja ei muutettu. Kuusikkokunnista Oulu otti käyttöön sekä subjektiivisen oikeuden muutoksen että suhdelukumuutoksen ja Vantaa otti käyttöön subjektiivisen oikeuden muutoksen. Muut kaupungit jatkoivat toimintaa vanhojen säästösten mukaisina.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaista annettiin hallituksen esitys keväällä 2016 (HE 60/2016 vp). Esitys pohjautui voimassa olleisiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin koskeviin säännöksiin. Esityksen mukaan maksu määräytyisi edelleen perheen koon ja tulojen sekä varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan perusteella. Esitykseen sisältyi myös hallitusohjelman edellyttämä kuntien 54 miljoonan suuruinen maksutulojen lisäys, mikä oli toteutettu maksuja korottamalla. Lain oli tarkoitus tulla voimaan 1.8.2016.

Vuoden 2017 valtion talousarvion valmistelun yhteydessä hallitus päätti luopua hallitusohjelman mukaisesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen korottamisesta ja HE 60/2016 peruttiin hallituksen kirjelmällä 8.9.2016.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmisti uuden hallituksen esityksen varhaiskasvatuksen asiakasmaksuiksi (HE 205/2016 vp). Esitys perustui hallituksen keväällä 2016 eduskunnalle antamaan hallituksen esitykseen. Uudessa hallituksen esityksessä oli huomioitu HE 60/2016 vp sisältämät maksujen alennukset, mutta maksujen korotuksista oli luovuttu.

Hallituksen esitys hyväksyttiin 29.12.2016. Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista tuli voimaan 1.3.2017.

Helsingin organisaatiorakenne uudistui kesäkuussa 2017. Helsingissä aloitti 1.6.2017 uusi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, jonka muodostavat Opetusvirasto, Helsingin varhaiskasvatusvirasto, Helsingin työväenopisto ja Helsingfors arbis.

2 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUJÄRJESTELMÄ

Varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaisuus muodostuu kunnallisesta ja kunnan ostamasta varhaiskasvatuksesta, palvelusetelillä järjestetystä varhaiskasvatuksesta ja yksityisen hoidon tuesta. Sen lisäksi kunnat rahoittavat lasten kotihoitoa kotihoidontuella ja mahdollisella kuntalisällä. Varhaiskasvatuspalveluihin sisältyy myös esiopetus. Varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaisuutta on kutsuttu myös pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmäksi. Varhaiskasvatuksen palvelut on tarkoitettu pääasiassa varhaiskasvatusikäisille eli 10kk–6-vuotiaille lapsille, esiopetus 6-vuotiaille.

Kunnan tehtävänä on turvata varhaiskasvatuspaikka varhaiskasvatuslain edellyttämän määräjän puitteissa kaikille kunnassa asuville lapsille. Kunta voi järjestää varhaiskasvatuksen alaan kuuluvat tehtävät hoitamalla toiminnan itse, sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa, olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä, hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin. Hankittaessa palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta (36/1973 § 10).

Lasten vanhemmat tai muut huoltajat voivat hakea edellä mainituista kunnan tarjonnan mukaista lapsen sekä perheen tarpeisiin sopivaa vaihtoehtoa. Kunta voi ohjata perheitä yksityisen hoidon tuella järjestettyyn varhaiskasvatukseen tai tarjota palvelusetelin. Lasten vanhemmilla tai muilla huoltajilla on oikeus kieltäytyä näistä vaihtoehdoista, jolloin kunnan on sijoitettava lapsi määräjässä kunnan järjestämään varhaiskasvatuspaikkaan.

2.1 Varhaiskasvatusikäiset lapset kuutoskaupungeissa

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 119 699 varhaiskasvatusikäistä eli 10kk–6-vuotiaasta lasta, joka oli 33,3 prosenttia koko Suomen vastaavan ikäisistä lapsista. Lasten lukumäärä väheni edellisvuodesta Helsinkiä ja Turkuu lukuun ottamatta kaikissa kuutoskaupungeissa: Oulussa 2,6 prosenttia (-418 lasta), Vantaalla 1,1 prosenttia (-176 lasta), Espoossa 0,7 prosenttia (-166 lasta) ja Tampereella 0,3 prosenttia (-42 lasta). Lasten määrä kasvoi Helsingissä 1,0 prosenttia (+394 lasta) ja Turussa 0,2 prosenttia (+23 lasta).

Taulukko 1. Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) ikäryhmittäin 31.12.2017 sekä muutos vuodesta 2016

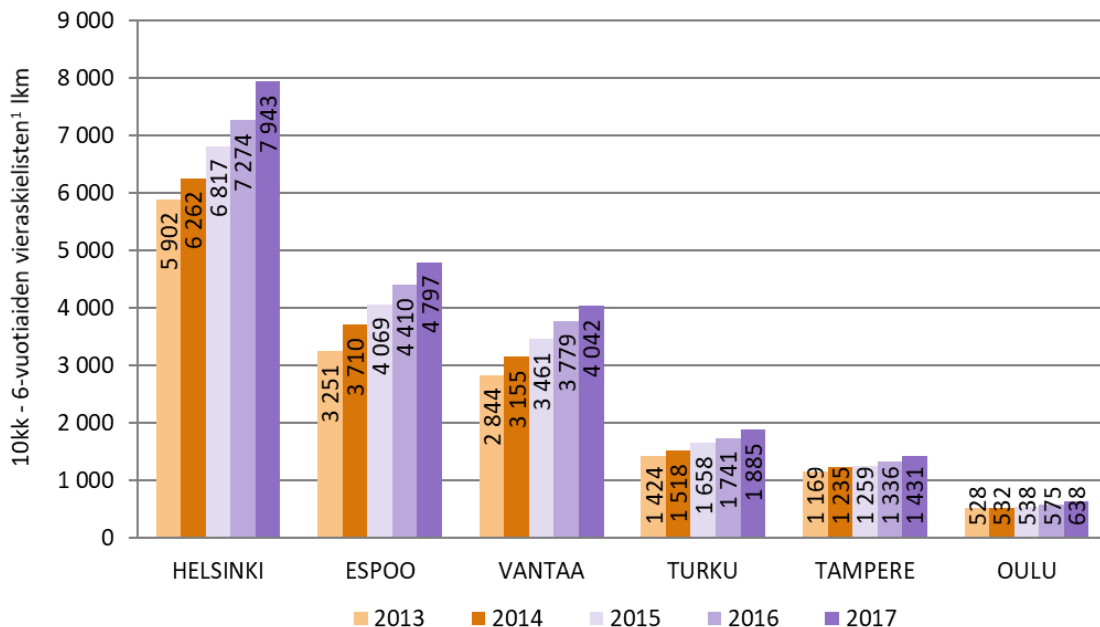
	Alle 3-vuotiaat	Muutos %	3–6-vuotiaat	Muutos %	Lapset yhteensä	Määrän muutos	Muutos %
Helsinki	14 495	-0,1	26 081	1,6	40 576	394	1,0
Espoo	7 434	-2,9	15 194	0,4	22 628	-166	-0,7
Vantaa	5 634	-2,7	10 809	-0,2	16 443	-176	-1,1
Turku	3 868	-2,7	6 727	2,0	10 595	23	0,2
Tampere	4 882	-2,7	9 045	2,0	13 927	-42	-0,3
Oulu	5 093	-5,5	10 437	-1,2	15 530	-418	-2,6
Kuusikko	41 406	-2,2	78 293	0,7	119 699	-385	-0,3
Koko Suomi	118 140	-4,0	240 994	-1,3	359 134	-8 125	-2,2

Erityisesti alle 3-vuotiaiden määrä on laskenut kaikissa kuutoskaupungeissa jo vuodesta 2015 lähtien. Alle 3-vuotiaiden määrä väheni kuutoskaupunkien osalta 2,2 prosenttia (-915 lasta) ja koko maassa 4,0 prosenttia (-4 906 lasta). Alle 3-vuotiaiden määrä väheni kaikissa kuutoskaupungeissa lukuun ottamatta Helsinkiä, jossa määrä pysyi lähes samalla tasolla kuin edellisvuonna. (Liite 3, taulukko 1A/1)

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 65,4 prosenttia oli vuoden 2017 lopussa kolme vuotta täyttäneitä. Heidän lukumääränsä kasvoi edellisvuoteen verrattuna muissa kuutoskaupungeissa paitsi Vantaalla ja Oulussa. (Liite 3, taulukko 1A/1)

Väestörekisteritietojen mukaan kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä 17,3 prosenttia (20 737 lasta) oli vieraskielisiä¹ vuoden 2017 lopussa. Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut neljässä vuodessa 4,4 prosenttiyksikköä (+5 620 lasta). Kuudessa suurimmassa kaupungissa asui vuoden 2017 lopussa 65,4 prosenttia koko Suomen vieraskielisestä 10kk–6-vuotiaasta väestöstä. (Liite 2, kuvat 6 ja 7; liite 3, taulukko 1A/2)

Kuvio 1. Vieraskielisten¹ varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lukumäärä vuosien 2013–2017 lopussa

¹Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt.

Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä vaihteli Oulun 4,1 prosentista Vantaan 24,6 prosenttiin vuoden 2017 lopussa. Osuus on pääkaupunkiseudulla ja Turussa selvästi korkeampi kuin Tampereella ja Oulussa. Vantaalla ja Espoossa vieraskielisten varhaiskasvatusikäisten määrä on vuodesta 2013 kasvanut eniten. Vantaalla vieraskielisten prosenttiosuus varhaiskasvatusikäisistä on noussut neljässä vuodessa 17,2 prosentista 24,6 prosenttiin (+1 198 lasta) ja Espoossa 14,7 prosentista 21,2 prosenttiin (+1 546 lasta). Helsingissä osuus on samalla ajanjaksolla kasvanut 15,6 prosentista 19,6 prosenttiin (+2 041 lasta) ja Turussa 14,0 prosentista 17,8 prosenttiin (+461 lasta). (Liite 2, kuvio 7; Liite 3, taulukko 1A/2)

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt. Vieraskieliseen väestöön sisältyvät muun muassa Suomessa syntyneet lapset, vanhempien työn vuoksi Suomeen muuttaneet sekä pakolaistaustaiset henkilöt. Tosiasiassa vieraskielisten määrä on arvion mukaan väestörekisteritietoja suurempi, sillä osa vanhemmista ilmoittaa lapsen äidinkieleksi suomen, vaikka lapsen äidinkieli olisi käytännössä jokin muu.

Edellisvuoteen verrattuna vieraskielisen varhaiskasvatusikäisen väestön lukumäärä kasvoi suhteellisesti eniten Oulussa ja Helsingissä. Oulussa kasvua oli 10,8 prosenttia (+62 lasta) ja Helsingissä 9,2 prosenttia (+670 lasta). Espoossa vieraskielisten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta 8,8 prosenttia (+387 lasta), Turussa 8,3 prosenttia (+144 lasta), Tampereella 7,1 prosenttia (+95 lasta) ja Vantaalla 7,0 prosenttia (+264 lasta). (Liite 3, taulukko 1A/2)

Varhaiskasvatusikäisen väestön kasvu kuutoskaupungeissa selittyy pääosin vieraskielisen väestön kasvulla – suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien varhaiskasvatusikäisten määrä laski edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 2, kuvio 5; liite 3, taulukko 1A/2)

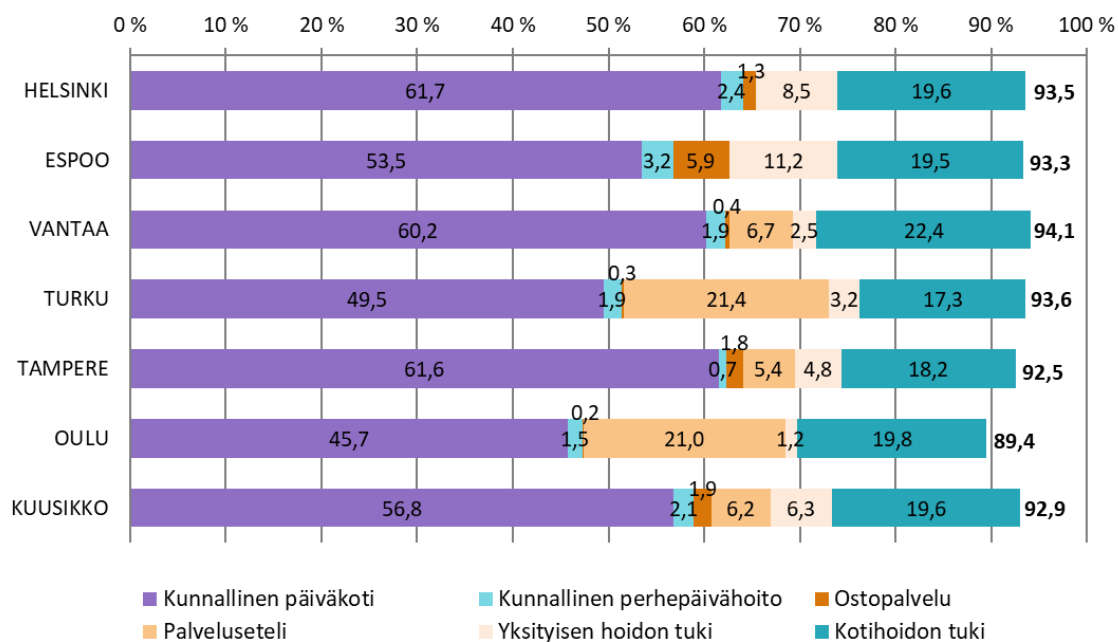
Vieraskielisten lasten varhaiskasvatuksen järjestäminen edellyttää kunnissa resurssien suuntaamista esimerkiksi lasten suomalaiseen kulttuuriin integroitumisen tukemiseen ja vanhempien kanssa käytävien keskustelujen tulkkaukseen sekä lasten suomi toisena kielenä -oppimiseen.

2.2 Varhaiskasvatusikäisten sijoittuminen varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmään

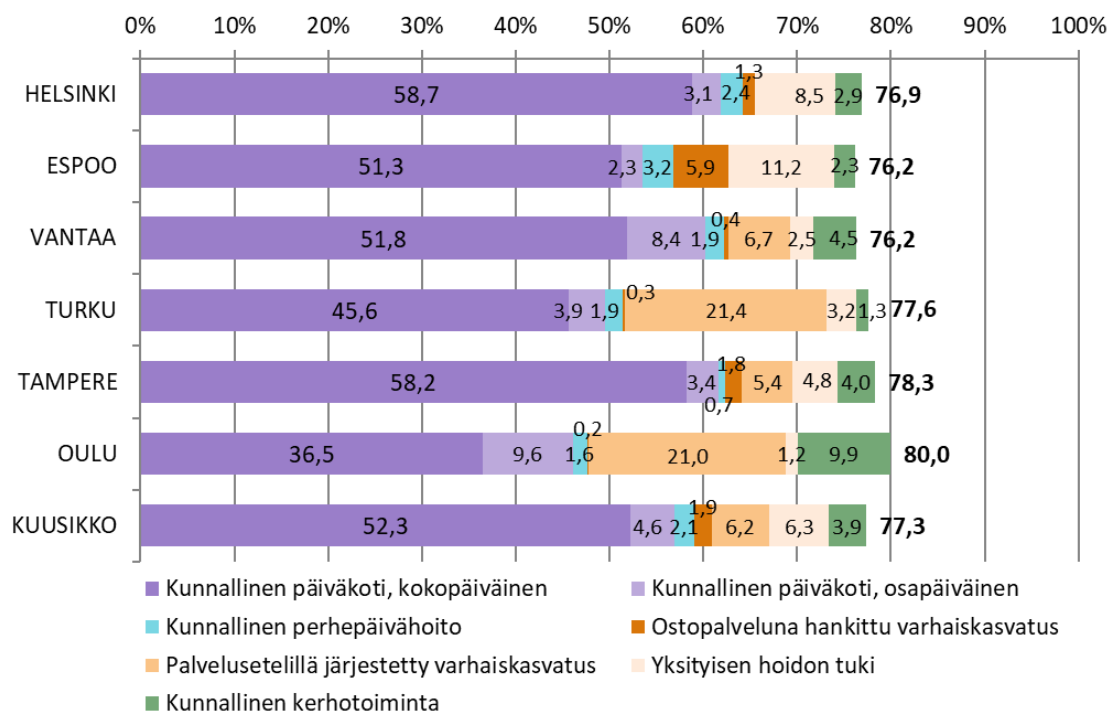
Vuoden 2017 lopussa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 77,3 prosenttia oli varhaiskasvatuksen palvelujen (kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetty varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, kunnallinen kerhotoiminta sekä palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus) piirissä. Lisäksi lapsia on myös kotihoidontuen piirissä (Kuvio 2). Muihin varhaiskasvatuspalveluihin, kuten avoimeen päiväkotitoimintaan, osallistuvia lapsia ei tilastoida varhaiskasvatukseen osallistuviksi lapsiksi.

Kuutoskaupunkien tasolla varhaiskasvatuksen palveluihin osallistuminen säilyi lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Kunnallisessa päiväkodissa sekä palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä kasvoi. Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kasvoi Helsingissä ja Espoossa, osuus pysyi ennallaan Tampereella ja laski muissa kuutoskaupungeissa. Muiden palveluiden osuus pieneni kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 2, kuvio 9)

Kuvio 2. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotioiden tuelle joulukuussa 2017, osuus varhaiskasvatusikäisistä (ei sisällä muuta varhaiskasvatustoimintaa)

Kuvio 3. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin joulukuussa 2017

2.2.1 Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus

Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa (kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetty varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, kunnallinen kerhotoiminta sekä palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjes-

tetty varhaiskasvatus) oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 77,3 prosenttia kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Osuus vaihteli Espoon ja Vantaan 76,2 prosentista Oulun 80,0 prosenttiin. (Kuvio 3)

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä yli puolet (56,8 %) oli varhaiskasvatuksessa kunnallisessa päiväkodissa vuoden 2017 lopussa. Kaupunkien välillä oli jonkin verran eroja. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen osuus oli suurin Helsingissä (61,7 %), Tampereella (61,6 %) ja Vantaalla (60,2 %). Espoossa (53,5 %), Turussa (49,5 %) ja Oulussa (45,7 %) osuudet olivat hieman matalampia (Kuvio 2).

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2017 lopussa varhaiskasvatuksessa 68 084 lasta eli 1 155 lasta (+1,7 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lasten määrä lisääntyi edellisvuodesta Helsingissä, Espoossa, Turussa ja Tampereella, säilyi lähes ennallaan Oulussa ja väheni Vantaalla. (Liite 3, taulukko 1D)

Sen sijaan kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään Oulussa (-30,7 %), Helsingissä (-9,9 %), Vantaalla (-9,9 %) ja Espoossa (-8,5 %). Lasten määrä nousi Tampereella (+6,2 %) ja Turussa (+5,3 %). Vuoden 2017 lopussa vain 2,1 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä oli kunnallisessa perhepäivähoitossa, 0,3 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. (Kuviot 2, 3; liite 3, taulukko 1D)

Espoo eroaa muista kuutoskaupungeista korkeammalla ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen osuudella. Espoossa ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli 5,9 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Tampereella osuus oli 1,8 prosenttia ja Helsingissä 1,3 prosenttia. (Kuviot 2, 3)

Palvelusetelillä varhaiskasvatusta järjestettiin vuoden 2017 aikana Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa. Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut ja oli Turussa 21,4 prosenttia, Oulussa 21,0 prosenttia, Vantaalla 6,7 prosenttia ja Tampereella 5,4 prosenttia. (Kuviot 2, 3)

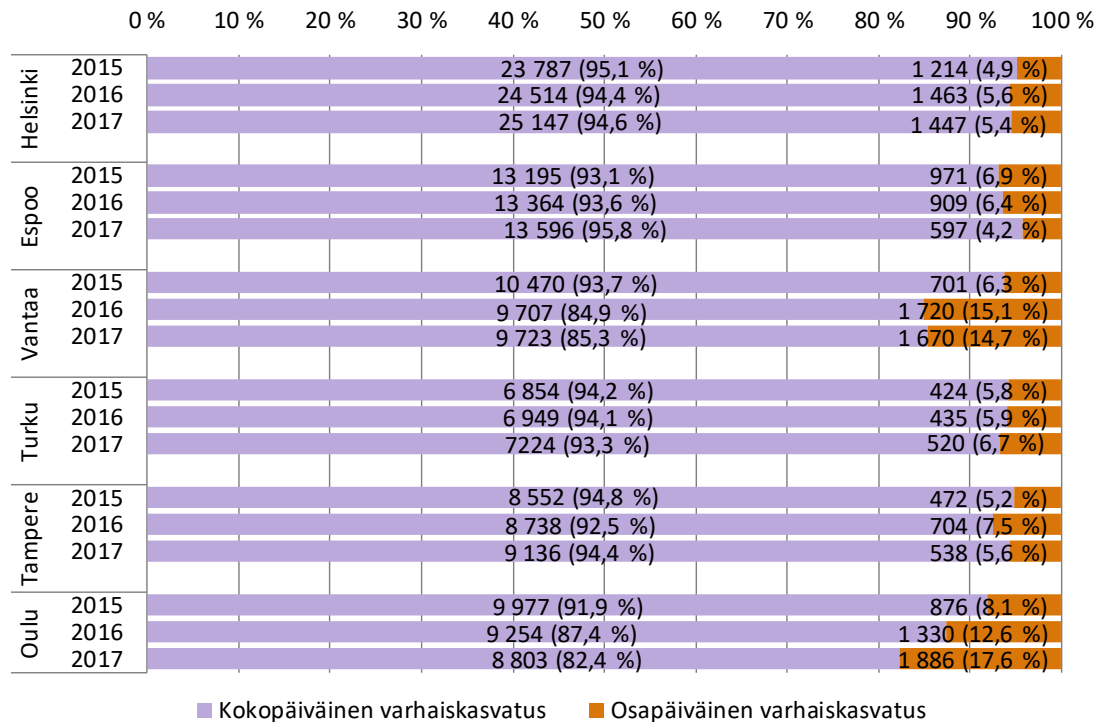
Varhaiskasvatusoikeuden muuttamisen jälkeen osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on jatkanut edelleen kasvuaan Oulussa ja Vantaalla.² Vuoden 2017 lopussa osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa oli Oulussa 17,6 prosenttia ja Vantaalla 14,7 prosenttia kunnallisessa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, ostopalveluna hankitussa tai palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Muissa kuutoskaupungeissa osuus vaihteli 4,2–6,7 prosentin välillä. (Kuvio 4)

Vuoden 2016 lakimuutoksen jälkeen osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä Vantaalla on yli kaksinkertaistunut (+969 lasta) ja heidän osuutensa kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on kasvanut 8,4 prosenttiyksikköä. Myös Oulussa osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on yli kaksinkertaistunut kahdessa vuodessa (+1 010 lasta) ja osuus on kasvanut 9,5 prosenttiyksikköä. Vastaavasti kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä on vähentynyt vuodesta 2015 vuoteen 2017 Vantaalla 747 lapsella ja Oulussa 1174 lapsella. (Liite 3, taulukko 1E)

² Jos osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa oleva lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen osaviikkoisesti eikä osapäiväisesti, sisältyy hän kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin.

Osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä laski edellisvuodesta Espoossa 34,3 prosenttia (-312 lasta), Tampereella 23,6 prosenttia (-166 lasta) ja Helsingissä 1,1 prosenttia (-16 lasta). (Liite 3, taulukko 1E)

Kuvio 4. Lapset varhaiskasvatusajan mukaan kunnallisessa, ostopalveluna hankitussa ja palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa vuosina 2015-2017

Yksityisen hoidon tuella oli vuoden 2017 lopussa kuutoskaupungeissa 6,3 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Espoossa (11,2 %) ja Helsingissä (8,5 %) yksityisen hoidon tuen osuus oli korkein. Muissa kuutoskaupungeissa osuus jäi alle viiteen prosenttiin. (Kuviot 2, 3)

2.2.2 Esiopetus

Esiopetuksesta tuli velvoittavaa vuoden 2015 alusta alkaen. Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2017 syksyllä 17 833 esiopetukseen osallistuvaa lasta. Esiopetukseen osallistuneiden määrä kasvoi edellisvuodesta Helsingissä 0,8 prosenttia (+46 lasta) ja Oulussa 1,4 prosenttia (+37 lasta). Espoossa määrä säilyi ennallaan. Esiopetukseen osallistuneiden lasten määrä pieneni Turussa 4,9 prosenttia (-80 lasta), Vantaalla 3,3 prosenttia (-87 lasta) ja Tampereella 0,8 prosenttia (-16 lasta). Esiopetukseen osallistuneista lapsista 86,7 prosenttia osallistui esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen. Osuus vaihteli Oulun 71,8 prosentista Espoon 97,4 prosenttiin. (Liite 2, kuvio 39)

Osallistuminen kunnan järjestämään esiopetukseen ei ole pakollista, mutta lain mukaan opipivellisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Tällaista toimintaa voivat lapselle järjestää myös huoltajat itse. Kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvien osuus esiopetusikäisten ikäluokasta vaihteli Helsingin 87,2 prosentista Oulun

99,3 prosenttiin. Luvut sisältävät myös perusopetukseen valmistavan opetuksen. Tarkemmat kuntakohtaiset tiedot on esitetty Liitteessä 3 taulukoissa 1B/1 – 1B/6. Esiopetuksen järjestämislupa voi olla myös esimerkiksi yksityisillä oppilaitoksilla. Näissä toimipaikoissa esiopetuksessa olevat lapset eivät ole mukana kuutoskaupunkien esiopetuksen lapsimäärissä.

2.2.3 Muu varhaiskasvatustoiminta

Varhaiskasvatuksen palvelujen ja kotihoidon tuen lisäksi kuutoskaupungeissa on tarjolla muuta varhaiskasvatustoimintaa. Muuhun varhaiskasvatukseen sisältyvät muun muassa kunnallinen kerhotoiminta, asukas- ja leikkipuistot, avoimet päiväkodit ja niin sanottu ”puistotätitoiminta”. Asukas- ja leikkipuistojen sekä avointen päiväkotien palveluja käyttävät myös muut kuin varhaiskasvatusikäiset lapset ja heidän vanhempansa.

Kunnallista kerhotoimintaa on tarjolla kaikissa kuutoskaupungeissa. Kunnallinen kerhotoiminta on säännöllistä ryhmämuotoista varhaiskasvatusta ensisijaisesti kotona oleville 2 - 5-vuotiaille lapsille. Kerhotoimintaan haetaan ja lapselle myönnetään kerhopaikka yleensä toimintavuodeksi kerrallaan. Kerhotoiminta on maksutonta Helsingissä, Tampereella, Oulussa sekä Vantaalla. Espoo ja Turku perivät kerhomaksun määräämällään maksuperusteilla. Lasten kotihoidon tuella olevat lapset voivat osallistua kerhotoimintaan. Helsingissä, Turussa, Tampereella ja Oulussa toteutetaan kerhotoimintaa pienissä määrin myös yksityisenä toimintana.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä kunnalliseen kerhotoimintaan osallistui vuoden 2017 lopussa 4 659 lasta, joka oli 4,6 prosenttia alle 6-vuotiaista varhaiskasvatusikäisistä (10kk–5-vuotiaat). Kaupunkien välillä oli jonkin verran eroja. Suhteellisesti eniten kerhotoimintaan osallistui lapsia Oulussa, jossa 11,9 prosenttia 10kk–5-vuotiaista osallistui kunnalliseen kerhotoimintaan. Kerhotoimintaan osallistuneiden lasten lukumäärä laski edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 2, taulukko 38; liite 3, taulukko 1D)

Turussa kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuvien lasten lisäksi lapsia on kirjoilla myös leikkipuistoissa. He ovat leikkipuistoissa puistotätien ohjauksessa ja valvonnassa sovitusti ilman vanhempiaan. Vuoden 2017 raportissa puistotoimintaan osallistuvien lasten lukumääriä ei ole sisällytetty kerhotoimintaan (Liite 2, taulukko 38; liite 3, taulukko 1D), toisin kuin edellisten vuosien raporteissa.

2.2.4 Lasten kotihoidon tuki³

Kotihoidon tuella hoidettiin 19,6 prosenttia kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuoden 2017 lopussa. Osuus vaihteli Turun 17,3 prosentista Vantaan 22,4 prosenttiin. Kotihoidontuen kuntalisää maksavat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Oulu. Kotihoidon tuella hoidettujen lasten määrä ja osuus varhaiskasvatusikäisistä vähenivät kaikissa kaupungeissa. Alle 3-vuotiaista kotihoidontuella hoidettiin keskimäärin 46,4 prosenttia. (Liite 2, kuvio 12; liite 3, taulukko 1F)

³ Kotihoidon tuella hoidettujen lasten lukumäärä vaihtelee vuoden aikana ja on korkeimmillaan kesällä. Tässä raportissa lapsimäärä poimitaan kuitenkin poikkileikkaustietona vuoden viimeiseltä päivältä. Tämä hieman nostaa lasten kohden laskettuja kustannuksia, sillä kustannuksissa ovat mukana kaikki vuoden aikana kotihoidon tuella hoidetuista lapsista syntyneet kustannukset.

2.3 Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset

Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset koostuvat kuntien varhaiskasvatustoiminnan järjestämiseen kohdistamista kustannuksista. Kunnallisen varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset sisältävät pääasiassa kaupunkien tilinpäätösten mukaisista bruttokustannukset ilman yleishallinnon vyörytyseriä. Varhaiskasvatuksen hallintokuluista vertailuun on vuodesta 2015 alkaen otettu mukaan vain menot, jotka kohdistuvat varhaiskasvatustoimintaan.

Yksityisestä varhaiskasvatuksesta kustannuksissa on mukana kunnan palveluntuottajille maksamat tuet (yksityisen hoidon tuki ja kuntalisät) ja ostopalvelusopimusten mukaiset maksut sekä kaupungissa yksityisen hallinnointiin kohdistuvat kustannukset. Pienessä osassa ostopalveluista kunta maksaa palvelujen kokonaiskustannukset ja saa tuloina asiakasmaksut. Pääosin yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksista puuttuu asiakkaiden palveluntuottajalle maksamat maksut.

Kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksia ei voi edellä mainituista eroavuuksista johtuen verrata toisiinsa.

Lisäksi mukana ovat kotihoidon tuen kustannukset vähennettynä kouluikäisille lapsille kohdistuvilla osittaisen hoitorahan kustannuksilla. Muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset eivät sisälly kokonaiskustannuksiin. Tarkempaa tietoa kustannusten koontiperusteista on liitteessä 1.

Kustannusvertailussa aiempiin vuosiin käytetään pääosin absoluuttisia kustannuksia. Liitteessä 3, taulukoissa 2D/1–2 on aikaisempien vuosien kustannukset deflatoitu eli muutettu vuoden 2017 rahan arvoon Tilastokeskuksen ilmoittamalla julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Opetustoimen indeksi otettiin käyttöön vuoden 2016 tiedoista koottussa raportissa. Tätä ennen kustannusten deflatoinnissa käytettiin julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle.

Taulukkoon 2 on koottu varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset vuonna 2017 ja niiden muutos edellisestä vuodesta. Vuonna 2017 kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset olivat lähes 1,1 miljardia euroa. Kokonaiskustannukset laskivat 0,2 prosenttia edellisvuodesta. Kokonaiskustannukset kasvoivat Tampereella 0,6 prosenttia ja Espoossa 0,4 prosenttia. Muissa kuutoskaupungeissa ne laskivat: Oulussa 0,9 prosenttia, Vantaalla ja Turussa 0,5 prosenttia ja Helsingissä 0,3 prosenttia.

Muun varhaiskasvatustoiminnan (kunnallisen kerhotoiminnan ja avoimen varhaiskasvatuksen) kustannukset olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 25,5 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatusjärjestelmän ja muun varhaiskasvatustoiminnan kokonaisuudesta muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset muodostivat 2,3 prosenttia.

Taulukko 2. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset ja muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset vuonna 2017 ja muutos vuodesta 2016

	Varhaiskasvatusjärjestelmä			Muu varhaiskasvatustoiminta		
	Ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa			Avoin varhaiskasvatus ja kunnallinen kerhotoiminta		
	Kustannukset (€)	Muutos (%)	Muutos (%) defl. ¹	Kustannukset (€)	Muutos (%)	Muutos (%) defl. ¹
Helsinki ²	386 641 980	-0,3	2,2	11 851 588	-11,1	-8,9
Espoo ²	219 877 708	0,4	2,9	4 156 617	4,1	6,7
Vantaa	147 522 172	-0,5	2,0	3 441 441	-10,1	-7,9
Turku	98 398 290	-0,5	2,0	1 311 041	1,1	3,6
Tampere	118 425 849	0,6	3,1	1 524 101	-14,8	-12,7
Oulu	125 902 897	-0,9	1,5	3 253 465	-5,7	-3,4
Kuusikko	1 096 768 896	-0,2	2,3	25 538 254	-7,8	-5,5

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2018 (ennakkotieto)

² Helsingin ja Espoon avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksissa on mukana myös koululaisten kustannuksia.

³ Turun muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset sisältävät myös puistolasten kustannukset.

3 KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS

3.1 Varhaiskasvatus kunnallisissa päiväkodissa

3.1.1 Lapset

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 68 084 lasta. Lasten määrä kasvoi edellisvuodesta Helsingissä 2,9 prosenttia (+701 lasta), Espoossa 2,9 prosenttia (+345 lasta), Turussa 1,6 prosenttia (+84 lasta), Tampereella 0,9 prosenttia (+76 lasta) ja Oulussa 0,2 prosenttia (+16 lasta). Vantaalla lukumäärä väheni 0,7 prosenttia (-67 lasta). Alle joka viides kunnallisissa päiväkodeissa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli alle 3-vuotias vuonna 2017. (Liite 2, kuviot 16 ja 17; liite 3, taulukko 1D)

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 16,9 prosenttia (11 488 lasta) oli vieraskielisiä vuoden 2017 lopussa. Osuus kasvoi edellisvuodesta 0,3 prosenttiyksikköä. Vantaalla vieraskielisten osuus oli 20,5 prosenttia (2 034 lasta), Espoossa 20,1 prosenttia (2 442 lasta), Turussa 19,3 prosenttia (1 012 lasta), Helsingissä 19,0 prosenttia (4 773 lasta), Tampereella 9,4 prosenttia (805 lasta) ja Oulussa 5,9 prosenttia (422 lasta). (Liite 2, taulukko 8)

Ilta- ja ympärivuorokautinen varhaiskasvatus järjestetään pääosin kunnallisissa päiväkodeissa. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2017 lopussa 2 807 ilta- ja/tai ympärivuorokautista varhaiskasvatusta tarvitsevaa lasta. Lasten määrä kasvoi edellisvuodesta kaikissa kaupungeissa, eniten Turussa. (Liite 2, taulukko 27; liite 3, taulukko 1E).

3.1.2 Henkilöstö⁴

Kuutoskaupunkien päiväkodeissa oli vuoden 2017 lopussa 13 558 työntekijää, joka oli 4,2 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Hoito- ja kasvatushenkilöstön (ilman varahenkilöitä) osuus henkilöstöstä oli 88,7 prosenttia. (Liite 3, taulukot 3B/1 ja 3B/2)

Elokuusta 2016 alkaen päivähoitoasetusta (239/1973 § 6) koskien päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja hoito- ja kasvatustehtävissä työskentelevän henkilöstön välistä suhdelukua muutettiin. Kuutoskaupungeista ainoastaan Oulu otti käyttöön henkilöstömitoitusta koskevan muutoksen 1:7:stä 1:8:aan.

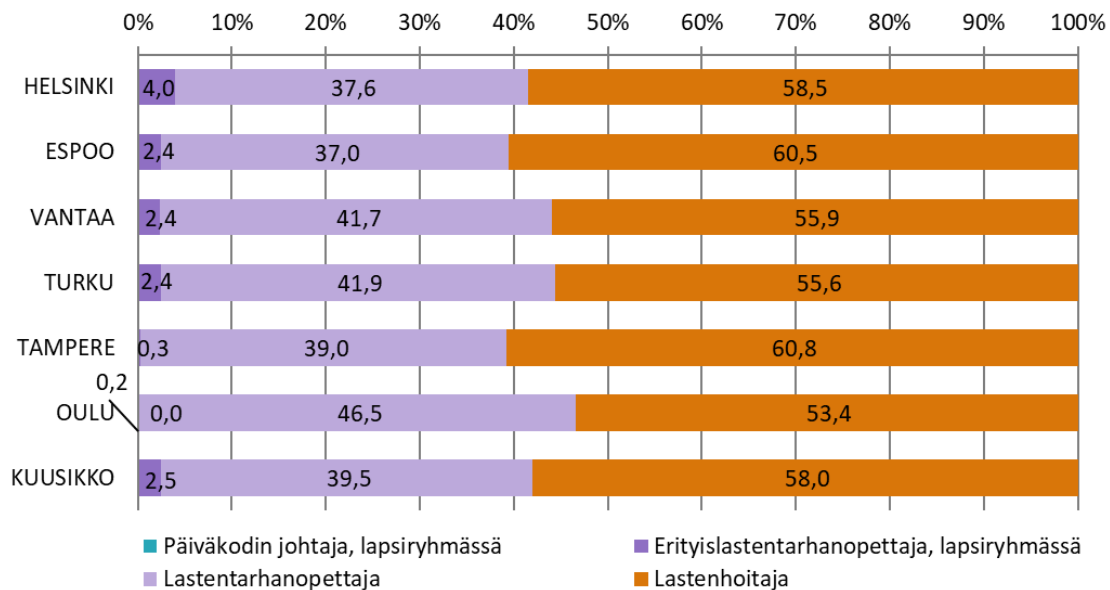
Varahenkilöt, joilta edellytetään kelpoisuutta lastenhoitajan tehtävään, eivät ole mukana hoito- ja kasvatushenkilöstön kokonaismäärässä. Oulussa näistä henkilöistä käytetään nimitystä resurssihenkilö. Vara- ja resurssihenkilöiden lukumäärät on esitetty liitteen 3 taulukossa 3A. Tätä henkilöstöä käytetään korvaamaan muun hoito- ja kasvatushenkilöstön lyhytaikaisia poissaoloja sekä esimerkiksi koulutuksessa olevien työntekijöiden sijaistamiseen. Vara- ja resurssihenkilöstöä ei lasketa lasten ja henkilöstön väliseen suhdeluukuun hoi-

⁴ Vuoden 2015 raportista alkaen henkilöstötiedot on ilmoitettu ilman varahenkilöitä kaikkien tarkasteluvuosien osalta.

topaikkoja täytettäessä. Oulussa on resursoitu tätä lisähenkilöstöä jokaista viittä lapsiryhmää kohden yhden henkilön verran.⁵ Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla hoito- ja kasvatushenkilöstön lyhytaikaisten poissaolojen sijaistaminen toteutetaan oman henkilöstön voimin ja henkilöstövuokrauksena tai näiden yhdistelmänä.

Kuviossa 5 on tarkasteltu eri tehtävien osuutta kuutoskaupunkien kunnallisten päiväkotien hoito- ja kasvatushenkilöstön tehtävistä joulukuussa 2017. Lastenhoitajien osuus hoito- ja kasvatushenkilöstöstä oli 58,0 prosenttia ja lastentarhanopettajien 39,5 prosenttia.

Kuvio 5. Eri tehtävien osuudet päiväkotien hoito- ja kasvatushenkilöstöstä joulukuussa 2017

Päiväkodeissa on hoito- ja kasvatushenkilöstön lisäksi muuta henkilöstöä vaihtelevasti. Yleisimmin kunnissa on kunnan omia, työllistämistukitoimin sekä henkilöstövuokrauksena hankittuja työntekijöitä erilaisissa lasten ja lapsiryhmien avustamistehtävissä. Oppisopimuskoulutuksessa olevia ja työllistämistuella palkattuja työntekijöitä oli kuutoskaupungeissa yhteensä 283 henkilöä, joista suurin osa Helsingissä (148 henkilöä) ja Vantaalla (59 henkilöä). Päiväkotiryhmissä voi työskennellä kasvatusta ja opetushenkilöstön lisäksi myös taidepedagogeja, liikuntapedagogeja, liikunnanohjaajia ja varhaiserityiskasvatuksen mentoreita.

Kuutoskunnissa päiväkotien ruokahuolto sekä siivous- ja vaatehuolto ostetaan pääosin kaupungin omalta tai ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Siivous- ja vaatehuollosta vastaava henkilöstö on varhaiskasvatuksen henkilöstöä Helsingissä ja Turussa. Espoossa pienissä päiväkodeissa osasta ruokahuollon tehtävistä huolehtivat varhaiskasvatukseen tähän tehtävään palkatut laitospäälliköt.

Edellä mainituista erillaisuuksista johtuen päiväkotien muuta henkilöstä ei ole mahdollista vertailla. Liitetaulukossa 3A ja 3B/1–2 on eritelty päiväkotien henkilöstöä tarkemmin.

⁵ Oulun osalta resurssihenkilöt sisältyvät vuoteen 2014 asti lastenhoitajien lukumäärään. Vuodesta 2015 alkaen he eivät ole mukana lastenhoitajien lukumäärässä vaan erikseen varahenkilöinä (ks. liite 3, taulukko 3A).

3.1.3 Kustannukset

Tässä luvussa tarkastellaan Suomen kuuden suurimman kaupungin kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaisuskustannuksia. Kustannuksia laskennallista lasta kohden vertaillaan Helsingin, Espoon, Vantaan, Turun ja Tampereen kesken. Oulun kustannuksia ei voi verrata muiden kuntien laskennallisen lapsen kustannuksiin johtuen siitä, että Oulu on ainoana kuutoskaupungeista ottanut käyttöön henkilöstömitoitusta koskevan muutoksen 1/7:stä 1/8:aan. Oulun laskennallisen lapsen kertoimet ovat tästä johtuen erilaiset kuin muiden kuutoskaupunkien. Sen vuoksi laskennallisen lapsen kustannuksia vertaillaan Oulun osalta erillisinä.

Viiden suurimman kaupungin kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset laskennallista lasta kohden olivat vuoden 2017 lopussa keskimäärin 9 873 euroa. Kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Tampereen 9 274 eurosta Espoon 10 417 euroon. Kustannukset laskivat edellisvuodesta kaikissa viitoskaupungeissa Vantaata lukuun ottamatta. Merkittävintä lasku oli Helsingissä. Oulun kokonaiskustannukset laskennallista lasta kohden olivat vuoden 2017 lopussa 9 693 euroa. (Taulukko 3; liite 3, taulukko 2C/2)

Kunnallisten päiväkotien kustannusrakenne vaihtelee muun muassa tukipalvelujen erilaisesta järjestämistavasta johtuen. Henkilöstökustannuksiin sisältyvät päiväkotien henkilöstökustannukset. Päiväkotien osuus varhaiskasvatuksen yhteisistä henkilöstökustannuksista (varhaiskasvatuksen johto- ja hallinto henkilöstö) sisältyy kohtaan ”muut kustannukset”. Taulukossa 3 on eritelty vuosikustannuksia laskennallista lasta kohden ja taulukossa 4 eri kustannuslajien osuuksia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista.

Taulukko 3. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannukset laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2017

Euroa/laskennallinen lapsi	Helsinki	Espoo	Vantaa ¹	Turku	Tampere	Kuusikko ilman Oulua	Oulu 1:8
Yhteensä	9 722	10 417	9 561	10 393	9 274	9 873	9 693
Henkilöstökustannukset, josta	6 579	6 511	6 475	7 485	5 938	6 598	6 371
Varahenkilöstö (vakinaiset ja määräaikaiset)	80	207	5	128	0	84	0
Avustava henkilökunta (kunnan oma)	151	141	100	160	228	156	261
Vuokratyö	218	409	648	0	11	257	0
Avustajat	0	89	214	0	11	63	0
Sijaiset ja varahenkilöstö	218	320	434	0	0	194	0
Henkilöstösivukulut	1 386	1 104	1 153	1 449	1 354	1 289	1 455
josta KUEL -maksut	1 237	964	1 027	1 388	1 127	1 149	1 118
Tilakustannukset	1 618	1 928	1 556	1 580	1 464	1 629	1 694
Tukipalvelut	1 219	1 467	1 226	964	1 404	1 256	1 090
Ateriapalvelut	1 059	1 205	866	934	1 089	1 030	798
Siivous- ja laitoshuolto	161	262	360	30	315	226	292
Muut kustannukset	306	510	304	364	468	390	538
josta ICT-kustannukset ¹	63	197	5	97	162	105	159

¹Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin osalta tietohallintoon eivätkö tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

Taulukko 4. Eri kustannuslajien osuudet kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista vuonna 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset yhteensä (€)	290 004 822	148 720 979	111 812 739	64 871 941	94 495 334	84 939 447	794 845 261
josta henkilöstökustannukset (%)	67,7	62,5	67,7	72,0	64,0	65,7	66,4
josta tilakustannukset (%)	16,6	18,5	16,3	15,2	15,8	17,5	16,8
josta tukipalveluiden kustannukset (%)	12,5	14,1	12,8	9,3	15,1	11,2	12,8
josta muut kustannukset (%)	1,5	2,0	1,8	1,3	2,6	2,6	1,9
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot (%)	1,7	2,9	1,3	2,2	2,4	2,9	2,1
Asiakasmaksutulojen osuus kustannuksista (%)	14,0	15,3	14,2	10,2	13,4	11,5	13,6

Henkilöstökulut ovat suurin päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen menoerä. Vuonna 2017 keskimäärin 66,4 prosenttia kuutoskaupunkien kokonaiskustannuksista oli henkilöstökustannuksia. Henkilöstökulut laskennallista lasta kohden vaihtelivat viiden suurimman kaupungin osalta Tampereen 5 938 eurosta Turun 7 485 euroon. Oulun henkilöstökustannukset laskennallista lasta kohden olivat 6 371 euroa.

Henkilöstökustannuksista on eritelty varahenkilöstön, avustavan henkilöstön kustannukset, vuokratyö sekä henkilöstösivukulut. Viiden suurimman kaupungin henkilöstösivukuluista 89,1 prosenttia ja Oulun henkilöstösivukuluista 76,8 prosenttia muodostui kunnallisten eläkkeiden rahoituksesta. Kuntien eläkekertymä on erilainen, joten myös eläkemenoperusteisen maksun suuruus vaihtelee kunnittain. Varhaiskasvatustoiminnalla ei ole mahdollista vaikuttaa maksujen suuruuteen. Pitkät työurat samalla työnantajalla ja eläkkeellä olevien ihmisten suuri määrä lisäävät maksettavan eläkkeen määrää. Kunnallisten päiväkotien henkilöstön eläkemaksut suhteutettuna palkkakustannuksiin olivat Helsingissä 24,9 prosenttia, Tampereella 24,6 prosenttia, Turussa 23,0 prosenttia, Oulussa 22,8 prosenttia, Vantaalla 22,0 prosenttia, ja Espoossa 19,3 prosenttia.

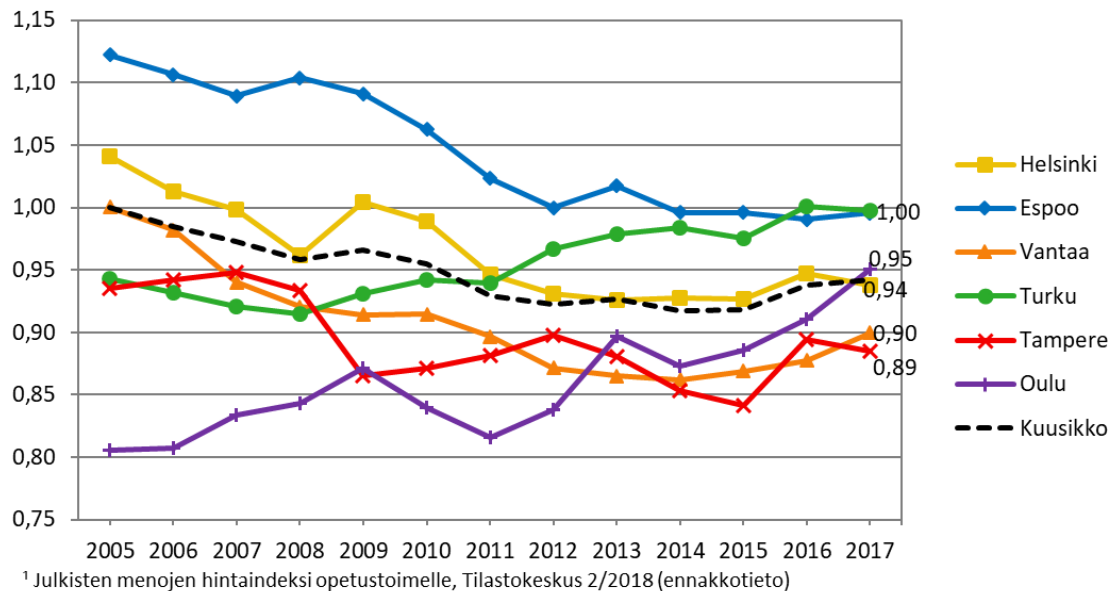
Tilakustannusten osuus kunnallisten päiväkotien kustannuksista vaihteli Turun 15,2 prosentista Espoon 18,5 prosenttiin. Tilakustannuksista suurin osa on sisäisiä vuokria kunnan toimitiloja hallinnoivalle yksikölle. Tilakustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Tampereen 1 464 eurosta Espoon 1 928 euroon. Oulun tilakustannukset laskennallista lasta kohden olivat 1694 euroa. Kustannuksiin laskennallista lasten kohden vaikuttavat muun muassa päiväkoteihin sijoitettavien lasten lukumäärä, vuokran määrittäminen, neliöhinta lasta kohden, tehdyt peruskorjaukset ja uudet tilat. Varhaiskasvatuksen kasvavaan kysyntään vastataan lisäämällä lapsia ja hoito- ja kasvatushenkilöstöä päiväkoteihin, joissa toiminnan lisääminen on tilojen käytön kannalta mahdollista.

Tukipalvelujen eli ateria-, siivous- ja laitoshuollon kulujen osuus päiväkotien kokonaiskustannuksista vaihteli Turun 9,3 prosentista Tampereen 15,1 prosenttiin ja niiden kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Turun 964 eurosta Espoon 1 467 euroon. Ateriapalvelujen kulut laskennallista lasta kohden vaihtelivat Vantaan 866 eurosta Espoon 1 205 euroon. Siivouspalvelujen osalta korkeimmat kustannukset olivat Vantaalla (360 euroa/laskennallinen lapsi), alhaisimmat kustannukset olivat Turussa (30 euroa/laskennallinen lapsi) ja Helsingissä (161 euroa/laskennallinen lapsi). Helsingissä ja Turussa päiväkotien siivous järjestetään suurelta osin varhaiskasvatuksen omien päiväkotiapulaisten ja laitoshuoltajien toimesta, ja siivouksen kulut sisältyvät kunnallisessa päiväkodissa järjestetävän varhaiskasvatuksen henkilöstökustannuksiin ja muihin kustannuksiin. Tukipalvelujen kustannuksissa näkyy Helsingin osalta ostopalvelujen kustannuksia, Turun osalta tekstiilien huoltokustannuksia. Kunnallisten päiväkotien muihin kustannuksiin sisältyy muun muassa materiaalien ja palvelujen kustannuksia.

Oulussa tukipalvelujen kulut laskennallista lasta kohden olivat 1 090 euroa, josta ateriapalveluiden osuus oli 798 euroa ja siivous- ja laitoshuollon osuus 292 euroa.

Kuviossa 6 on kuvattu kunnallisten päiväkotien deflatoitujen vuosikustannusten kehitystä laskennallista lasta kohden vuodesta 2005 vuoteen 2017. Yleisenä kehityssuuntana on ollut kaupunkien välisten kustannuserojen kaventuminen.

Kuvio 6. Kunnallisten päiväkotien deflatoitujen¹ vuosikustannusten kehitys laskennallista lasta kohden vuosina 2005-2017 suhteutettuna Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2005=1)

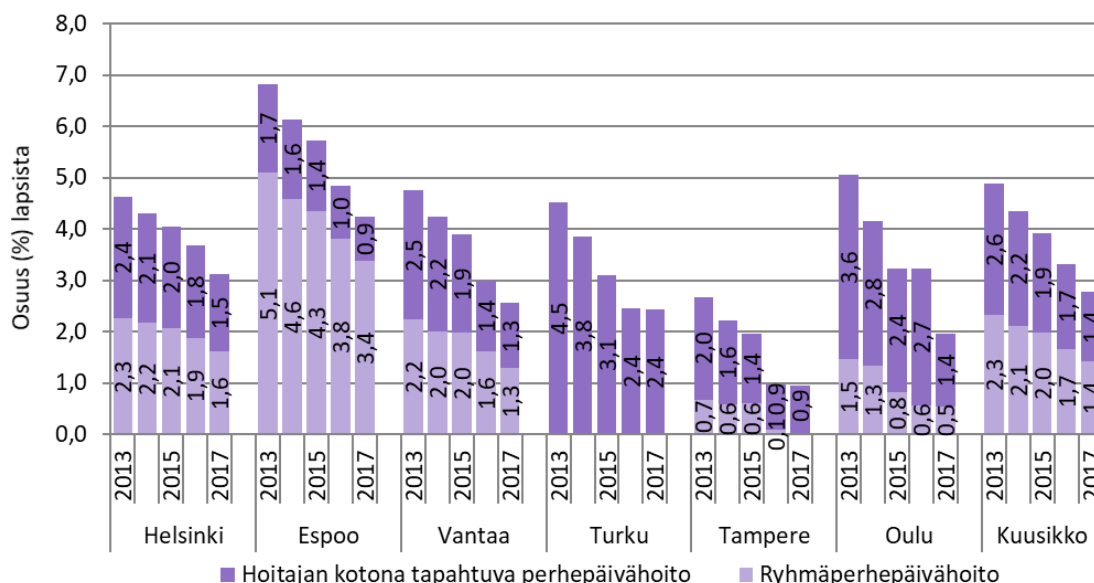

Kuutoskaupungit saivat asiakasmaksutuloja vuonna 2017 yhteensä 108,1 miljoonaa euroa kunnallisessa päiväkodissa järjestämästään varhaiskasvatuksesta. Tämä oli 13,6 prosenttia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista. Kuutoskaupunkien asiakasmaksutulot nousivat 0,6 prosenttia (644 973 euroa) edellisvuodesta. Asiakasmaksutulot nousivat Helsingissä, Espoossa ja Tampereella ja muissa kuutoskaupungeissa ne laskivat.

3.2 Varhaiskasvatus kunnallisessa perhepäivähoidossa

Kunnallisessa perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt viime vuosina tasaisesti. Erityisesti on vähentynyt hoitajan kotona ja kolmiperhepäivähoidossa olevien lasten määrä. Lisäksi on tullut yksityisiä perhepäivähoitajia täydentämään kunnallista perhepäivähoitoa. Kuutoskaupunkien kunnallisessa perhepäivähoidossa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 2 568 lasta, 301 lasta vähemmän kuin vuotta aiemmin ja lähes 1 400 lasta vähemmän kuin vuoden 2013 lopussa (Liite 3, taulukko 1D). Perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on vuosi vuodelta vähentynyt kaikissa kuutoskaupungeissa. Turussa ja Tampereella lasten lukumäärä säilyi lähes samana vuosina 2016 ja 2017 (Kuvio 7).

Kuvio 7. Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista vuosina 2013–2017

Sytä perhepäivähoidon osuuden laskuun on monia. Perhepäivähoitajat siirtyivät työaikalainsäädännön alaisuuteen 1.8.2011, minkä myötä perhepäivähoitajien työaika on keskimäärin 40 tuntia viikossa. Siirtyminen vähensi merkittävästi perhepäivähoitajien lisä- ja ylitöiden määrää. Perhepäivähoitajien työajan lyhentymisen on tuonut haasteita lasten hoitoaikatarpeiden ja perhepäivähoitajan työajan yhteensovittamiseen. Muutos on lisännyt myös varahoidon tarvetta, mistä aiheutuu kunnille lisäkustannuksia. Ongelmana on myös saada uusia perhepäivähoitajia eläkkeelle jäävien tilalle.

Kotonaan työtä tekeviä perhepäivähoitajia ja kolmiperhepäivähoitajia oli vuoden 2017 lopussa kuutoskaupungeissa yhteensä 352, joka oli 78 hoitajaa vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Ryhmäperhepäivähoidon henkilöstömäärä väheni edellisestä vuodesta 17 henkilöllä ollen vuoden 2017 lopussa yhteensä 354. Ryhmäperhepäivähoidon kysyntä on joissakin kunnissa laskenut, mutta sitä on joissakin kunnissa myös suunnitelmallisesti vähennetty. (Liite 2, taulukot 23–25; liite 3, taulukko 3B/3)

Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon ja kolmiperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat keskimäärin 12 603 euroa eli 2,9 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Ryhmäperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat keskimäärin 13 970 euroa ja ne laskivat 0,8 prosenttia edellisvuodesta. Turussa ei järjestetä varhaiskasvatusta kunnallisessa ryhmäperhepäivähoidossa. Myöskään Tampereella ei enää vuoden 2017 lopussa ollut kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa. (Liite 2, taulukko 26; liite 3, taulukko 2C/2).

Kustannusten kohdentamista hankaloittaa kaikissa kuutoskaupungeissa muun muassa se, että osa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen varahoidosta järjestetään päiväkodeissa joko päiväkodin yhteydessä toimivassa varahoitopaikassa tai sijoittamalla lapsia päiväkotiryhmiin. Tällöin muun muassa vuokratkustannukset ja suurin osa lasten varahoidon henkilöstökustannuksista kohdentuvat päiväkoteihin.

3.3 Kehityksen ja oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa

Kuutoskuntien kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2017 yhteensä 5 635 tukea tarvitsevaa lasta. Tukea tarvitsevien lasten osuus kunnallisen varhaiskasvatuksen lapsista oli kuutoskunnissa keskimäärin 8,4 prosenttia. Tukea tarvitsevien lasten määrä kasvoi Espoosta lukuun ottamatta kaikissa kuutoskunnissa.

Ostopalveluna ja palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 101 tukea tarvitsevaa lasta. Yksityisen hoidon tuella toimivassa varhaiskasvatuksessa ei seurata tukea tarvitsevien lasten määrää. Määrä on erittäin vähäinen, sillä tukea tarvitsevat lapset ohjautuvat useimmin kunnalliseen varhaiskasvatukseen.

Tukea tarvitseville lapselle järjestetään ns. yleistä tukea pedagogisin tukitoimin, kun lapsen tuen tarve havaitaan. Pedagogisia tukitoimia saavien lasten määrä tilastoidaan Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Turussa. Pedagogista tukea tarvitsevien lasten osuus kaikista tukea tarvitsevista lapsista oli Helsingissä 37 %, Turussa 30 %, Espoossa 21 % ja Vantaalla 18 %. Kuntien käytännöt kirjata yleistä tukea tarvitsevat lapset vaihtelevat jonkin verran.

Vuodelta 2017 ei koottu tarkempaa tietoa lasten tukemisen rakenteista.

Tukea tarvitsevien lasten avustamistehtävissä työskentelevien työntekijöiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Oulussa.

Eri-tyislastentarhanopettajien määrä kasvoi hieman Oulussa, Helsingissä ja Espoossa. Eri-tyislastentarhanopettajia työskenteli konsultoivissa tehtävissä vuonna 2017 Helsingissä, Vantaalla ja Espoossa. Lapsiryhmissä mitoitukseen kuuluvana henkilöstönä erityislastentarhanopettajia työskenteli muissa kunnissa paitsi Oulussa. Muissa kunnissa paitsi Helsingissä erityislastentarhanopettajia työskenteli myös lapsiryhmissä siten, että heitä ei laskettu lasten ja henkilöstön väliseen suhdelukuun. He olivat erityispedagogisena tukena, joka kohdentui ensisijaisesti tukea tarvitseville lapsille, mutta myös muiden lasten tukemiseen ja tuen tarpeen havainnointiin sekä muun henkilöstön ohjaukseen. Eri-tyislastentarhanopettajan nimikkeen sijaan osassa kunnista on käytössä varhaiskasvatuksen erityisopettaja tai varhaiserityisopettaja-nimike.

4 YKSITYINEN VARHAISKASVATUS

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan kunnan ostopalveluna hankkimaa sekä palvelusetelillä tai yksityisen hoidon tuella järjestettyä varhaiskasvatusta.

Yksityistä varhaiskasvatusta voidaan järjestää ostopalveluna, jolloin kunnan ja yksityisen palveluntuottajan välille tehdään ostopalvelusopimus.

Palvelusetelillä korvataan varhaiskasvatuspalvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään arvoon asti. Asiakkaan omavastuuosuus palvelusetelistä määritellään yhtäläisin perustein kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määrittelyn kanssa.

Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa perhe tekee sopimuksen suoraan yksityisen palveluntuottajan kanssa. Osa yksityisen palveluntuottajan lapsesta perimästä varhaiskasvatusmaksusta katetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella sekä kuntien päätösten mukaisilla kunnallisilla lisillä.

Palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa sekä osin myös kunnan ostopalveluna hankkimassa varhaiskasvatuksessa asiakkaat maksavat oman osuutensa palvelusta (asiaksmaksu) suoraan palvelun tuottajalle. Siten näiden palvelujen kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus.

Kunnan tehtävänä on turvata varhaiskasvatuspaikka kaikille kunnassa asuville lapsille. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvaessa kunnallisen varhaiskasvatuksen ulkopuolella varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvaa. Jos yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tuottajan toimintaedellytykset syystä tai toisesta päättyvät, täytyy kunnan järjestää näiden lasten varhaiskasvatus varhaiskasvatuslain edellyttämän määrääjän puitteissa. Perheillä on myös aina mahdollisuus siirtyä yksityisestä kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli kuutoskaupungeissa vuoden 2017 lopussa 17 231 lasta eli noin viides varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Osuus vaihteli Vantaan 12,5 prosentista Turun 32,1 prosenttiin. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kuutoskaupungeissa lisääntyi edellisvuodesta 4,0 prosentilla ja kahden vuoden takaisesta 6,0 prosentilla.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 13,1 prosenttia oli ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa, 42,8 prosenttia palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa ja 44,1 prosenttia yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa. Helsingissä (86,4 %), Espoossa (65,4 %) ja Tampereella (40,4 %) oli eniten lapsia yksityisen hoidon tuella. Oulussa (93,7 %), Turussa (86,0 %) ja Vantaalla (69,9 %) suurin osa yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa. Palveluseteli on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta niissä kaupungeissa, joissa palveluseteli on käytössä.

Taulukko 5. Lapsia ostopalveluna hankitussa sekä palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2017 ja muutos vuodesta 2016, sekä yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista

	Ostopalvelu	Palveluseteli	Yksityisen hoidon tuki päiväkotihoidon hoito	Yksityisen hoidon tuki perhepäivähoito	Yksityisen hoidon tuki työsopimussuhteinen hoitaja	Yksityisen hoidon tuki yhteensä	Yksityinen varhaiskasvatus yhteensä	Muutos 2016-2017, %	Osuus varhaiskasvatuksessa olevista, %
Helsinki	543	0	3 148	106	170	3 451	3 994	6,1	12,8
Espoo	1 341	0	2 294	127	114	2 535	3 876	-2,6	22,5
Vantaa	69	1 095	281	100	22	403	1 567	2,8	12,5
Turku	28	2 270	18	281	42	341	2 639	8,7	32,1
Tampere	248	747	248	382	45	675	1 670	10,5	15,3
Oulu	28	3 266	47	9	135	191	3 485	4,0	28,2
Kuusikko	2 257	7 378	6 036	1 005	528	7 596	17 231	4,0	20,0

4.1 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus

Vuoden 2017 lopussa kuutoskaupunkien ostopalveluna hankkimassa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 2 257 lasta, joka oli 464 lasta vähemmän kuin edellisvuonna. Espoossa ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen osuus on muita kaupunkeja suurempi. Siellä ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli 1 341 lasta. Määrä laski edellisvuodesta kuitenkin 21,0 prosenttia (-357 lasta). (Liite 2, taulukko 29; liite 3, taulukko 1D)

Suurin osa ostopalveluna hankitusta varhaiskasvatuksesta on päiväkodissa järjestettyä varhaiskasvatusta. Espoossa ostetaan myös ilta- ja ympärivuorokautista varhaiskasvatusta ja koulujen järjestämään esiopetukseen liittyvää varhaiskasvatusta. Helsinki ostaa erityisosaamista vaativaa varhaiskasvatusta kuten vaikeasti allergisten lasten varhaiskasvatusta. Muissa kunnissa erityistä tukea tarvitsevia lapsia on ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa satunnaisesti.

Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset vuonna 2017 olivat kuutoskaupungeissa yhteensä lähes 29,6 miljoonaa euroa, joka oli 12,9 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Helsingissä kustannukset nousivat selvästi, mutta muissa kuutoskaupungeissa ne ovat kääntyneet laskuun. Kustannukset ovat osittain nettokustannuksia eikä niitä voi suoraan verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 3, taulukko 2C/1)

4.2 Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli

Varhaiskasvatuksen palveluseteli otettiin käyttöön Turussa vuoden 2010 alussa, Oulussa keväällä 2011, Tampereella elokuussa 2013 ja Vantaalla vuoden 2014 alussa.

Vuoden 2017 lopussa kuutoskaupungeissa oli palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa yhteensä 7 378 lasta. Oulussa palvelusetelillä oli 3 266 lasta ja Turussa 2270 lasta. Oulussa lasten määrä kasvoi edellisvuodesta 6,3 prosenttia (+194 lasta) ja Turussa 13,8 prosenttia (+276 lasta). Vantaalla palvelusetelin järjestetyn varhaiskasvatuksen piirissä oli 1 095 lasta. Lasten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta 16,6 prosentilla (+156 lasta). Tampereella palvelusetelillä oli 747 lasta, 32,7 prosenttia (+184 lasta) enemmän kuin vuotta aiemmin. (Liite 2, taulukko 30; liite 3, taulukko 1D)

Vantaalla palveluseteli on käytössä ainoastaan päiväkodissa järjestetyssä varhaiskasvatuksessa, Turussa ja Tampereella sen lisäksi kunnallisessa kerhotoiminnassa ja Oulussa näiden kahden lisäksi myös perhepäivähoidossa järjestetyssä varhaiskasvatuksessa.

Vuonna 2017 palvelusetelijärjestelmän kustannukset lasta kohden⁶ olivat Turussa 8 613 euroa ja Oulussa 7 060 euroa. Näissä kaupungeissa palveluseteli on ollut käytössä jo useamman vuoden ajan. Vantaalla kustannukset olivat 7 565 euroa lasta kohden ja Tampereella 7 177 euroa. Kustannukset lasta kohden nousivat edellisvuodesta Oulua lukuun ottamatta. Kuntien väliseen eroon kustannuksissa vaikuttaa kuntakohtaisen setelin arvon lisäksi muun muassa palvelusetelin saaneiden perheiden tulot. Mitä suuremmat tulot perheellä on, sitä pienempi on palvelusetelin arvo. Palvelusetelin kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 3, taulukko 2C/2)

4.3 Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta ja hoitolisästä. Hoitorahaa maksetaan saman suuruisena kaikille tukea saaville lapsille. Hoitolisän määrä on tulosidonnainen. Perheen hoitolisään vaikuttaviin tulorajoihin ei ole tehty muutoksia lasten yksityisen hoidon tuesta säädetyn lain voimaan tulon (vuonna 1997) jälkeen. Yksityisen hoidon tuki on vuoden 2011 alusta alkaen sidottu kansaneläkeindeksiin, jonka mukaan lakisääteisiä tukia muutetaan vuosittain. Vuoden 2017 alussa lakisääteiset tuet alenivat 0,85 prosentilla, ja hoitorahaa maksettiin kuukaudessa 172,25 euroa lasta kohden ja tulosidonnaista hoitolisää enintään 144,85 euroa lasta kohden. Kunnat voivat maksaa lakisääteisten tukien lisäksi kunnallisia lisiä itse määrittämällä perusteilla. Kaikissa kuutoskaupungeissa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisää. (Liite 2, taulukko 34)

Vuoden 2017 lopussa kuutoskaupungeissa oli yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa 7 596 lasta. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä kasvoi Espoossa 11,0 prosenttia (+252 lasta), Helsingissä 6,3 prosenttia (+205 lasta), ja Tampereella 1,4 prosenttia (+9 lasta). Muissa kaupungeissa lasten määrä laski: Oulussa 24,5 prosenttia (-62 lasta), Turussa 13,7 prosenttia (-54 lasta) ja Vantaalla 6,1 prosenttia (-26 lasta). Näissä kolmessa kaupungissa yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on vähentynyt palvelusetelin käyttöön oton jälkeen. (Liite 2, taulukko 31; liite 3, taulukko 1D)

Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden olivat vuonna 2017 kuutoskaupungeissa keskimäärin 7 057 euroa eli suunnilleen saman verran (+5,6 %) kuin vuonna 2016. Kustannukset vaihtelivat Oulun 4 989 eurosta Espoon 7 900 euroon. Kustannukset lasta kohden nousivat kuutoskaupungeissa lukuun ottamatta Helsinkiä, jossa ne säilyivät ennallaan, ja Vantaata, jossa ne laskivat. Kustannukset ovat nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 2, taulukko 33 ja liite 3, taulukot 2C/1 ja 2C/2)

Kunnallisen lisän osuus yksityisen hoidon tuen kustannuksista oli keskimäärin 69,2 prosenttia (Liite 2, taulukko 33). Kustannuksiin vaikuttaa kuntalisien suuruuden lisäksi yksityisen hoidon tuella olevien lasten ikä ja hoitomuoto. Alle 3-vuotiaille maksetaan yleisesti suurempia kuntalisiä kuin 3 vuotta täyttäneille. Päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kuntalisät ovat suuremmat kuin muiden järjestämismuotojen. Kuutoskaupunkien yksityisen hoidon tuen kuntalisien euromäärät ovat liitteen 2 taulukossa 34.

⁶ Muista varhaiskasvatuksen järjestämismuodoista poiketen kustannukset lasta kohden on palvelusetelin osalta laskettu vuoden lopun lapsimääristä, ei lapsimäärän kahden vuoden keskiarvosta.

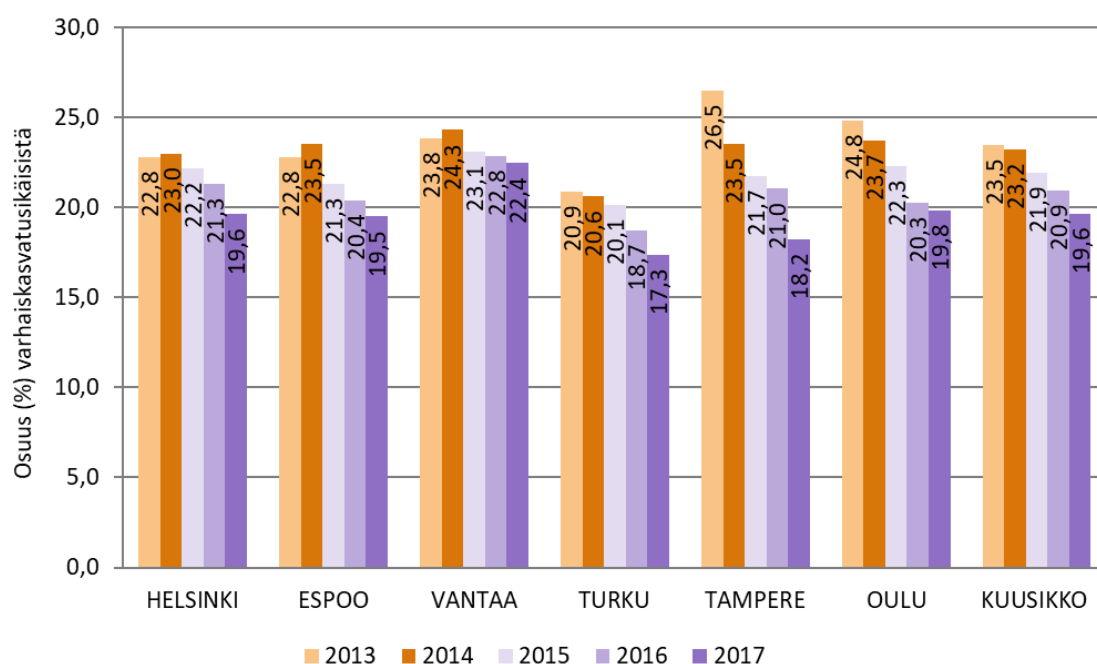
5 LASTEN KOTIHOIDON TUKI

Kotihoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta, tulosidonnaisesta hoitolisästä sekä kuntalisästä. Kotihoidon tuen lakisääteisiä osia muutetaan kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti samoin perustein kuin yksityisen hoidon tuen hoitorahaa ja hoitolisää. Siten lakisääteistä hoitorahaa ja tulosidonnaista hoitolisää alennettiin vuoden 2017 alusta lukien 0,85 prosenttia. (Liite 2, taulukko 37)

Lasten kotihoidon tuella oli kuutoskaupungeissa vuoden 2017 lopussa 23 512 varhaiskasvatusikäistä lasta, joka oli 6,5 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Lapsimäärä väheni kaikissa kuutoskaupungeissa: Tampereella 13,6 prosenttia (-400 lasta), Turussa 7,2 prosenttia (-143 lasta), Helsingissä 6,9 prosenttia (-594 lasta), Espoossa 5,0 prosenttia (-232 lasta), Oulussa 4,8 prosenttia (-154 lasta) ja Vantaalla 2,7 prosenttia (-102 lasta). (Liite 2, taulukko 35)

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista keskimäärin 19,6 prosenttia hoidettiin kotihoidon tuella joulukuussa 2017. Osuus vaihteli Turun 17,3 prosentista Vantaan 22,4 prosenttiin. Kotihoidon tuella hoidetuista lapsista valtaosa on alle 3-vuotiaita. Kuutoskaupunkien 10kk-2-vuotiaista lapsista hoidettiin vuoden 2017 lopussa kotihoidon tuella 46,4 prosenttia. (Liite 2, kuvio 12; liite 3, taulukko 1F).

Kuvio 8. Kotihoidontuella olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista joulukuussa 2013–2017

Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden vuonna 2017 olivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 5 241 euroa, joka oli 2,4 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Luku sisältää myös joustavan hoitorahan kustannuksia, joita ei saada Kansaneläkelaitokselta eriteltynä. Kustannukset vaihtelivat Tampereen 3 879 eurosta Helsingin 6 348 euroon. Kotihoidon tuella olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä oli näissä kunnissa samalla tasolla, vaikka

Tampere ei maksa kuntalisää ja Helsingissä kuntalisät ovat kuutoskaupunkien suurimmat. (Liite 2, taulukot 36 ja 37)

Kunnat päättävät itsenäisesti kuntalisien maksamisesta, maksamisen ehdoista ja kuntalisän suuruudesta. Lasten kotihoidon tuen kunnallista lisää maksetaan Turkua ja Tamperetta lukuun ottamatta kaikissa kuutoskaupungeissa. Tampereella kuntalisän maksamisesta luovuttiin vuoden 2014 alusta alkaen. Alle 3-vuotiaille lapsille maksettava sairaan lapsen hoitotuki sen sijaan jäi edelleen voimaan. Kuutoskaupunkien kuntalisien euromäärät vuodelta 2017 on esitetty liitteen 2 taulukossa 37. Vuonna 2017 kunnallisen lisän osuus kotihoidon tuen vuosikustannuksista lasta kohden oli Helsingissä 35,0 prosenttia, Espoossa 26,7 prosenttia, Vantaalla 17,8, Oulussa 7,1 prosenttia ja Tampereella 0,3 prosenttia (Liite 2, taulukko 36).

Kotihoidon tuen vuosikustannuksiin lasta kohden vaikuttavat kunnallisten lisien lisäksi muun muassa yksilapsisten perheiden osuus kotihoidon tuella olevista perheistä, perheen nuorimpien lasten osuus kotihoidon tuella olevista lapsista, hoitolisää saavien määrä ja hoitolisän keskimääräinen määrä lasta kohden. Tässä vertailussa näitä tekijöitä ei tarkastella erikseen.

6 ASIAKASPALAUTE VARHAISKASVATUKSEN PALVELUISTA

Varhaiskasvatuksen raporttiin on kerätty myös varhaiskasvatusta koskevien asiakaskyselyiden tuloksia. Kuutoskaupungit toteuttavat kyselyitä hieman eri tavoin, eri ajankohtana ja niiden sisältö ja/tai kohderyhmät voivat poiketa toisistaan. Kyselyiden sisältö voi vaihdella myös vuosittain. Tästä syystä tuloksia ei yleensä vertailla, vaan kunkin kaupungin osalta esitellään lyhyt yhteenveto viimeksi toteutetusta asiakaskyselystä. Liitteen 4 taulukosta löytyvät perustiedot toteutetuista kyselyistä.

Asiakaskyselyä varten on luotu oma Kuusikko-palvelumittari, johon kyselyt pohjautuvat. Kunnat voivat muotoilla kysymyksensä myös alla olevien väittämien ympärille tai käyttää kyselyissä vain osaa seuraavista väittämistä:

1. Olen saanut riittävästi tietoa ja neuvontaa
2. Olen saanut asiallista kohtelua
3. Saamani palvelu on ollut asiantuntevaa
4. Saamani palvelu on vastannut tarpeitani
5. Olen saanut palvelua riittävän nopeasti
6. Olen voinut osallistua nykyisen palveluni suunnitteluun ja arviointiin
7. Saamani palvelu on parantanut elämäntilannettani
8. Yleisarvioni palvelusta

Arvosteluasteikkona käytetään arvosanoja 1-5 ellei toisin ole mainittu.

Helsinki, Espoo ja Vantaa

Pääkaupunkiseudun kunnissa toteutetaan kolmen vuoden välein yhteinen asiakaskysely. Kysely toteutettiin syksyllä 2017 ja edellisen kerran vuonna 2014. Kyselyllä kerättiin vanhemmilta palautetta lapsen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluista sekä käsityksiä kehittämistarpeista. Arvioinnin kohteena olivat varhaiskasvatuspaikan hakeminen, varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa aloittaminen, lapsen kasvatus ja huomioiminen yksilönä, vanhempien osallisuus, viestintä sekä kehittäminen.

Kyselyyn vastasi Helsingissä 8 845 (vastausprosentti 30,2), Espoossa 2 866 (vastausprosentti 19,4) ja Vantaalla 2 170 (vastausprosentti 20,8) huoltajaa. Yleisarvosanan keskiarvo varhaiskasvatuksen palveluille oli lähes sama kaikissa kolmessa pääkaupunkiseudun kunnassa: Helsingissä 4,46, Vantaalla 4,40 ja Espoossa 4,39. Erityisen tyytyväisiä vanhemmat olivat siihen, että varhaiskasvatuspalvelut ovat vastanneet tarpeita ja he ovat voineet osallistua suunnitteluun ja arviointiin.

Turku

Turussa toteutettiin varhaiskasvatuspalvelujen asiakaskysely vuonna 2017 viikoilla 49-52. Kyselyn kohteena olivat varhaiskasvatuspalveluja käyttävien lasten huoltajat. Kyselyyn vastasi 1 587 huoltajaa ja vastausprosentti oli 21,0. Turun asiakaskyselyssä olivat mukana

kaikki Kuusikko-mittarin väittämät. Turussa huoltajat olivat kokonaisuudessaan tyytyväisiä varhaiskasvatuksen palveluihin, sillä jokainen Kuusikko-mittarin väittäjä sai keskiarvokseen vähintään 4,4.

Tampere

Tampereella tehtiin keväällä 2017 palvelukykykysely varhaiskasvatuksen uusille ja päivähoitopaikkaa vaihtaneille asiakkaille. Kyselyyn vastasi 227 huoltajaa ja vastausprosentti oli 49,0. Vastaajien varhaiskasvatuspalveluille antaman yleisarvosanan keskiarvo oli 8,3 (asteikko 4-10).

Oulu

Oulussa toteutettiin vuonna 2017 sivistys- ja kulttuuripalveluiden asiakaskysely. Kyselyn kohteena olivat varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakkaat. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 2 022 henkilöä. Kyselyssä oli mukana useita Kuusikko-mittarin väitteistä.

Tarkemmat kuntakohtaiset tiedot kyselyistä löytyvät liitteestä 4.

7 YHTEENVETO

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 119 699 varhaiskasvatusikäistä (10kk–6-v) lasta, joka oli 33,3 prosenttia koko Suomen vastaavan ikäisistä lapsista. Lasten määrä kasvoi edellisvuodesta Helsingissä 1,0 prosenttia (+394 lasta) ja Turussa 0,2 prosenttia (+23 lasta). Lasten määrä väheni edellisvuodesta Oulussa 2,6 prosenttia (-418 lasta), Vantaalla 1,1 prosenttia (-177 lasta), Espoossa 0,7 prosenttia (-166 lasta) ja Tampereella 0,3 prosenttia (-42 lasta).

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 65,4 prosenttia oli kolme vuotta täyttäneitä. Heidän lukumääränsä kasvoi edellisvuoteen verrattuna muissa kuutoskaupungeissa paitsi Vantaalla ja Oulussa. Alle 3-vuotiaiden lukumäärä laski kaikissa kuutoskaupungeissa paitsi Helsingissä, jossa määrä pysyi lähes samana.

Vieraskielisiä eli muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia oli 17,3 prosenttia (20 737 lasta) kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä. Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut neljässä vuodessa 4,4 prosenttiyksikköä (+5 620 lasta). Kuudessa suurimmassa kaupungissa asuikin 65,4 prosenttia koko Suomen vieraskielisestä 10kk–6-vuotiaasta väestöstä.

Vuoden 2017 lopussa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 77,3 prosenttia oli varhaiskasvatuksen palvelujen (kunnallinen päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetty varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, kunnallinen kerhotoiminta sekä palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus) piirissä. Lisäksi lapsia on myös kotihoidontuen piirissä.

EU:n asettaman tavoitearvon mukaan 4 ikävuodesta oppivelvollisuuden alkuun päämääränä on, että 95 prosenttia näiden ikäluokkien lapsista osallistuisi varhaiskasvatukseen. Kuutoskaupungeissa osallistumisaste kaikissa näissä ikäluokissa oli yli 90 prosenttia. Neli-vuotiaiden ikäluokassa osallistumisaste varhaiskasvatukseen oli kuutoskaupungeissa keskimäärin 92 prosenttia, viisivuotiaiden ikäluokassa keskimäärin 93 prosenttia ja kuusivuotiaiden ikäluokassa 95 prosenttia. Voidaankin arvioida, että Suomen suurimmat kaupungit saavuttavat hyvin EU:n asettaman tavoitearvon.

Varhaiskasvatusikäisistä 56,8 prosenttia oli varhaiskasvatuksessa kunnallisessa päiväkodissa. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 68 084 lasta eli 1 155 lasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lasten määrä lisääntyi edellisvuodesta Helsingissä, Espoossa, Turussa ja Tampereella, säilyi lähes ennallaan Oulussa ja väheni Vantaalla.

Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään. Vuoden 2017 lopussa vain 2 568 lasta eli 2,1 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä oli kunnallisessa perhepäivähoidossa. Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon ja kolmiperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat keskimäärin 12 603 euroa ja ryhmäperhepäivähoidon 13 970 euroa.

16,6 prosenttia kuutoskaupunkien kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli vieraskielisiä vuoden 2017 lopussa. Osuus oli korkeampi pääkaupunkiseudun kaupungeissa (18,6–20,0 %) ja Turussa (19,0 %) kuin Tampereella (9,3 %) ja Oulussa (5,7 %).

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on kuutoskaupungeissa kasvanut. Vuoden 2017 lopussa yksityisen varhaiskasvatuksen piirissä oli yhteensä 17 231 lasta. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus kaikista varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista vaihteli Vantaan 12,5 prosentista Turun 32,1 prosenttiin.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 13,1 prosenttia oli ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa, 42,8 prosenttia palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa ja 44,1 prosenttia yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa. Palveluseteli on käytössä Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa, ja se on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella järjestettyä ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta näissä kaupungeissa.

Kuutoskuntien kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2017 yhteensä 5 635 tukea tarvitsevaa lasta. Tukea tarvitsevien lasten osuus kunnallisen varhaiskasvatuksen lapsista oli kuutoskunnissa keskimäärin 8,4 prosenttia. Tukea tarvitsevien lasten määrä kasvoi Espoosta lukuun ottamatta kaikissa kuutoskunnissa.

Lasten kotihoidon tuella oli kuutoskaupungeissa vuoden 2017 lopussa 23 512 varhaiskasvatusikäistä lasta, joka oli 6,5 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Lapsimäärä väheni edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Kotihoidon tuella hoidettiin keskimäärin 19,6 prosenttia kuutoskaupunkien kaikista varhaiskasvatusikäisistä, mutta 46,4 prosenttia 10kk–2-vuotiaista.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä kunnalliseen kerhotoimintaan osallistui vuoden 2017 lopussa yhteensä 4 659 lasta, joka oli 4,6 prosenttia alle 6-vuotiaista varhaiskasvatusikäisistä (10kk–5-vuotiaat).

Vuonna 2017 kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset olivat lähes 1,1 miljardia euroa. Kokonaiskustannukset pysyivät lähes samana edellisvuoteen verrattuna. Kokonaiskustannukset kasvoivat Tampereella 0,6 prosenttia ja Espoossa 0,4 prosenttia. Muissa kuutoskaupungeissa ne laskivat: Oulussa 0,9 prosenttia, Vantaalla ja Turussa 0,5 prosenttia ja Helsingissä 0,3 prosenttia.

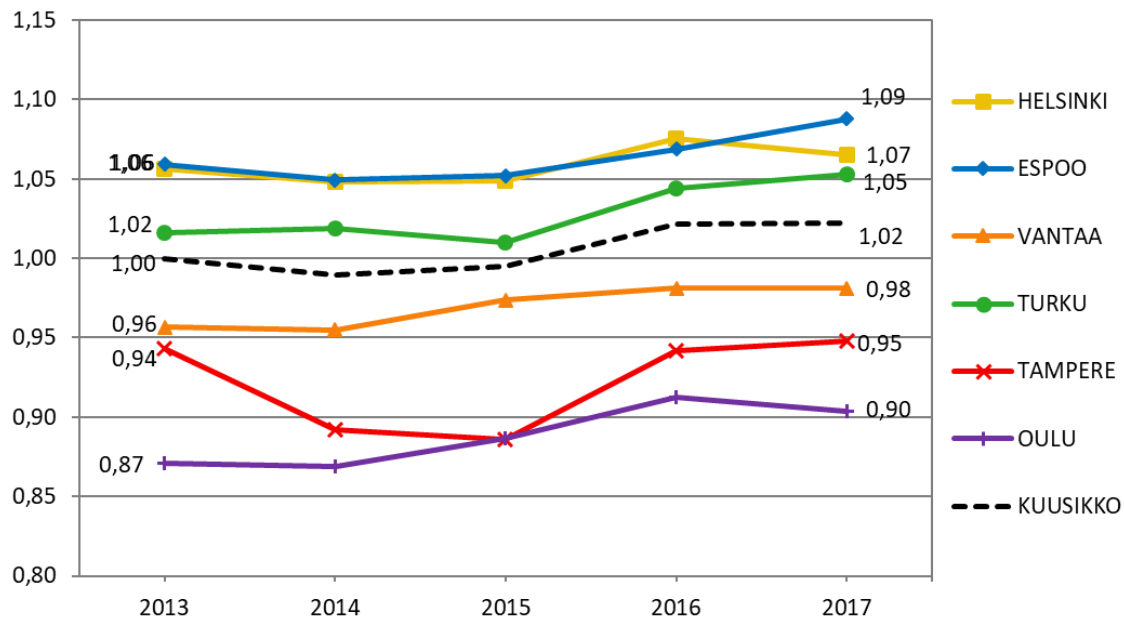
Taulukko 6. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisen keskeisimpiä kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä vuonna 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset asukasta kohden	601 €	788 €	661 €	519 €	511 €	624 €	620 €
Varhaiskasvatusikäisten osuus väestöstä (%)	6,3	8,1	7,4	5,6	6,0	7,7	6,8
Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä (%)	19,6	21,2	24,6	17,8	10,3	4,1	17,3
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot varhaiskasvatusikäistä kohden	1 063 €	1 161 €	1 029 €	656 €	958 €	655 €	976 €
Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevaa lasta kohden	1 629 €	1 894 €	1 607 €	1 275 €	1 481 €	1 365 €	1 601 €
Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset varhaiskasvatusikäistä kohden	9 529 €	9 717 €	8 972 €	9 287 €	8 503 €	8 107 €	9 163 €
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa sekä kotihoidon tuella olevien osuus varhaiskasvatusikäisistä (%)	93,6	93,4	94,2	93,6	92,5	89,5	93,0
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta (%)	47,0	45,5	44,0	51,0	51,1	58,0	48,5
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevien 3–6-vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta (%)	93,4	91,2	93,0	92,8	92,9	90,1	92,4
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden	9 722 €	10 417 €	9 561 €	10 393 €	9 274 €	9 693 €	9 814 €
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset tosiasiallista läsnäolopäivää kohden	67 €	71 €	67 €	73 €	79 €	77 €	70 €
Varahenkilöstön osuus kustannuksista (%)	0,8	2,0	0,1	1,2	0,8	0,0	0,9
Tilakustannusten osuus kustannuksista (%)	16,6	18,5	16,3	15,2	15,6	17,5	16,8
Tukipalvelujen osuus kustannuksista (%)	12,5	14,1	12,8	9,3	15,1	11,2	12,8
Eläkemaksujen osuus henkilöstökuluista (%)	12,7	9,3	10,7	13,4	12,0	11,5	11,6
Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	12 900 €	14 776 €	12 671 €	12 183 €	9 587 €	13 525 €	13 295 €
Ryhmäperhepäivähoidon osuus kunnallisesta perhepäivähoidosta (%)	51,9	79,4	50,6	-	0,0	28,1	51,2
Ryhmäperhepäivähoidon tilakustannukset lasta kohden	1 708 €	1 780 €	1 562 €	-	#JAKO/O!	1 168 €	1 698 €
Yksityisen ¹ varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	7 765 €	9 112 €	8 014 €	8 504 €	7 399 €	7 060 €	8 026 €
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus varhaiskasvatuksessa olevista (%)	12,8	22,5	12,5	32,1	15,3	28,2	20,0
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	6 348 €	5 419 €	5 044 €	4 561 €	3 879 €	3 919 €	5 241 €
Kunnallisen lisän osuus	2 225 €	1 446 €	898 €	-	13 €	279 €	1 200 €
3–6-vuotiaiden osuus kotihoidon tuella olevista lapsista (%)	12,0	17,8	21,7	15,9	18,4	-	18,3
Muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset (avoin varhaiskasvatus ja kunnallinen kerhotoiminta)	11 851 588 €	4 156 617 €	3 441 441 €	1 311 041 €	1 524 101 €	3 253 465 €	25 538 254 €
Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneiden osuus 10kk–5-vuotiaista väestöstä (%)	3,4	2,8	5,4	1,5	4,7	11,9	4,6

¹ Sisältää yksityisen hoidon tuen, ostopalveluna hankitun sekä palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen. Lapsimääränä käytetty ko. hoitomuodoissa vuonna 2017 olleiden lasten todellista lukumäärää (ei kahden vuoden keskiarvoa). Kustannukset eivät pääosin sisällä asiakkaan maksamaa osuutta kustannuksista.

Kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat viiden suurimman kaupungin kesken Tampereen 9 274 eurosta Espoon 10 417 euroon. Oulun kokonaiskustannukset laskennallista lasta kohden olivat vuoden 2017 lopussa 9 693 euroa. Kuutoskaupungit saivat asiakasmaksutuloja vuonna 2017 yhteensä 108,1 miljoonaa euroa kunnallisessa päiväkodissa järjestämästään varhaiskasvatuksesta. Tämä oli 13,6 prosenttia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista.

Kuvio 9. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoitujen¹ vuosikustannusten kehitys varhaiskasvatusikäistä lasta kohden vuosina 2013 - 2017 suhteutettuna aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2013=1)

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2018 (ennakkotieto)

Varhaiskasvatuspalveluihin panostaminen vaatii kunnilta resursointia. Heckmanin ja kumppaneiden havainto on, että varhaiskasvatukseen suunnatuilla interventioilla (esimerkiksi erilaiset varhaiskasvatuspalvelut) ei ole ainoastaan korkea kustannus-hyötysuhde, vaan että jokainen varhaiskasvatukseen suunnattu dollari tuo takaisin enemmän kuin vanhempiin lapsiin tai aikuisiin suunnatut investoinnit. Heckman on tutkijakollegoineen arvioinut pitkittäistutkimusten perusteella, että laadukkaaseen varhaiskasvatukseen sijoitetut investoinnit tuottavat 7–10 prosentin vuosittaisen tuoton (<http://heckmanequation.org/content/resource/case-investing-disadvantaged-young-children>). Milloinkaan myöhemmin ihmisen elämän eri vaiheissa toteutettu panostus ei tuo niin suurta hyötyä kuin varhaiskasvatusvaiheessa. Tämä olisi syytä huomioida kuntien varhaiskasvatuksen ohjausmekanismeissa.

Varhaiskasvatuksen rooli suomalaisessa yhteiskunnassa varhaiskasvatuksen lainsäädännön kokonaisuudistuksen myötä on muuttunut. Varhaiskasvatus on kiinnittynyt entistä vahvemmin osaksi suomalaista kasvatusta- ja koulutusjärjestelmää. Osallistuminen varhaiskasvatukseen on lisääntynyt. Hallitus on linjauksillaan pyrkinyt vaikuttamaan tähän myös asiakasmaksu-uudistusten avulla. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisella on tavoiteltu sitä, että asiakasmaksut eivät muodostuisi esteeksi lasten varhaiskasvatukseen osallistumiselle. Kansainvälisten ja kansallisten tutkimusten mukaan laadukkaalla varhaiskasvatuksella on suuri merkitys lapsen oppimiselle ja kehitykselle. Varhaiskasvatuksen arvioidaan ennaltaehkäisevän tehokkaasti myöhempiä oppimisvaikeuksia ja syrjäytymistä. Ennen kaikkea varhaiskasvatus tarjoaa kaikille lapsille tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen, kasvuun ja kehittymiseen.

LÄHTEET

Asetus lasten päivähoidosta (239/1973). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>

Laki perusopetuslain muuttamisesta (1040/2014). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141040>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090569>

Tilastokeskus 4/2017. Raportissa käytetyt väestötiedot perustuvat ”Väestö iän (1-v.), sukupuolen, siviilisäädyn ja kielen mukaan alueittain 1990 - 2017” -taulukko. StatFin-tietokanta, Väestö/Väestörakenne-taulukot. Osoitteessa <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin>

Tilastokeskus 2/2018. Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, ennakkotieto 13.2.2018. Kaikissa kustannusten deflatoinneissa on käytetty julkisten menojen hintaindeksiä opetustoimelle. StatFin-tietokanta, Hinnat ja kustannukset/Julkisten menojen hintaindeksi-taulukot. Osoitteessa <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin>

Lainsäädäntö:

Asetus lasten päivähoidosta (1973/239). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>

HE 60/2016 vp. Osoitteessa https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_60+2016.pdf

HE 205/2016 vp. Osoitteessa https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_205+2016.pdf

Laki lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta (580/2015). Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150580>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090569>

Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (108/2016). Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20160108>

Varhaiskasvatuslaki (36/1973). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Liite 1 Lasten varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2017 tietojen keruulle

1 MÄÄRITELMÄT

Laki lasten päivähoidosta (36/1973) muuttui varhaiskasvatuslaiksi 1.8.2015 alkaen. Muutoksen myötä otettiin käyttöön käsite varhaiskasvatus, joka korvaa vähitellen päivähoitokäsitteen. Kuusikko-raportoinnissa on käytetty vuodesta 2016 alkaen päivähoito-käsitteen sijasta pääsääntöisesti käsitettä varhaiskasvatus.

Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Lapsella on kuitenkin oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen, mikäli lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti taikka päätoimisesti opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä. Lapsella on lisäksi oikeus tarpeen mukaan 20 tuntia laajempaan varhaiskasvatukseen vanhemman osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Lisäksi varhaiskasvatus on aina järjestettävä 20 tuntia laajempaan, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. (36/1973, 11 a §.). Lakiin lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta tehtiin vastaavat varhaiskasvatusoikeutta koskevat muutokset.

Elokuusta 2016 alkaen päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden lasten ja hoito- ja kasvatustehtävissä olevien henkilöiden välistä mitoitusta muutettiin siten, että päiväkodissa tulee olla yksi hoito- ja kasvatustehtävissä oleva henkilö kahdeksaa lasta kohden. Aiemmin mitoitusta oli yksi henkilö seitsemää lasta kohden. Alle 3-vuotiaiden lasten henkilöstömitoitusta ei muutettu.

Kunnissa on tehty erilaisia päätöksiä edellä mainittujen lakimuutosten suhteen. Kuutoskautungeista Vantaa ja Oulu ottivat käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden. Lisäksi Oulussa otettiin käyttöön henkilöstömitoitusta koskeva muutos.

Yleisiä määritelmiä

Kunnallinen varhaiskasvatus on kunnan itse tuottamaa varhaiskasvatusta kunnallisessa päiväkodissa ja kunnallisessa perhepäivähoidossa.

Perhepäivähoitoon sisältyvät hoitajan kotona tapahtuva varhaiskasvatus, hoidettavien lasten kodeissa tapahtuva varhaiskasvatus ja ryhmäperhepäiväkodissa tapahtuva varhaiskasvatus.

Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus on varhaiskasvatusta, jota kunta ostaa yksityiseltä palveluntuottajalta joko ostopalvelusopimuksella tai antamalla palveluntuottajalle maksusitoumuksen yksittäisestä lapsesta. Kunta voi ostaa varhaiskasvatusta myös toiselta kunnalta ja kuntayhtymältä. Lisäksi kunta voi ostaa esiopetusta määräämälleen perusteilla.

Kunnan järjestämä varhaiskasvatus on kunnallista ja kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatusta.

Lasten yksityisen hoidon tuki on lapsen hoidon järjestämiseksi vanhemman tai muun huoltajan osoittamalle varhaiskasvatuksen tuottajalle suoritettava taloudellinen tuki, johon kuuluu hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä. Kunta voi maksaa hoitorahaa tai hoitolisää korotettuna päättämiensä perusteiden mukaisesti (kunnallinen lisä). (Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996)

Hoidon tuottaja voi olla yksityinen henkilö, yhteisö tai yritys, joka korvausta vastaan harjoittaa lasten varhaiskasvatustoimintaa tai vanhemman tai muun huoltajan kanssa lasten varhaiskasvatuksesta työsopimuksen tehnyt henkilö, ei kuitenkaan saman kotitalouden jäsen.

Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus on kunnallinen ja kunnan ostopalveluna hankkimaa varhaiskasvatusta sekä lasten yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä järjestettyä varhaiskasvatusta.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelillä tarkoitetaan palvelun järjestämisvastuussa olevan kunnan varhaiskasvatuspalvelun saajalle/varhaiskasvatuspalvelua tarvitsevalle perheelle myöntämää sitoumusta, jolla korvataan palvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään enimmäisarvoon asti. Palvelusetelin asiakasmainen suuruus määritellään yhtäläisin perustein kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määrittelyn kanssa. Palveluseteli voi konkreettisenä maksuvälineenä olla esimerkiksi painettu palveluseteli, sähköinen kortti tai viranomaispäätös.

Lasten kotihoidon tuki on lapsen hoidon järjestämiseksi vanhemmalle tai muulle huoltajalle suoritettava tuki, johon kuuluu hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä. Oikeus kotihoidon tukeen on perheellä, jossa on alle kolmevuotias lapsi. Kunta voi maksaa hoitorahaa tai hoitolisää korotettuna päättämiensä perusteiden mukaisesti (kunnallinen lisä). (Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996) Tukea saava vanhempi tai muu huoltaja voi hoitaa lasta itse tai järjestää lapsen varhaiskasvatuksen kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen ulkopuolella.

Osittainen hoitoraha ei sisälly lasten kotihoidon tukeen. Osittaista hoitorahaa on oikeus saada lain lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 13. §:ssä määritellyillä perusteilla.

Esiopetus on kuusivuotiaille tarjottavaa maksutonta opetusta. Esiopetuksen tavoitteena on edistää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Esiopetus on 1.8.2015 alkaen ollut velvoittavaa eli lapsen on osallistuttava oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Kunta voi järjestää esiopetuksen itse tai hankkia esiopetuspalvelut muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelun tuottajalta. Lapsen huoltaja voi myös itse järjestää esiopetuksen. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1040/2014).

Lapsilla, joilla on päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta ja lapsilla, jotka aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin (koulun käynnin aloittamisen siirto), on oikeus saada esiopetusta myös oppivelvollisuuden alkamisvuonna.

Muu varhaiskasvatustoiminta

Avoin varhaiskasvatustoiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa lapsille tai lapsille ja heidän vanhemmilleen tai muille huoltajille/hoitajille. Toiminnan tavoitteena on tarjota kotihoidossa oleville ja heidän vanhemmilleen sosiaalisia kontakteja, kasvatuksellista tukea ja monipuolista toimintaa, jossa keskeistä on yhdessä toimiminen muiden lasten ja vanhempien kanssa.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa siten, että samassa toimintaympäristössä voi olla myös muiden toimijoiden järjestämää toimintaa.

Kunnallinen kerhotoiminta on säännöllistä ryhmämuotoista varhaiskasvatusta ensisijaisesti kotona oleville 2 - 5-vuotiaille lapsille. Kerhotoiminta sisältää varhaiskasvatuksen, hoidon ja opetuksen osa-alueet tavoitteineen. Yksittäisessä kerhossa voidaan painottaa esimerkiksi leikkiä ja joidenkin taitoalueiden kehittymistä. Kerhot eivät pyri harrastustoiminnan tavoin tietyn erityisosaamisalueen, esimerkiksi liikunnan tai musiikin taitoalueen, kehittämiseen.

Kerhojen henkilöstöltä edellytetään varhaiskasvatuksen hoito- ja kasvatustehtäviin soveltuvaa koulutusta. Kerhoissa ei tarjota ateriala, mutta toimintatun aikana voidaan syödä lapsen kotoa tuoma välipala.

Kerhotoimintaan haetaan ja lapselle myönnetään kerhopaikka yleensä toimintavuodeksi kerrallaan. Kerhotoiminnasta peritään maksu kunnan harkinnan mukaan. Lasten kotihoidon tuella olevat lapset voivat osallistua kerhotoimintaan.

Pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmä on kokonaisuus, johon sisältyvät kunnallinen varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, lasten yksityisen hoidon tuki, palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus, lasten kotihoidon tuki, esiopetus ja muu varhaiskasvatustoiminta.

1.2. Varhaiskasvatusaika

Kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi saa ennen oppivelvollisuuden alkamista varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatusta on järjestettävä kokopäiväisesti, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat ovat töissä kokoajaisesti tai opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973, 11 § 1-2. momentti)

Lapsella on lisäksi oikeus yli 20 tuntia viikossa kestäväan varhaiskasvatukseen, jos se on tarpeellista lapsen vanhemman tai muun huoltajan osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973, 11 § 3. momentti). Kuutoskaupunkien tulkinnan mukaan se voi olla osapäiväistä tai osaviikkoista.

Lapselle on järjestettävä varhaiskasvatusta kokopäiväisesti, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973, 11 § 4. momentti). Kuutoskaupunkien tulkinnan mukaan se voi olla kokopäiväistä eli yli 25 tuntia viikossa.

Kokopäiväinen varhaiskasvatus (kokopäivähoito asetuksessa) on yleensä yhtäjaksoisesti yli viisi tuntia ja enintään kymmenen tuntia vuorokaudessa kestävä varhaiskasvatus (Asetus lasten päivähoidosta 239/1973 § 4).

Osapäiväinen varhaiskasvatus (osapäivähoito) on yleensä yhtäjaksoisesti enintään viisi tuntia vuorokaudessa kestävä varhaiskasvatus (Asetus lasten päivähoidosta 239/1973 § 4).

Ympärivuorokautisessa varhaiskasvatuksessa ja hoidossa lapsi voi olla hoidossa vuoden jokaisena päivänä minä vuorokauden aikana tahansa.

Lisäksi kunnissa on toimipaikkoja, jossa tarjotaan arkisin ja viikonloppuisin varhaiskasvatusta pidennetyillä toiminta-ajalla.

Perheellä ei ole subjektiivista oikeutta ympärivuorokautiseen/pidennettyyn varhaiskasvatukseen vaan kunta myöntää oikeuden tarpeen mukaan.

1.3 Muut määritelmät

Varhaiskasvatusikäiset lapset on ikäryhmä vanhempainrahakauden päättymisestä oppivelvollisuuden alkuun (noin 10 kk - 6v).

Kouluikäiset lapset ovat joko koulussa olevia tai koulun käynnin aloittamisen siirron saaneita 7 vuotta täyttäneitä lapsia, jotka ovat pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmässä. Koulun käynnin aloittamisen siirron saaneilla lapsilla on subjektiivinen oikeus kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen.

Laskennallinen lapsi on kunnallisen päiväkodissa annettavan varhaiskasvatuksen kustannusten vertailussa ja henkilöstön suhteuttamisessa käytettävä lasten määrä, jossa otetaan huomioon päivähoitoasetuksen määrittelemä eri-ikäisten ja eri ajan päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä yhtä hoito- ja kasvatustehtävissä työskentelevää työntekijää kohden. Laskennallinen lasten määrä saadaan muuttamalla päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset päivähoitoasetuksen määrittelemien suhdelukujen avulla 3 vuotta täyttäneiksi kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi ja ottamalla erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevat lapset lisäksi erikseen huomioon.

Tukea tarvitseviin lapsiin sisältyvät varhaiskasvatuksessa erityistä tukea tarvitsevat sekä varhaiskasvatuksen toteuttamassa esiopetuksessa kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset.

Erityistä tukea tarvitseva lapsi on lapsi, jolla on alan erikoislääkärin tai muun asiantuntijan lausunto (Asetus lasten päivähoidosta 239/1973 2§, 4 mom.) ja jolle tehdään kuntoutussuunnitelma.

Esiopetuksessa tukea tarvitseva lapsi on lapsi, jolle tehdään esiopetuksen oppimissuunnitelma tehostettua tukea varten (tai vastaava suunnitelma) tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suurin osa näistä lapsista saa joko tehostettua tai erityistä tukea.

2 TOIMINTATIETOJEN KOONTI

2.1 Lapsitiedot

Varhaiskasvatuksessa ja lasten kotihoidon tuella olevat lapset (Lasten varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kattavuus 31.12.)

Varhaiskasvatus päiväkodissa, kunnallisen hoitajan tai asiakkaan kotona, ryhmäperhepäiväkodissa, ostopalveluna hankittuna tai palvelusetelillä järjestettynä erikseen

- Ikäluokittain (alle 1 v, 1 v, 2 v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7 vuotta täyttäneet koontiajankohdan iän mukaan) ja
- huoltajan kanssa sovitun varhaiskasvatusajan mukaan kokopäiväisessä ja osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin.
- Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset sijoitetaan koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle.

Lasten yksityisen hoidon ja kotihoidon tuella 31.12. olevat lapset kootaan ikäluokittain. Kotihoidon tuella oleviin lapsiin ei lasketa osittaisella hoitorahalla olevia lapsia.

Väestötietojen koonnissa **ikäluokka 10-11kk** lasketaan jakamalla väestötietojen 0-vuotaiden ikäluokka kuudella.

Tukea tarvitseviin lapsiin (31.12.) kootaan ne kunnan varhaiskasvatuksen tilastoinnissa erityistä (E) tai kasvun ja oppimisen (KO) tukea tarvitseviksi lapsiksi kirjatut lapset. Näistä lapsista osalla tai kaikilla voi olla rakenteellisia tukitoimia.

Tukea tarvitsevien lasten määrään kootaan lasten määrä ryhmiteltynä a) kaikki E/KO lapset ja näistä lapsista b) ne lapset, joilla rakenteellisia tukitoimia (esimerkiksi integroidut erityisryhmät, erityisryhmät, avustajat, pienennetyt ryhmät, suhdeluvun väljennys sekä muut tukitoimet). Kootaan erikseen kunnallisesta varhaiskasvatuksesta päiväkodissa, kunnallisen hoitajan tai asiakkaan kotona ja ryhmäperhepäiväkodissa sekä ostopalveluna hankittuna. Tukitoimien kohdentumisesta tehdään erilliskoonti.

Ympärivuorokautista ja ilta- ja lauantaihoitoa saavat lapset (31.12.) kootaan erikseen kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetystä ja ostopalveluna hankitusta varhaiskasvatuksesta. Ks. edellinen kohta. Mainitaan, mikäli tähän sisältyy muitakin kuin kyseistä hoitoa saavia lapsia.

Esiopetuksesta kootaan vuonna 2010 syntyneiden (esiopetukseen velvoitettujen ikäluokka) varhaiskasvatuksen yhteydessä ja kouluissa esiopetukseen osallistuvien lasten määrä 20.9. järjestäjän mukaan jaottelulla

- esiopetukseen osallistuvat (=esiopetus yhteensä)
- esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuvat

Esiopetukseen osallistuvat lapset sisältyvät sen järjestämismuodon lapsiin, jossa he ovat olleet kyseisenä ajankohtana. Jos esiopetukseen osallistuva lapsi on kyseisessä järjestämismuodossa ainoastaan esiopetuksessa, hän on mukana osapäiväisen varhaiskasvatuksen lasten määrässä. Jos lapsi on kyseisessä järjestämismuodossa esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksessa siten, että päivän kesto on yli viisi tuntia, lapsi on mukana kokopäiväisen varhaiskasvatuksen lasten määrässä.

Yksityisen hoidon tuelta kootaan ikäluokittaisen koonnin lisäksi 31.12. päiväkodissa ja perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä sekä niiden lasten määrä, joilla on työsopimussuhteinen hoitaja.

Varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrä suhteutuksissa: Vuosikustannukset lasta kohden pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmän eri muodoissa lasketaan suhteuttamalla vuosikustannukset kahden viimeisen vuoden lopun lapsimäärien keskiarvoon. Lapsimäärän keskiarvoa käyttämällä saadaan jonkin verran otettua huomioon lasten määrän muutosta ja lasten sijoittumisen vaihtelua pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmään vuoden aikana.

Laskennallisten lasten määrä lasketaan sihteerityönä kuntien ilmoittamasta päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrästä seuraavasti:

- X = päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset laskennallisesti
- A = 0-2-vuotiaat kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/4 = 1,75$. Tähän sisältyvät myös osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset.
- B = 0-2-vuotiaat osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/4 = 1,75$. Tähän sisältyvät myös 20 tuntia viikossa ja 4 tuntia päivittäin varhaiskasvatuksessa olevat.
- C = 3 vuotta täyttäneet kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin 1. Tähän sisältyvät myös osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset.
- D = 3 vuotta täyttäneet osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/13 = 0,54$. Tähän sisältyvät myös 20 tuntia viikossa ja 4 tuntia päivittäin varhaiskasvatuksessa olevat.
- E = erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä
- $X = 1,75*A + 1,75*B + C + 0,54*D + E$

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuoden aikana olleiden lasten tosiasialliset läsnäolopäivät eritellen kokopäiväisen varhaiskasvatuksen ja osapäiväisen varhaiskasvatuksen läsnäolopäivien määrä. Tarkempi koontiohje on läsnäolopäivien koontipohjassa. Läsnäolopäivien määrää käytetään vuosikustannusten suhteuttamisessa.

2.2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstötiedot

Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstöön 31.12. kootaan vakinaisen, määräaikaisen ja tilapäisen henkilöstön sekä sijaisten ja ostopalveluna hankitun henkilöstön määrä siten, että kunkin vakanssin / tehtävän hoitaminen tulee mukaan vain yhteen kertaan. Äitiys- ja vanhempainlomalla, työlomalla yms. 31.12. työstä poissa oleva vakinainen henkilöstö ei ole mukana henkilöstön määrässä. Lisäksi kootaan työllistämistoimin palkattu sekä siviilipalvelus- ja oppisopimuskoulutuksessa oleva ns. lisä-henkilöstö.

Avoimen varhaiskasvatustoiminnan henkilöstö ei ole mukana varhaiskasvatuksen henkilöstön määrässä.

Kunnallisten päiväkotien henkilöstö ryhmitellään: Hoito- ja kasvatushenkilöstö, lapsiryhmää avustava henkilöstö, muut työntekijät sekä laitos- ja vaatehuollon henkilöstö.

Kunnallisen perhepäivähoidon henkilöstö ryhmitellään: hoitajan kotona tapahtuvan ja kolmiperhepäivähoidon henkilöstö sekä ryhmäperhepäivähoidon henkilöstö.

Lisäksi kootaan hallinnollisten varhaiskasvatusyksiköiden johtajien, perhepäivähoidon ohjaajien ja varhaiskasvatuksen tukemisen erityishenkilöstön määrä.

Tarkempi tehtävän tai nimikkeen mukainen ryhmittely ohjeistetaan tiedonkeruupohjissa.

3 KUSTANNUKSET JA TULOT

3.1 Kunnallinen varhaiskasvatus

Kootaan erikseen varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa, josta eriteltynä hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito (sisältää kolmiperhepäivähoidon) ja ryhmäperhepäivähoito. Kustannuksista otetaan pois asiakasmaksutuloja lukuun ottamatta sellaiset erät, jotka korvataan varhaiskasvatukselle osittain tai kokonaisuudessaan. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi työllistettyjen ja oppisopimuskoulutuksessa olevien palkkakustannukset siltä osin kuin niistä saadaan valtion tai muun tahon korvaus. Lisäksi kustannuksista vähennetään luottotappiot (vanhentuneet saatavat, jotka kirjataan luottotappioksi) irtaimen korot ja poistot sekä työterveyshuollon kustannukset, mikäli ne sisältyvät varhaiskasvatuksen kustannuksiin. Näin saadaan vertailukelpoiset bruttotuotantokustannukset, jotka tuotantomäärään suhteutettuna kuvaavat palvelujen tuottamisen taloudellisuutta. Kuusikon kuntien kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannusten vertailussa käytetään bruttokustannuksia. Kootaan:

1) Henkilöstömenot

- a. palkat, josta eriteltynä virka- ja työsuhteisten (vakituiset ja määräaikaiset), varahenkilöstön, ryhmä- ja henkilökohtaisten avustajien ja muut palkat
- b. henkilöstösivukulut, josta eriteltynä
 - KUEL-maksut
 - muut henkilöstösivukulut

c. henkilöstökorvaukset (miinusmerkkisenä, on tulos)

d. vuokratyö (henkilöstövuokrauspalvelut) josta eriteltynä

- avustajat
- sijaiset ja varahenkilöstö

2) Huoneistomenot, josta eriteltynä

- a. vuokrat ja vastikkeet (ulkopuoliset)
- b. sisäiset vuokrat
- c. käyttö-kustannukset

3) Tukipalvelut, josta eriteltynä

- a. ateriapalvelut
- b. siivous-/laitoshuollon palvelut

4) Muut menot

- a. materiaalit
- b. niiden muiden palvelujen kokonaissumma, jotka eivät sisälly kohtaan 1d ja 3.
- c. Muista palveluista kirjataan lisäksi erikseen varhaiskasvatuksen kustannuksiin sisältyvät henkilöstön koulutus ja kehittäminen, tulkkaus, lasten kuljetukset, perhepäivähoidon kustannuskorvaukset (kulukorvaukset), muut kulut

5) Varhaiskasvatuksen yhteiset menot, joiden kustannukset kohdistetaan laskennallisesti kunnallisille päiväkodeille ja perhepäivähoidolle. Kyseisiä menoja voivat olla esimerkiksi kiertävien erityislastentarhanopettajien ja varhaiskasvatuksen toimisto- ja hallinnon henkilöstön palkkakustannukset ja yhteiset koulutuskustannukset. Yhteiset menot eritellään yhteisiin henkilöstömenoihin ja muihin yhteisiin menoihin. Muista yhteisistä menoista kirjataan lisäksi erikseen varhaiskasvatuksen maksamat lct-kustannukset (järjestelmät ja laitteet). Toimialan ja muun hallinnon yleiskustannuslisiä ei oteta mukaan kustannusten laskentaan. Kuusikon kuntien tapa järjestää hallintonsa ja tukipalvelut sekä vyöryttää niiden kustannukset vaihtelevat kunnittain.

6) Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksut. Sisältää kunnan itse tuottaman varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot. Ei sisällä ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja eikä toisen kunnan suorittamaa korvausta varhaiskasvatuksesta.

3.2 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus (sisältää maksusitoumukset ja ostamisen muilta kunnilta)

Kootaan kunnan ostopalveluna hankkiman varhaiskasvatuksen kustannukset eriteltynä nettokustannuksena hankitut ostopalvelut, bruttokustannuksena hankitut ostopalvelut, asiakasmaksutulot ja varhaiskasvatuksen yhteiset menot (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli yhteisiä menoja on kohdistettu ostopalveluna hankitulle varhaiskasvatukselle (esim. varhaiskasvatuksen toimistohenkilöstön palkkakustannuksia). Kuntien välisessä vertailussa käytetään kokonais- eli bruttokustannuksia.

3.3 Lasten yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuen kustannukset kootaan eritellen lakisääteinen tuki ja kunnalliset lisät. Kustannuksista vähennetään ALV palautus. Lisäksi kootaan yksityisen hoidon tuen osuus varhaiskasvatuksen yhteisistä menoista (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli niitä on kohdistettu tähän hoitomuotoon. Näitä kustannuksia yhteensä käytetään kuntien välisessä vertailussa.

Kunnan yksityisille palveluntuottajille maksamat starttirahat ja avustukset ilmoitetaan erikseen.

Kuntien päätösten mukaisten kunnallisten lisien euromäärät lasta kohden kuukaudessa kootaan erilliseen taulukkoon vuoden lopun tilanteen mukaisena. Jos euromääriin on tullut muutoksia vuoden aikana, ilmoitetaan päivämäärä, josta alkaen muuttunut.

3.4 Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tuen kustannukset kootaan eritellen lakisääteinen tuki ja kunnalliset lisät sekä varhaiskasvatuksen yhteiset menot (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli yhteisiä menoja on kohdistettu lasten kotihoidon tuelle. Lakisääteisestä kotihoidon tuesta vähennetään osittaisen kotihoidon tuen kustannukset.

Kuntien päätösten mukaisten kunnallisten lisien euromäärät lasta kohden kuukaudessa kootaan erilliseen taulukkoon vuoden lopun tilanteen mukaisena. Jos euromääriin on tullut muutoksia vuoden aikana, ilmoitetaan päivämäärä, josta alkaen muuttunut.

Varhaiskasvatuksen kustannusten koontia tarkennetaan lisäksi tarpeen mukaan kustannusten koontipohjassa.

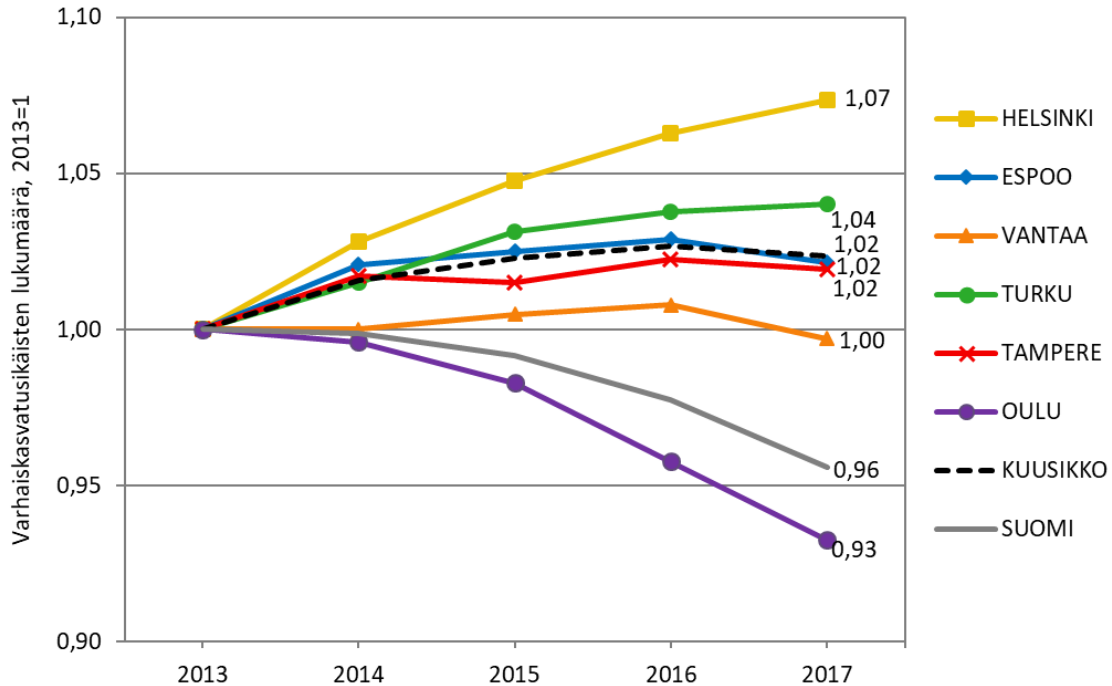
3.5 Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset

Palvelusetelillä järjestettävästä varhaiskasvatuksesta kerätään kunnan maksama osuus sisältäen päiväkodissa ja ryhmäperhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset. Palvelusetelillä järjestetyn kerhotoiminnan kustannukset sisältyvät avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksiin.

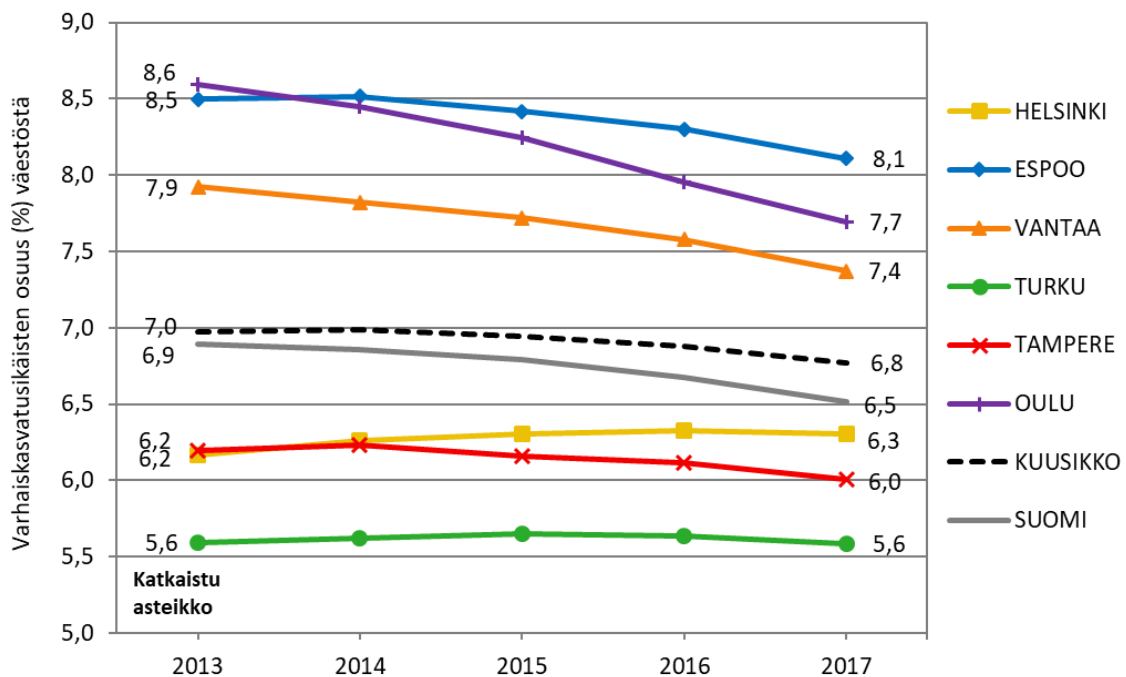
Lisäksi kerätään erikseen palvelusetelillä järjestetylle varhaiskasvatukselle kohdistuvat varhaiskasvatuksen yhteiset menot. Ne ovat pääasiassa kustannuksia, jotka ovat varhaiskasvatuksen määrärahoissa keskitettynä ja jotka kunta kohdentaa eri hoitomuodoille määrittelemillään jakoperusteilla.

Liite 2 Taulukoita ja kuvioita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista

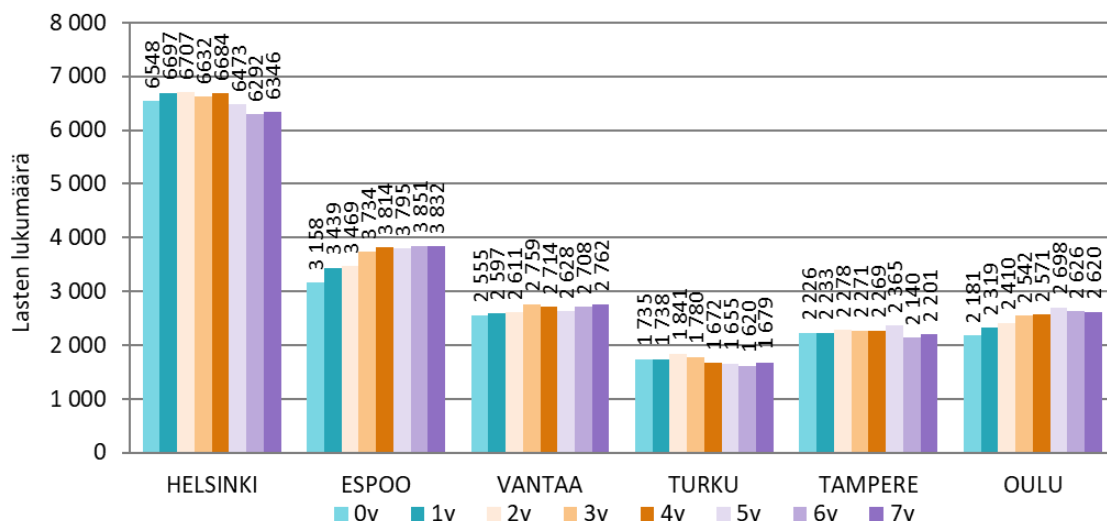
1. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten lukumäärä vuosien 2013–2017 lopussa, kun vuosi 2013=1

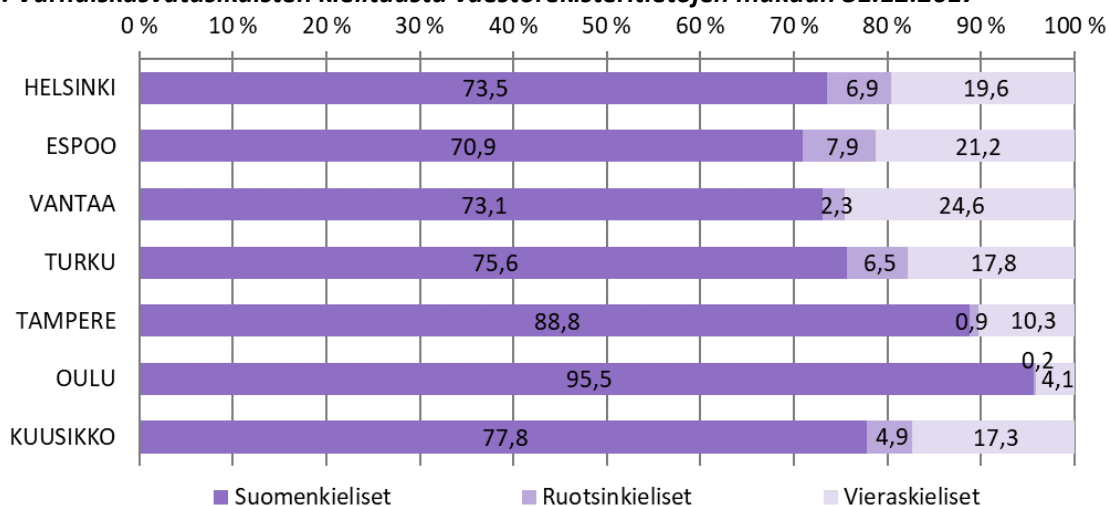
2. Varhaiskasvatusikäisten lasten (10kk–6v) osuus väestöstä vuosien 2013–2017 lopussa

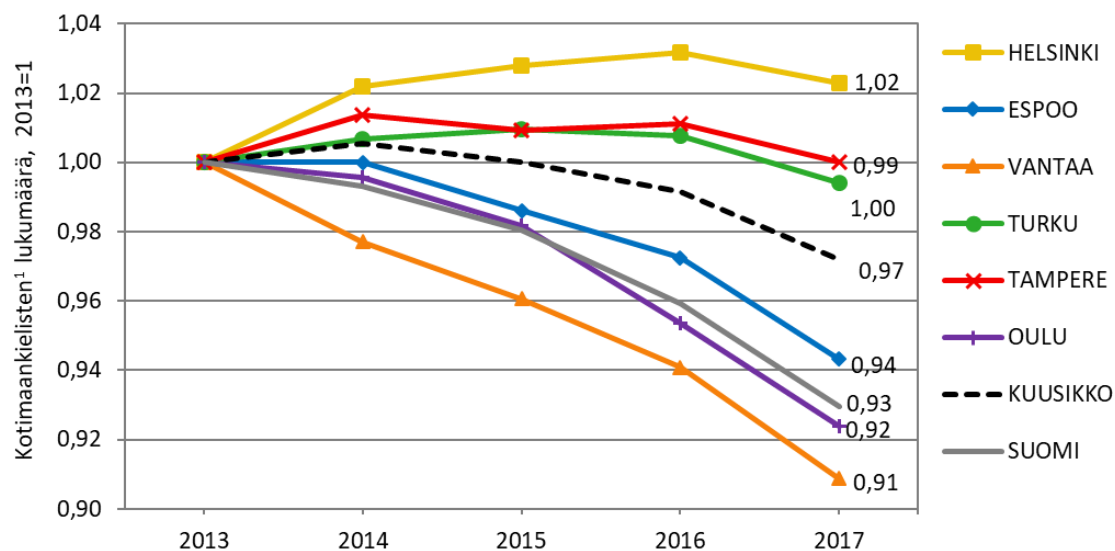
3. 0 – 7-vuotiaiden lasten lukumäärä ikäluokittain 31.12.2017

4. Varhaiskasvatusikäisten kielitausta väestörekisteritietojen mukaan 31.12.2017

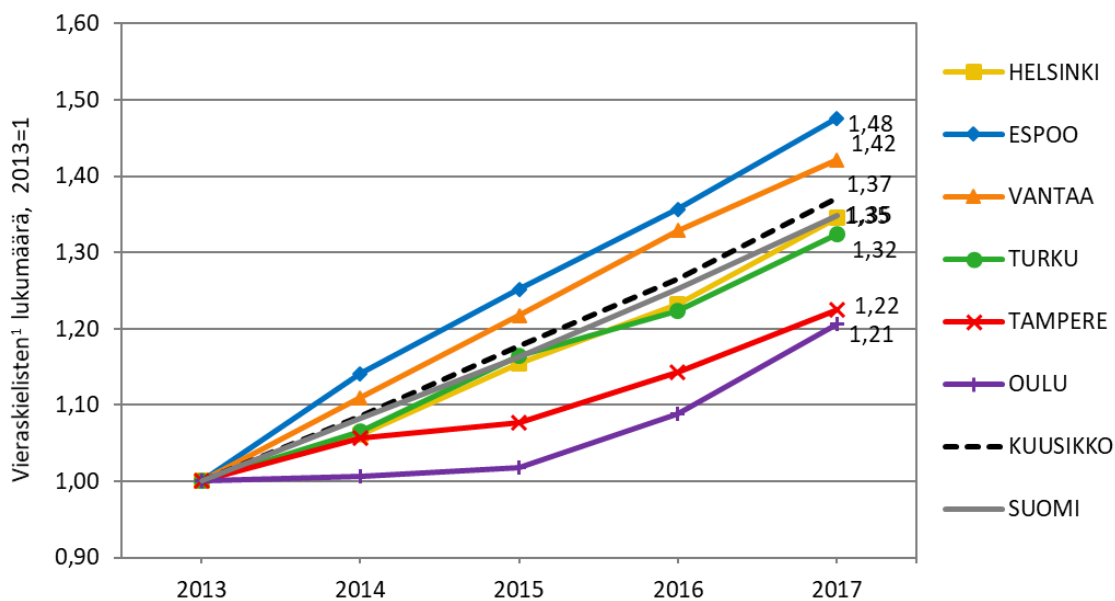

5. Suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lukumäärä vuosien 2013–2017 lopussa, kun vuosi 2013=1

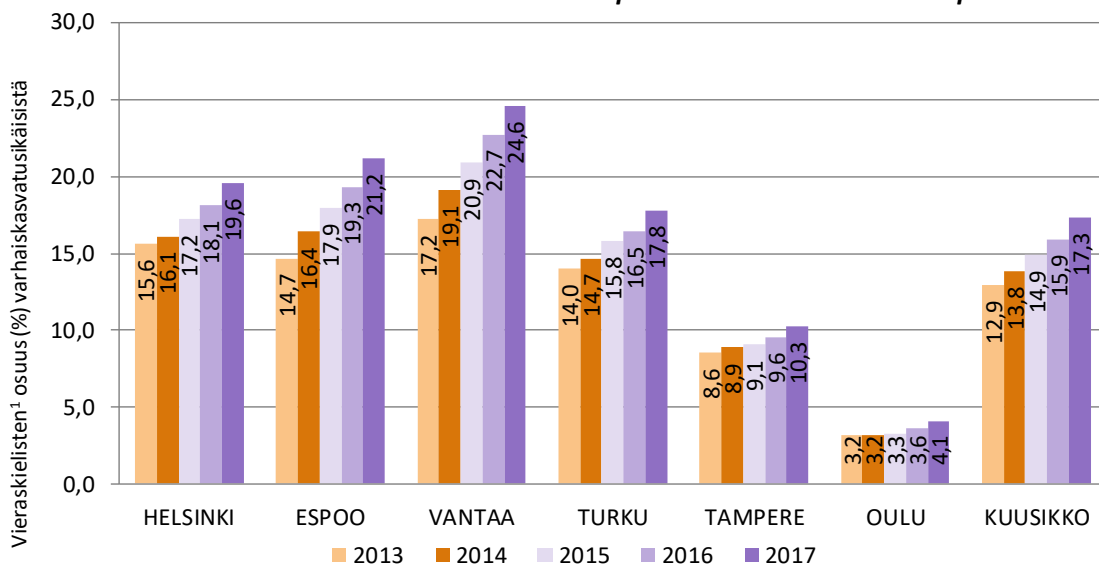
¹ Suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt.

6. Vieraskielisten¹ varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lukumäärä vuosien 2013–2017 lopussa, kun vuosi 2013=1

¹Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt.

7. Vieraskielisten¹ osuus varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuosien 2013–2017 lopussa

¹Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt.

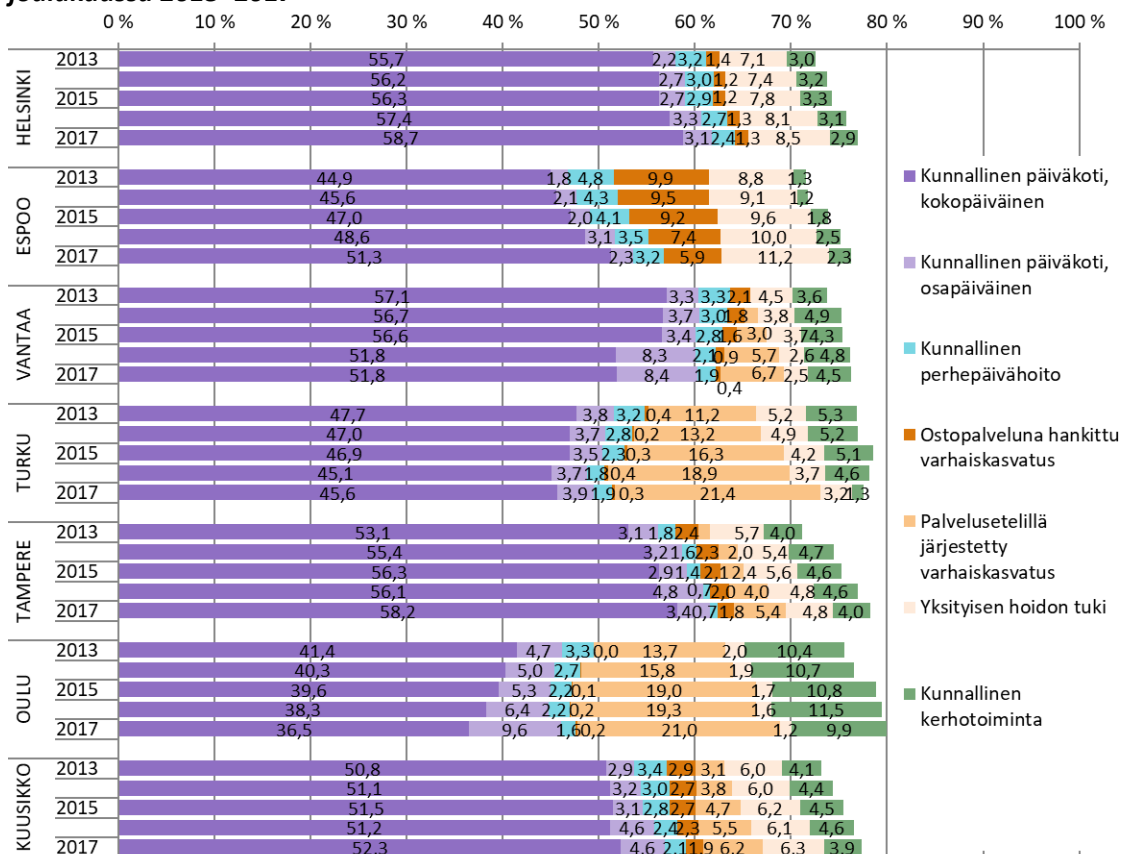
8. Vieraskielisten lasten lukumäärä ja osuus kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista sekä vieraskielisten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä vuonna 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa ²	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Vieraskieliset ¹ lapset (lkm), kunnallinen varhaiskasvatus	4 847	2 571	2 034	1 035	805	425	11 717
Kunnalliset päiväkodit	4 773	2 442	2 034	1 012	805	422	11 488
Kunnallinen perhepäivähoito	74	129	0	23	0	3	229
Vieraskielisten lasten osuus (%) kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	18,6	20,0	19,9	19,0	9,3	5,7	16,6
Vieraskielisten osuus (%) varhaiskasvatusikäisistä lapsista	19,6	21,2	24,6	17,8	10,3	4,1	17,3

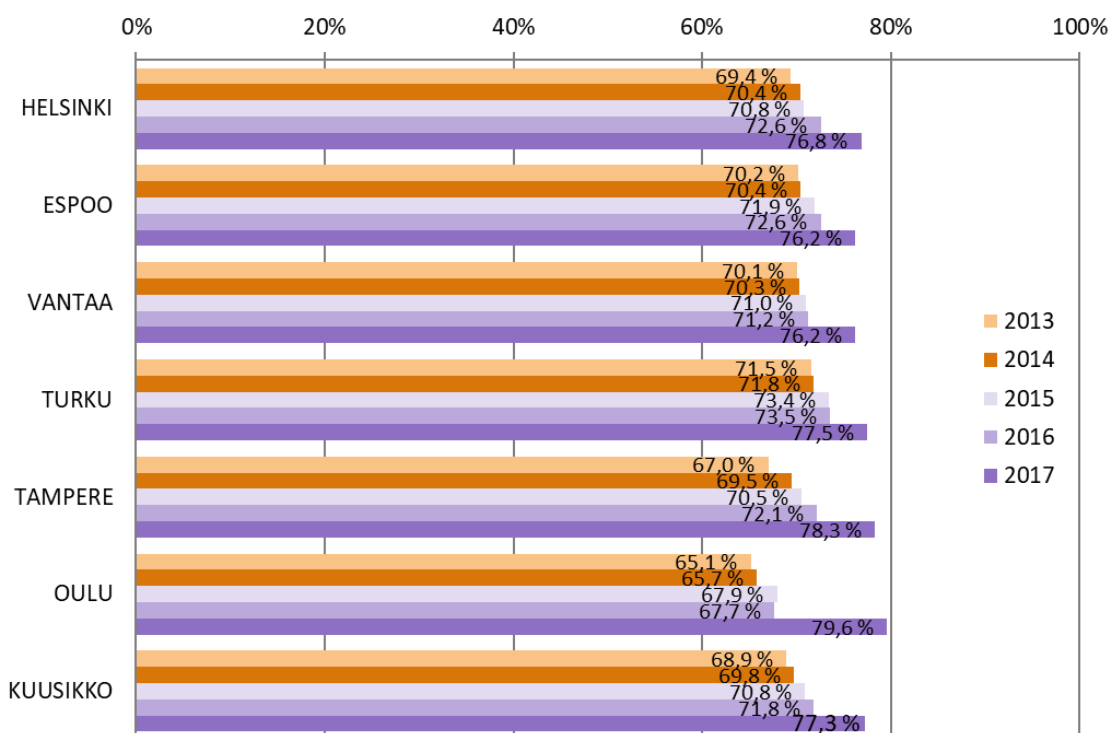
¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat. Äidinkieli väestörekisterin mukaan 31.12.

² Vantaalla on vieraskielisiä lapsia myös palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa ja kunnallisessa kerhotoiminnassa.

9. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin joulukuussa 2013–2017

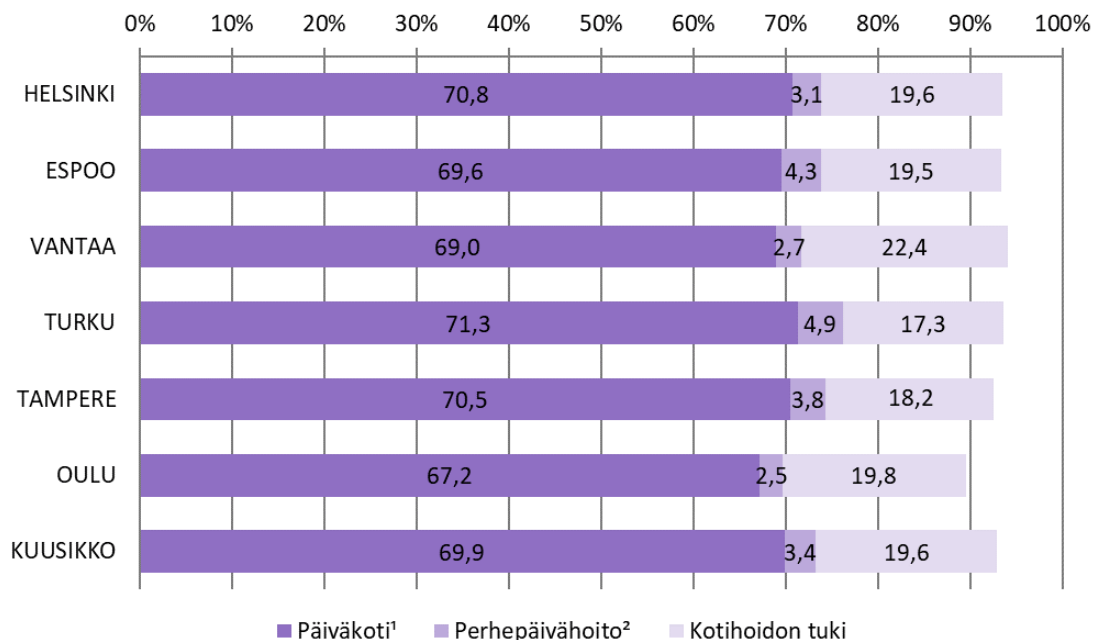

10. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa¹ olevien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten osuus kunnan varhaiskasvatusikäisistä vuosina 2013–2017

¹ Vuodet 2013-2016 eivät sisällä kunnallista kerhotoimintaa.

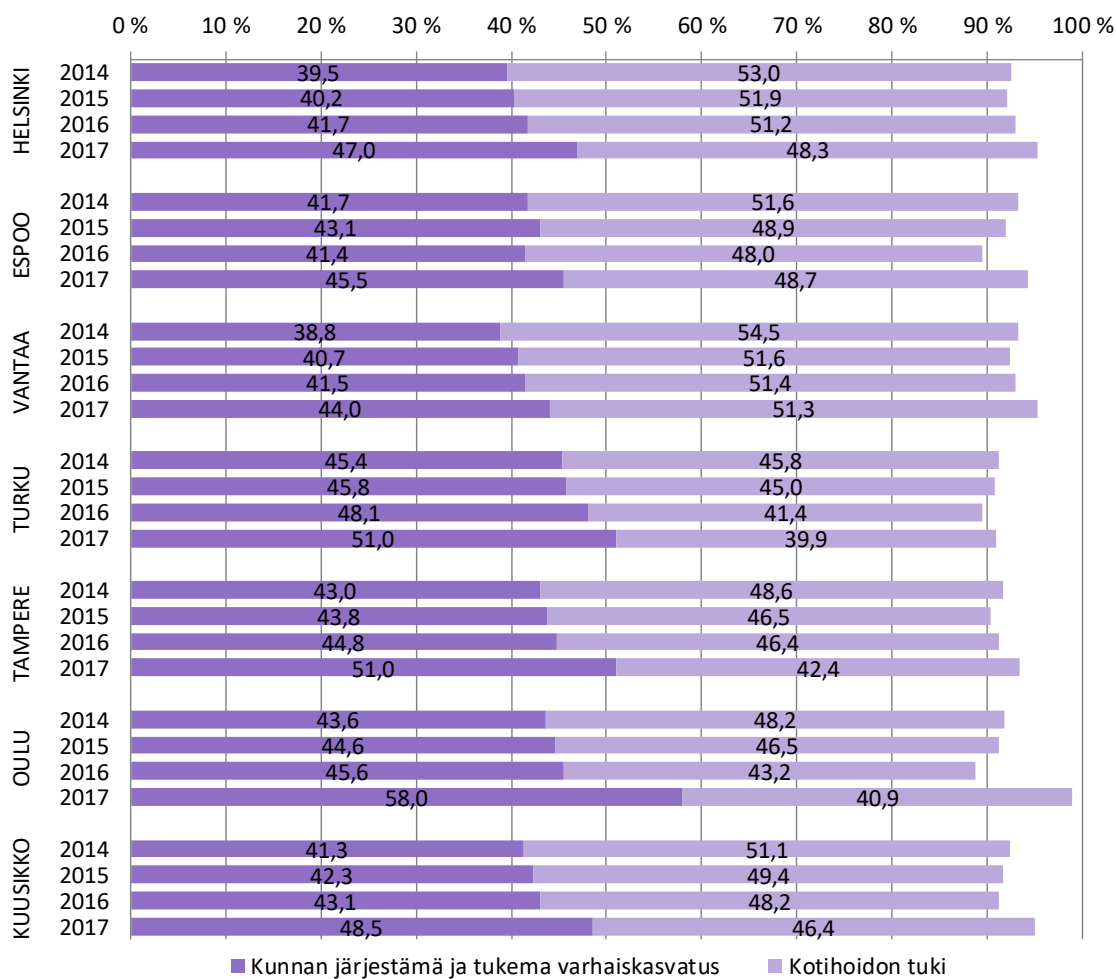
11. Varhaiskasvatuksessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa (kaikki järjestämistavat yhteensä) sekä kotihoidontuella olevat lapset vuonna 2017 (osuus varhaiskasvatusikäisistä)

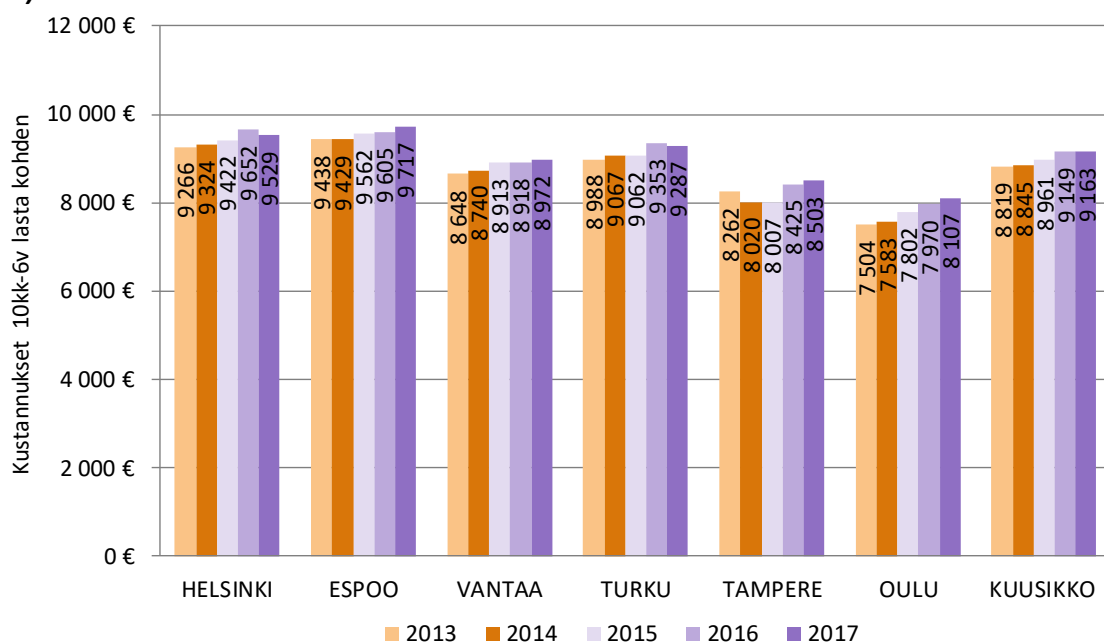
¹Päiväkoti sisältää kunnallisessa päiväkodissa ja yksityisen hoidon tuella päiväkodissa olevat sekä ostopalveluna hankitussa ja palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevat lapset.

²Perhepäivähoito sisältää kunnallisessa perhepäivähoidossa ja yksityisen hoidon tuella perhepäivähoidossa olevat lapset.

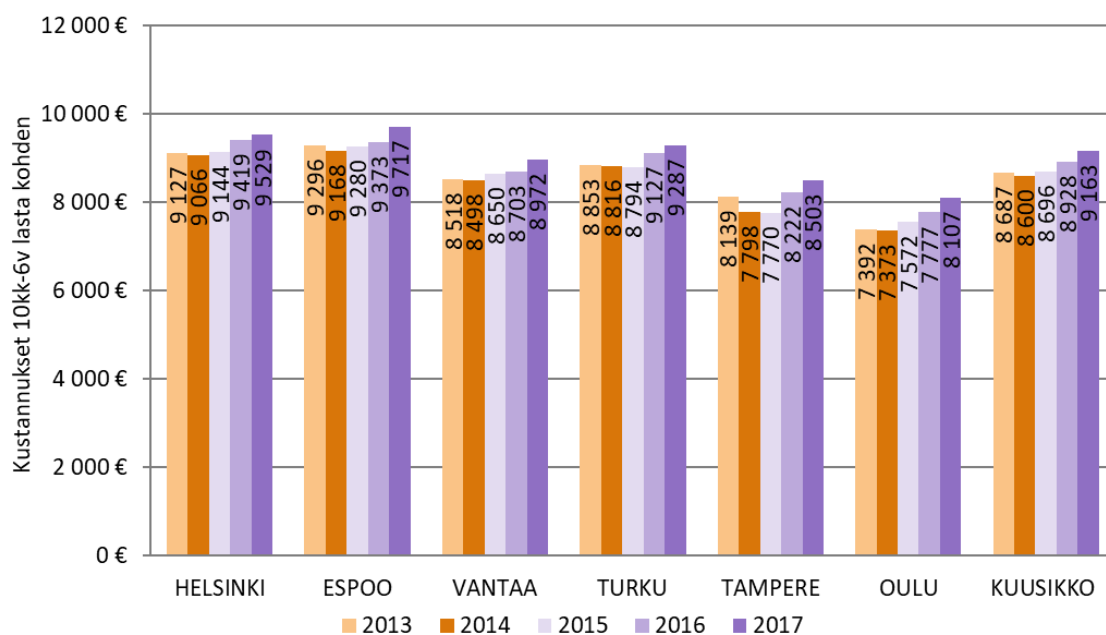
12. Varhaiskasvatuksessa ja kotioiden tuella olevien alle 3-vuotiaiden lasten osuus 10 kk–2-vuotiaiden ikäluokasta vuosina 2014–2017

13. Varhaiskasvatusjärjestelmän vuosittaiset kustannukset varhaiskasvatusikäistä (10kk–6v) lasta kohden vuosina 2013–2017

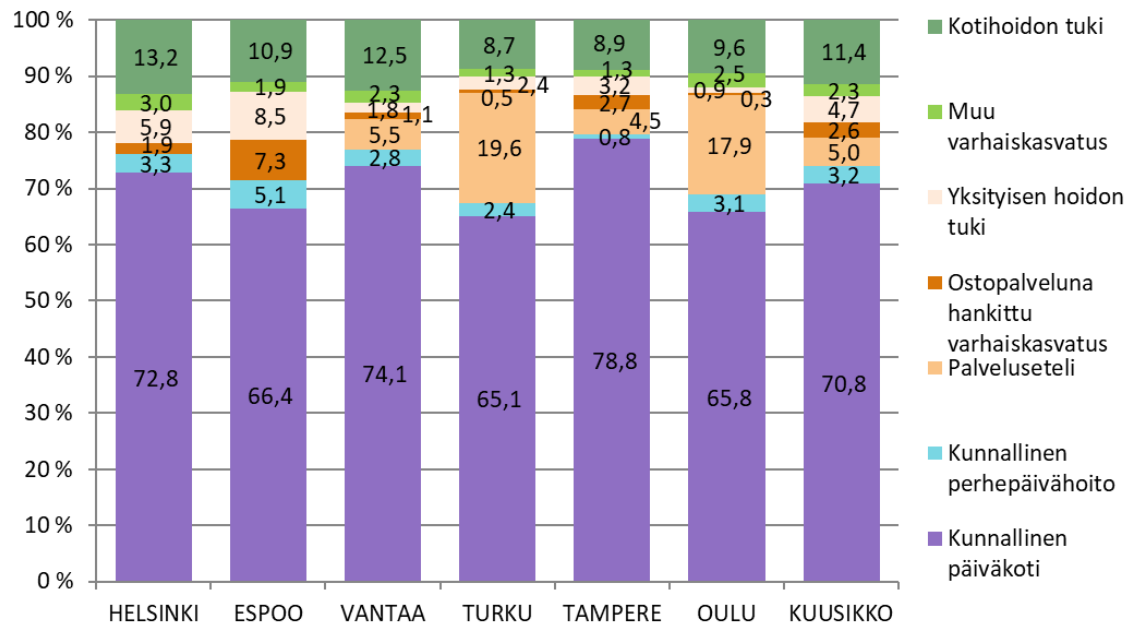

14. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoidut¹ vuosikustannukset varhaiskasvatusikäistä (10kk–6v) lasta kohden vuosina 2013–2017

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2018 (ennakkotieto)

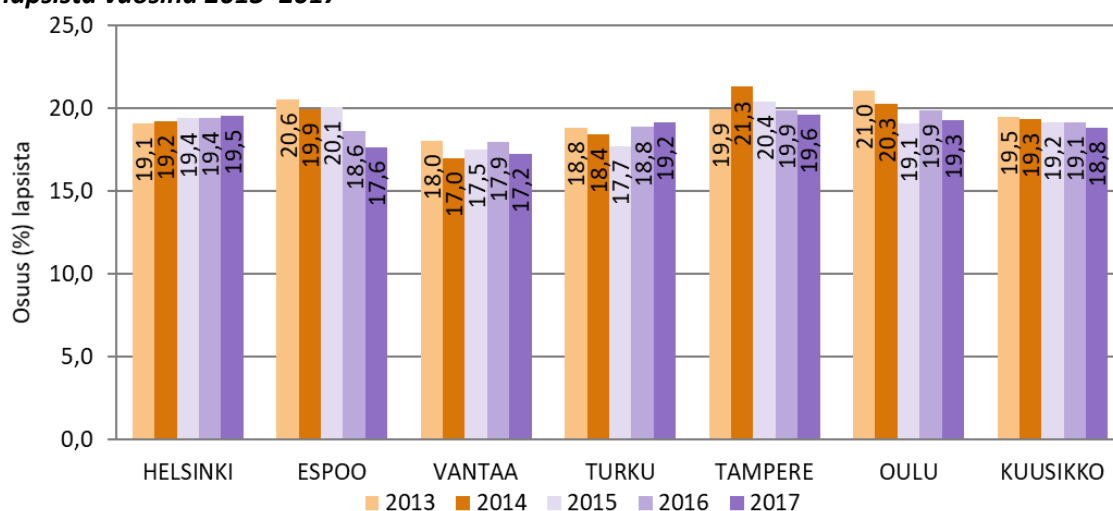
15. Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen muun varhaiskasvatus-toiminnan) sekä kotihoiton tuen osuudet varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannuksista vuonna 2017

16. Lapsia kunnallisissa päiväkodeissa joulukuussa 2017 sekä muutos vuodesta 2016

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Alle 3-vuotiaiden osuus (%)
Helsinki	25 080	701	2,9	19,5
Espoo	12 120	345	2,9	17,6
Vantaa	9 909	-67	-0,7	17,2
Turku	5 246	84	1,6	19,2
Tampere	8 576	76	0,9	19,6
Oulu	7 153	16	0,2	19,3
Kuusikko	68 084	1 155	1,7	18,8

17. Alle 3-vuotiaiden lasten osuus kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olleista lapsista vuosina 2013–2017

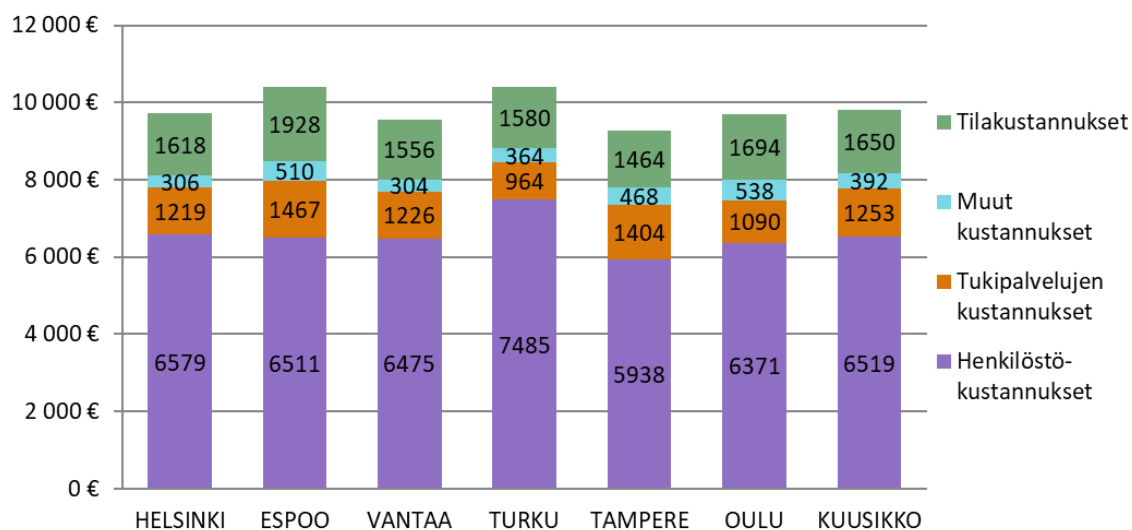
Kuviot ja taulukot 18-21 laskennallista lasta kohden on tehty edellisten raporttien mukaisena kuusikkovertiluna. Oulun luvut noudattavat henkilöstömitoitusta 1/8 ja muut kuusikkokaupungit henkilöstömitoitusta 1/7.

Tarkempi erittely vuosikustannuksista laskennallista lasta kohden sekä Helsingin, Espoon, Vantaan, Turun ja Tampereen välinen viisikkovertilu löytyy luvusta 3.1.3.

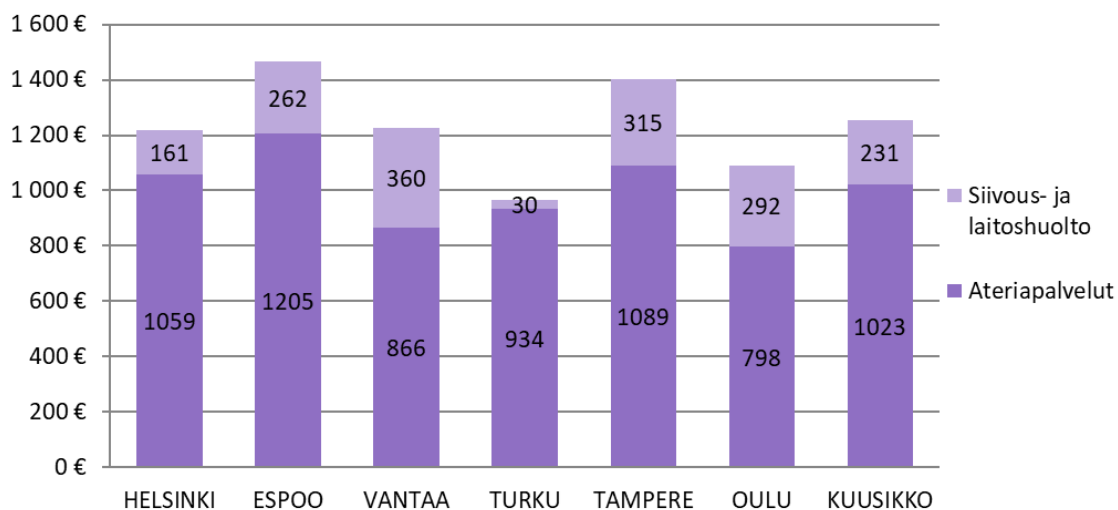
18. Kunnallisten päiväkotien vuosikustannukset laskennallista lasta¹ kohden vuonna 2017 sekä muutos vuodesta 2016

	Euroa/ laskennallinen lapsi	Muutos €	Muutos %	Muutos %, defl.
Helsinki	9 722	-388	-3,8	-1,5
Espoo	10 417	-68	-0,6	1,8
Vantaa	9 561	73	0,8	3,3
Turku	10 393	-389	-3,6	-1,2
Tampere	9 274	-311	-3,2	-0,8
Oulu	9 693	-3	0,0	2,4
Kuusikko	9 814	-210	-2,1	0,3

19. Kustannukset menolajeittain kunnallisten päiväkotien laskennallisen lapsen¹ vuosikustannuksista vuonna 2017

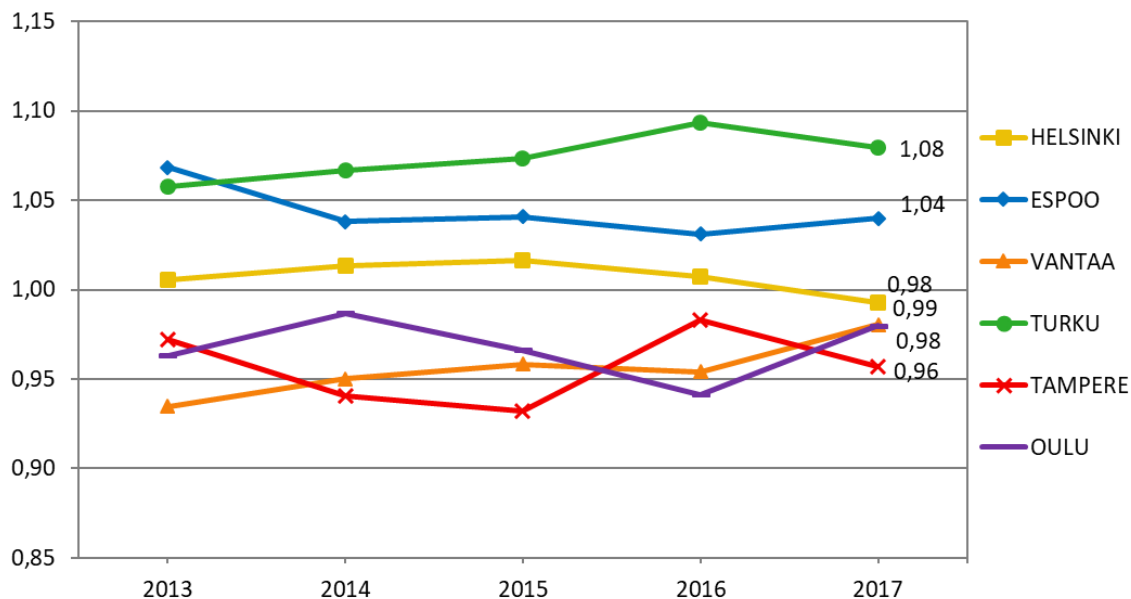

20. Kunnallisten päiväkotien ulkoisten tukipalvelujen kustannukset laskennallista lasta¹ kohden vuonna 2017

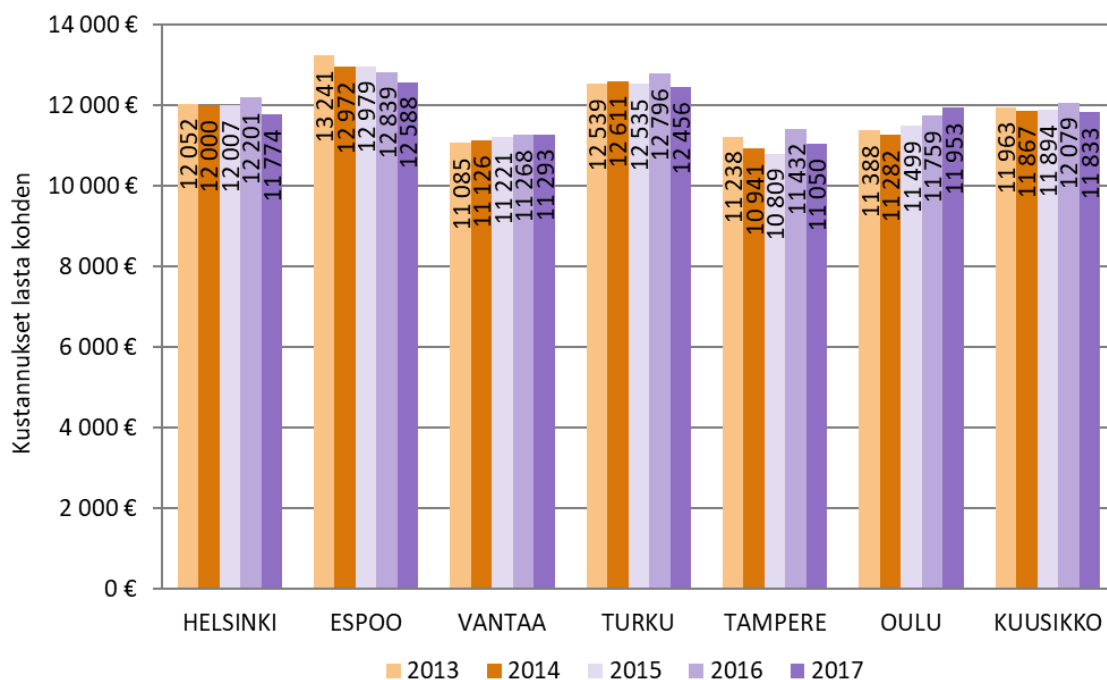
¹Laskennallinen lapsi ks. Varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2017 tietojen keruulle ja Liite 3, taulukko 2E. Lasten määrä on vuosien 2016 ja 2017 joulukuun keskiarvo.

21. Kunnallisten päiväkotien vuosikustannusten ero ilman tilakustannuksia laskennallista lasta¹ kohden kunkin vuoden Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon vuosina 2013–2017, kun keskiarvo on 1

¹Laskennallinen lapsi ks. Varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2017 tietojen keruulle ja Liite 3, taulukko 2E. Lasten määrä on vuosien 2016 ja 2017 joulukuun keskiarvo.

22. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset varhaiskasvatuksessa ollutta lasta kohden vuosina 2013–2017

23. Lapsia ja henkilöstöä hoitajan kotona tapahtuvassa ja kolmiperhepäivähoidossa joulukuussa 2017 sekä muutos vuodesta 2016

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Hoitajien lukumäärä	Muutos Lkm
Helsinki	467	-62	-11,7	128	-25
Espoo	151	-20	-11,7	48	-10
Vantaa	158	-5	-3,1	50	-3
Turku	200	10	5,3	51	1
Tampere	103	14	15,7	26	-2
Oulu	174	-115	-39,8	49	-39
Kuusikko	1 253	-178	-12,4	352	-78

24. Lapsia ja henkilöstöä kunnallisessa ryhmäperhepäivähoidossa joulukuussa 2017 sekä muutos vuodesta 2016

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Henkilöstön lukumäärä	Muutos Lkm
Helsinki	504	-45	-8,2	153	-17
Espoo	581	-48	-7,6	142	9
Vantaa	162	-30	-15,6	43	-5
Turku	.	.	.	.	.
Tampere	.	.	.	.	.
Oulu	68	8	13,3	16	-1
Kuusikko	1 315	-115	-8,0	354	-15

25. Ryhmäperhepäiväkotien henkilöstön määrä joulukuussa 2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Ryhmäperhepäivähoitajat	130	47	28	.	.	8	213
Muu kasvatushenkilöstö ¹	23	96	15	.	.	8	142
Avustajat	0	0	0	.	.	0	0
Yhteensä	153	142	43	.	.	16	354

¹ Henkilöitä, joilla on vähintään lastenhoitajan tai vastaava koulutus

26. Hoitajan kotona tapahtuvan ja kolmiperhepäivähoidon sekä ryhmäperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta¹ kohden 2017 sekä muutos vuodesta 2016

Hoitajan kotona tapahtuva ja kolmiperhepäivähoito				Ryhmäperhepäivähoito		
	Kustannukset €/lapsi ¹	Muutos %	Muutos %, defl. ²	Kustannukset €/lapsi ¹	Muutos %	Muutos %, defl. ²
Helsinki	13 269	-7,7	-5,4	12 550	-3,9	-1,5
Espoo	12 555	1,3	3,8	15 367	-1,4	1,1
Vantaa	11 753	8,3	11,0	13 504	4,6	7,2
Turku	12 183	-0,3	2,1	.	.	.
Tampere	9 520	-5,1	-2,7	11 209	5,1	7,7
Oulu	13 422	-3,7	-1,4	13 898	5,3	7,9
Kuusikko	12 603	-2,9	-0,5	13 970	-0,8	1,7

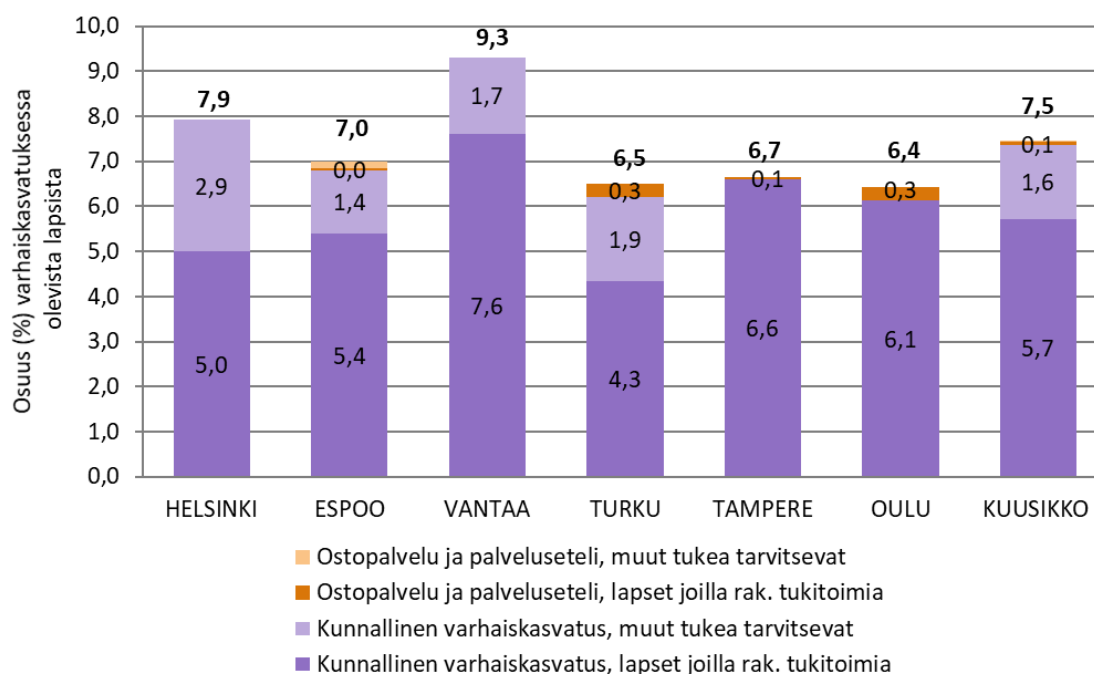
¹Lasten määrä on vuosien 2016 ja 2017 keskiarvo.

²Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2018 (ennakkotieto)

27. Lapsia kunnan järjestämässä ilta- ja ympärivuorokautisessa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2017 ja osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista

	Lasten lukumäärä	Osuus (%) lapsista	Määrän muutos
Helsinki	644	2,4	2,2
Espoo	361	2,5	4,9
Vantaa	450	3,9	-6,8
Turku	551	7,1	35,7
Tampere	330	3,4	0,6
Oulu	471	4,4	-4,3
Kuusikko	2 807	3,5	4,6

28. Tukea tarvitsevien lasten osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista joulukuussa 2017

29. Lapsia ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2017 sekä muutos vuodesta 2016

	Lasten lukumäärä	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista	Muutos Lkm	Muutos %
Helsinki	543	1,7	23	4,4
Espoo	1 341	7,8	-357	-21,0
Vantaa ¹	69	0,6	-88	-56,1
Turku	28	0,3	-10	-26,3
Tampere	248	2,3	-34	-12,1
Oulu	28	0,2	2	7,7
Kuusikko	2 257	2,4	-464	-17,1

¹Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016.

30. Lapsia palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa¹ joulukuussa 2017 sekä muutos vuodesta 2016

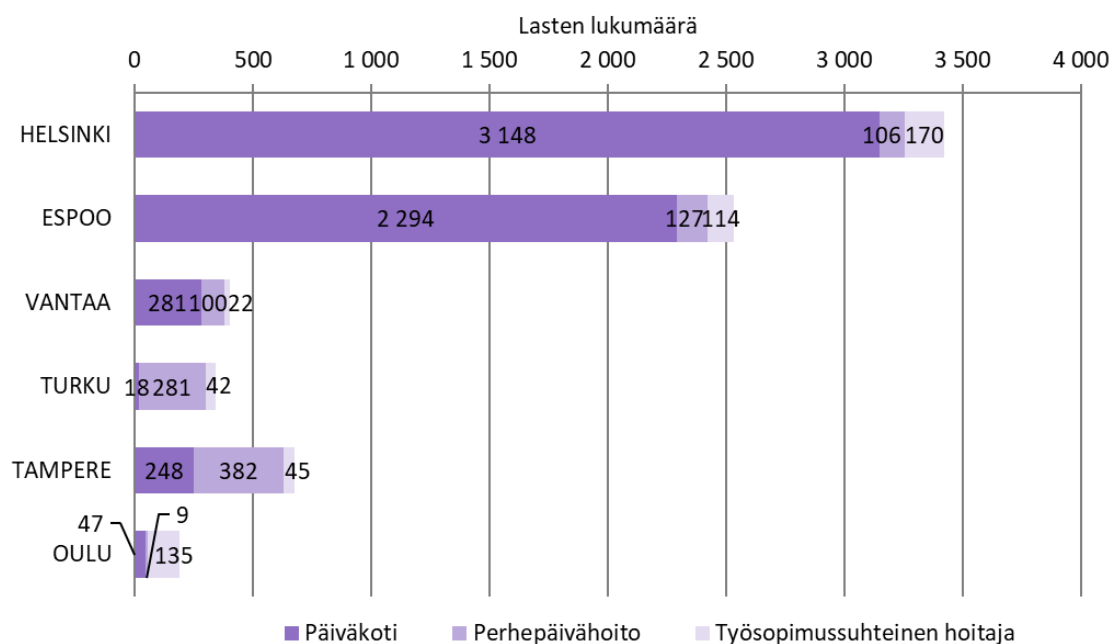
	Lasten lukumäärä	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista	Muutos Lkm	Muutos %
Vantaa	1 095	8,7	156	16,6
Turku	2 270	27,6	276	13,8
Tampere	747	6,8	184	32,7
Oulu	3 266	26,3	194	6,3
Kuusikko	7 378	8,0	810	12,3

¹Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

31. Lapsia yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2017 ja muutos vuodesta 2016 sekä yksityisen hoidon tuella olevien osuuden muutos vuodesta 2016

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista	Osuuden muutos %-yksikköä
Helsinki	3 451	205	6,3	11,1	-0,1
Espoo	2 535	252	11,0	14,7	0,9
Vantaa	403	-26	-6,1	3,2	-0,4
Turku	341	-54	-13,7	4,1	-0,9
Tampere	675	9	1,4	6,2	-0,4
Oulu	191	-62	-24,5	1,5	-0,8
Kuusikko	7 596	324	4,5	8,2	-0,2

32. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten lukumäärä joulukuussa 2017

33. Yksityisen hoidon tuen vuosikustannukset lasta¹ kohden vuonna 2017, muutos vuodesta 2016 sekä kunnallisen lisän osuus kustannuksista

	€/lapsi ¹	Muutos %	Kuntalisän osuus (€)	Kuntalisän osuus (%)
Helsinki	6 998	-0,4	4 777	68,3
Espoo	7 900	13,5	5 741	72,7
Vantaa	6 442	-2,7	4 247	65,9
Turku	6 543	3,2	4 281	65,4
Tampere	5 670	4,7	3 616	63,8
Oulu	4 989	15,8	3 135	62,9
Kuusikko	7 057	5,6	4 881	69,2

¹Lasten määrä on vuosien 2016 ja 2017 joulukuun keskiarvo.

34. Yksityisen hoidon tuen kunnalliset lisät joulukuussa 2017

LASTEN YKSITYISEN HOIDON TUEN KUNTALISÄT VUODEN 2016 LOPUSSA (€/kk)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU
PÄIVÄKOTI						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	600,00	612,00	600,00	600,00	500,00	560,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	330,00	428,00	350,00	360,00	300,00	262,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	195,00	120,00	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi			440,00			308,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi			280,00			144,40
PERHEPÄIVÄHOITO						
Hoitajan tai asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	300,00	320,00	290,00	390,00	320,00	250,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	192,00	180,00	245,00	220,00	250,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	115,00	84,09	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi						137,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi						137,50
Ryhmäperhepäivähoito						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	300,00	612,00	600,00	585,00	500,00	560,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	428,00	350,00	425,00	300,00	300,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	165,00	120,00	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi			440,00			308,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi			280,00			165,00
TYÖSOPIMUSSUHTEINEN HOITAJA KOTONA						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	500,00	560,00	290,00	400,00	320,00	250,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	200,00	180,00	330,00	220,00	250,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	150,00	94,09	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi						137,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi						137,50
Yksityisen hoidon tuen tuen lakisääteinen osuus						
Hoitoraha 172,25 euroa/lapsi/kk						
Tulosidonnainen hoitolisä 144,85 euroa/lapsi/kk ¹						
Alennettu hoitoraha 63,38 euroa/lapsi/kk ¹						

¹ Kela maksaa alennettua hoitorahaa, jos lapsi on kunnan tai peruskoulun esiopetuksessa, aloittaa koulun 6-vuotiaana tai jos lapsi kuuluu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin. Tällöin myös hoitolisä puolitetään.

35. Lapsia kotihoidon tuella joulukuussa 2017 sekä muutos vuodesta 2016

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %
Helsinki	7 959	-594	-6,9
Espoo	4 409	-232	-5,0
Vantaa	3 691	-102	-2,7
Turku	1 838	-143	-7,2
Tampere	2 537	-400	-13,6
Oulu	3 078	-154	-4,8
Kuusikko	23 512	-1 625	-6,5

36. Kotihoidon tuen vuosikustannukset lasta¹ kohden 2017, muutos vuodesta 2016 sekä kunnallisen lisän osuus kustannuksista

	€/lapsi ¹	Muutos %	Kuntalisän osuus (€)	Kuntalisän osuus (%)
Helsinki	6 348	2,4	2 225	35,0
Espoo	5 419	0,6	1 446	26,7
Vantaa	5 044	0,6	898	17,8
Turku	4 561	0,0	.	.
Tampere	3 879	14,6	13	0,3
Oulu	3 919	-1,1	279	7,1
Kuusikko	5 241	2,4	1 200	22,9

¹Lasten määrä on vuosien 2016 ja 2017 keskiarvo.

37. Kotihoidon tuen kunnalliset lisät joulukuussa 2017

LASTEN KOTIHOIDON TUEN KUNTALISÄT VUODEN 2017 LOPUSSA (€/kk)						
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU
Alle 1 v 6 kk lapsi	264,00	200,00	215,00			80,00
1 v 6 kk - alle 2-vuotias lapsi	218,64	200,00				
Alle 2-vuotias lapsi		200,00				
Kaksi vuotta täyttänyt, alle 3-vuotias lapsi	134,55	200,00				
Alle 3-vuotias lapsi, sairaan lapsen hoitotuki					252,28	
Monikkotuki pidennetyn vanhempainrahakauden ajalta perheelle, johon on syntynyt tai otettu ottolapseksi samanaikaisesti enemmän kuin yksi lapsi		200,00	215,00			
Ottolapsen kuntalisä, kun perheeseen on otettu kolme vuotta täyttänyt ottolapsi	134,55	200,00				
Kotihoidon tuen lakisääteinen osuus						
Hoitoraha						
Yhdestä alle 3-vuotiaasta (yli 3-vuotiaasta adoptiolapsesta)					338,34 euroa/kk	
Kustakin seuraavasta alle 3-vuotiaasta lapsesta					101,29 euroa/kk	
Kustakin muusta alle kouluiän olevasta lapsesta					65,09 euroa/kk	
Hoitolisä (tulosisäonnainen)						
Vain yhdestä perheen hoitorahaan oikeuttavasta lapsesta enintään					181,07 euroa/kk	

38. Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneiden lasten¹ lukumäärä vuonna 2017 sekä muutos vuodesta 2016

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) 10kk–5- vuotiaista lapsista
Helsinki	1176	-60	-4,9	3,4
Espoo	518	-59	-10,2	2,8
Vantaa	741	-53	-6,7	5,4
Turku ²	133	-356	-72,8	1,5
Tampere	552	-85	-13,3	4,7
Oulu	1 539	-289	-15,8	11,9
Kuusikko	4 659	-902	-16,2	4,6

¹ Lapset, jotka ovat saaneet päätöksen kerhopaikasta.

² Vuoden 2017 lukumääriin eivät sisälly puistotoiminnassa mukana olleet lapset.

39. Kaikki esiopetukseen osallistuneet lapset 20.9.2017 sekä esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten osuus kaikista esiopetukseen osallistuneista

	Kaikki esiopetukseen osallistuneet			joista esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuneet	
	Lasten	Muutos	Muutos	Osuus (%)	Osuus (%)
	lukumäärä	Lkm	%	2017	2016
Helsinki	5 489	46	0,8	90,9	91,4
Espoo	3 560	0	0,0	97,4	88,7
Vantaa	2 537	-87	-3,3	83,8	82,2
Turku	1 552	-80	-4,9	87,7	86,5
Tampere	2 087	-16	-0,8	78,5	77,3
Oulu	2 608	37	1,4	71,8	68,0
Kuusikko	17 833	-100	-0,6	86,7	84,1

40. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa tai kunnallisessa kerhotoiminnassa olleiden 4-6-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2017.

EU-tavoite – 95 prosenttia 4 vuotta täyttäneistä osallistuu varhaiskasvatukseen vuonna 2020.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4-vuotiaat	93,4	90,3	92,2	92,5	92,1	90,7	92,0
5-vuotiaat	94,1	92,1	93,4	95,2	93,5	91,8	93,3
6-vuotiaat	96,4	93,9	97,5	97,7	96,6	90,2	95,3
4-6-vuotiaat	96,3	93,8	98,6	96,6	97,1	98,5	93,5

Liite 3 Varhaiskasvatuksen toiminta- ja kustannustietoja vuosilta 2013–2017

1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2013–2017 (31.12.)

Lähde: Tilastokeskus, StatFin-tietokanta, Väestö iän (1-v.), sukupuolen, siviilisäädyn ja kielen mukaan alueittain 1990 – 2017, kunkin vuoden alun (1.1.) aluejaolla. Oulussa vuosien 2012 – 2013 välistä muutosta selittää 1.1.2013 tapahtunut kuntaliitos (Oulu, Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-Ii).

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
			Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)
Varhaiskasvatusikäiset (10kk-6-vuotiaat)	2013	37 803	1 100	3,0	22 155	44	0,2	16 491	-10	-0,1	10 187	56	0,6	13 663	541	4,1	16 651	5 223	45,7	116 950	6 954	6,3	375 728	873	0,2
	2014	38 863	1 060	2,8	22 614	460	2,1	16 490	-1	0,0	10 341	154	1,5	13 899	236	1,7	16 583	-68	-0,4	118 790	1 840	1,6	375 225	-503	-0,1
	2015	39 605	742	1,9	22 710	96	0,4	16 571	81	0,5	10 506	165	1,6	13 869	-30	-0,2	16 365	-219	-1,3	119 625	835	0,7	372 609	-2 616	-0,7
	2016	40 182	577	1,5	22 794	84	0,4	16 619	48	0,3	10 573	67	0,6	13 969	101	0,7	15 947	-417	-2,5	120 084	460	0,4	367 259	-5 350	-1,4
	2017	40 576	394	1,0	22 628	-166	-0,7	16 443	-177	-1,1	10 595	23	0,2	13 927	-42	-0,3	15 530	-418	-2,6	119 699	-385	-0,3	359 134	-8 125	-2,2
Varhaiskasvatusikäisiä % väestöstä	2013	6,2			8,5			7,9			5,6			6,2			8,6			7,0			6,9		
	2014	6,3			8,5			7,8			5,6			6,2			8,4			7,0			6,9		
	2015	6,3			8,4			7,7			5,7			6,2			8,2			6,9			6,8		
	2016	6,3			8,3			7,6			5,6			6,1			8,0			6,9			6,7		
	2017	6,3			8,1			7,4			5,6			6,0			7,7			6,8			6,5		
10kk - 1-vuotiaat	2013	7 897	168	2,2	4 176	124	3,1	3 017	-62	0,5	2 116	28	1,3	2 849	-118	-4,0	3 172	719	29,3	23 227	859	3,8	58 409	-1 665	-2,8
	2014	7 966	69	0,9	4 081	-95	-2,3	3 082	65	2,2	2 253	137	6,4	2 860	11	0,4	3 101	-71	-2,2	23 343	116	0,5	57 670	-739	-1,3
	2015	8 084	118	1,5	3 885	-196	-4,8	3 026	-56	-1,8	2 272	19	0,8	2 790	-70	-2,4	2 895	-207	-6,7	22 951	-392	-1,7	55 560	-2 110	-3,7
	2016	7 875	-209	-2,6	3 864	-21	-0,5	3 019	-7	-0,2	2 090	-182	-8,0	2 661	-128	-4,6	2 718	-176	-6,1	22 227	-723	-3,2	53 155	-2 405	-4,3
	2017	7 639	-236	-3,0	3 684	-180	-4,6	2 981	-39	-1,3	2 024	-65	-3,1	2 597	-64	-2,4	2 545	-174	-6,4	21 470	-757	-3,4	50 588	-2 567	-4,8
2-vuotiaat	2012	6 367			3 707			2 744			1 673			2 095			1 939			18 525			61 830		
	2013	6 327	-40	-0,6	3 611	-96	-2,6	2 705	-39	-1,4	1 697	24	1,4	2 257	162	7,7	2 717	778	40,1	19 314	789	4,3	60 741	-1 089	-1,8
	2014	6 495	168	2,7	3 690	79	2,2	2 606	-99	-3,7	1 665	-32	-1,9	2 224	-33	-1,5	2 765	48	1,8	19 445	131	0,7	60 419	-322	-0,5
	2015	6 672	177	2,7	3 699	9	0,2	2 714	108	4,1	1 681	16	1,0	2 396	172	7,7	2 620	-145	-5,2	19 782	337	1,7	59 050	-1 369	-2,3
	2016	6 643	-29	-0,4	3 683	-16	-0,4	2 751	37	1,4	1 679	-2	-0,1	2 269	-127	-5,3	2 561	-59	-2,3	19 586	-196	-1,0	58 331	-719	-1,2
10kk - 2-vuotiaat	2017	6 707	64	1,0	3 469	-214	-5,8	2 611	-140	-5,1	1 780	101	6,0	2 271	2	0,1	2 410	-151	-5,9	19 248	-338	-1,7	56 167	-2 164	-3,7
	2013	13 968	117	0,8	7 789	-116	-1,5	5 748	-131	-2,2	3 748	-50	-1,3	5 193	184	3,7	5 974	1 717	40,3	42 420	1 721	4,2	130 570	-1 655	-1,3
	2014	14 339	371	2,7	7 956	168	2,2	5 688	-60	-1,0	3 789	41	1,1	5 230	37	0,7	5 872	-102	-1,7	42 874	454	1,1	128 835	-1 735	-1,3
	2015	14 542	203	1,4	7 831	-125	-1,6	5 841	153	2,7	3 905	116	3,1	5 024	-206	-3,9	5 640	-233	-4,0	42 782	-92	-0,2	126 318	-2 517	-2,0
	2016	14 507	-35	-0,2	7 659	-172	-2,2	5 788	-53	-0,9	3 976	71	1,8	5 004	-19	-0,4	5 387	-252	-4,5	42 321	-460	-1,1	123 046	-3 272	-2,6
10kk - 2-vuotiaat % väestöstä	2017	14 495	-12	-0,1	7 434	-225	-2,9	5 634	-155	-2,7	3 868	-107	-2,7	4 882	-122	-2,4	5 093	-295	-5,5	41 406	-915	-2,2	118 140	-4 906	-4,0
	2013	36,9			35,2			34,9			36,8			38,0			35,9			36,3			34,8		
	2014	36,9			35,2			34,5			36,6			37,6			35,4			36,1			34,3		
	2015	36,7			34,5			35,2			37,2			36,2			34,5			35,8			33,9		
	2016	36,1			33,6			34,8			37,6			35,8			34,8			35,2			33,5		
10kk - 2-vuotiaat % väestöstä	2017	35,7			32,9			34,3			36,5			35,1			32,8			34,6			32,9		
	2013	2,3			3,0			2,8			2,1			2,4			3,1			2,5			2,4		
	2014	2,3			3,0			2,7			2,1			2,3			3,0			2,5			2,4		
	2015	2,3			2,9			2,7			2,1			2,2			2,8			2,5			2,3		
	2016	2,3			2,8			2,6			2,1			2,2			2,7			2,4			2,2		
10kk - 2-vuotiaat % väestöstä	2017	2,3			2,7			2,5			2,0			2,1			2,5			2,3			2,1		

JATKUU: 1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2013–2017 (31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
		Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)		
3-6-vuotiaat	2013	23 835	983	4,3	14 366	160	1,1	10 743	121	1,1	6 439	106	1,7	8 470	357	4,4	10 677	3 506	48,9	74 530	5 233	7,6	245 158	2 528	1,0
	2014	24 524	689	2,9	14 658	292	2,0	10 802	59	0,5	6 552	113	1,8	8 669	199	2,3	10 711	34	0,3	75 916	1 386	1,9	246 390	1 232	0,5
	2015	25 063	539	2,2	14 879	221	1,5	10 730	-72	-0,7	6 601	49	0,7	8 845	176	2,0	10 725	14	0,1	76 843	927	1,2	246 291	-99	0,0
	2016	25 675	612	2,4	15 135	256	1,7	10 831	101	0,9	6 597	-4	-0,1	8 965	120	1,4	10 560	-165	-1,5	77 763	920	1,2	244 213	-2 078	-0,8
	2017	26 081	406	1,6	15 194	59	0,4	10 809	-22	-0,2	6 727	130	2,0	9 045	80	0,9	10 437	-123	-1,2	78 293	530	0,7	240 994	-3 219	-1,3
3 - 6-vuotiaita % varhaiskasvatusikäisistä	2013	63,1			64,8			65,1			63,2			62,0			64,1			63,7			65,2		
	2014	63,1			64,8			65,5			63,4			62,4			64,6			63,9			65,7		
	2015	63,3			65,5			64,8			62,8			63,8			65,5			64,2			66,1		
	2016	63,9			66,4			65,2			62,4			64,2			66,2			64,8			66,5		
	2017	64,3			67,1			65,7			63,5			64,9			67,2			65,4			67,1		
3 - 6-vuotiaita % väestöstä	2013	3,9			5,5			5,2			3,5			3,8			5,5			4,4			4,5		
	2014	4,0			5,5			5,1			3,6			3,9			5,5			4,5			4,5		
	2015	4,0			5,5			5,0			3,6			3,9			5,4			4,5			4,5		
	2016	4,0			5,5			4,9			3,5			3,9			5,3			4,5			4,4		
	2017	4,1			5,4			4,8			3,5			3,9			5,2			4,4			4,4		
7-vuotiaat	2013	5 507	281	5,4	3 565	218	6,5	2 618	230	9,6	1 491	83	5,9	1 947	59	3,1	2 612	963	58,4	17 740	1 834	11,5	60 698	1 587	2,7
	2014	5 533	26	0,5	3 584	19	0,5	2 619	1	0,0	1 500	9	0,6	1 993	46	2,4	2 592	-20	-0,8	17 821	81	0,5	60 621	-77	-0,1
	2015	5 967	434	7,8	3 660	76	2,1	2 674	55	2,1	1 569	69	4,6	2 102	109	5,5	2 669	77	3,0	18 641	820	4,6	61 437	816	1,3
	2016	6 019	52	0,9	3 632	-28	-0,8	2 721	47	1,8	1 626	57	3,6	2 092	-10	-0,5	2 651	-18	-0,7	18 741	100	0,5	62 280	843	1,4
	2017	6 346	327	5,4	3 832	200	5,5	2 762	41	1,5	1 679	53	3,3	2 201	109	5,2	2 620	-31	-1,2	19 440	699	3,7	62 914	634	1,0
Koko väestö	2013	612 664	8 696	1,4	260 753	3 929	1,5	208 098	2 786	1,4	182 072	1 847	1,0	220 446	3 025	1,4	193 798	47 325	32,3	1 677 831	67 608	4,2	5 451 270	24 596	0,5
	2014	620 715	8 051	1,3	265 545	4 792	1,8	210 803	2 705	1,3	183 827	1 755	1,0	223 005	2 559	1,2	196 293	2 495	1,3	1 700 188	22 357	1,3	5 471 753	20 483	0,4
	2015	628 208	7 493	1,2	269 802	4 257	1,6	214 605	3 802	1,8	185 908	2 081	1,1	225 118	2 113	0,9	198 525	2 232	1,1	1 722 166	21 978	1,3	5 487 308	15 555	0,3
	2016	635 181	6 973	1,1	274 583	4 781	1,8	219 341	4 736	2,2	187 604	1 696	0,9	228 274	3 156	1,4	200 526	2 001	1,0	1 745 509	23 343	1,4	5 503 297	15 989	0,3
	2017	643 272	8 091	1,3	279 044	4 461	1,6	223 027	3 686	1,7	189 669	2 065	1,1	231 853	3 579	1,6	201 810	1 284	0,6	1 768 675	23 166	1,3	5 513 130	9 833	0,2

1A/2 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) äidinkielen mukaan vuosina 2013–2017 (31.12.)

Lähde: Tilastokeskus, StatFin-tietokanta, Väestö iän (1-v.), sukupuolen, siviilisäädyn ja kielen mukaan alueittain 1990 – 2017, kunkin vuoden alun (1.1.) aluejaolla. Oulussa vuosien 2012 – 2013 välistä muutosta selittää 1.1.2013 tapahtunut kuntaliitos (Oulu, Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-Ii)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
Kaikki yhteensä	2013	37 803	1 100	3,0	22 155	44	0,2	16 491	-10	-0,1	10 187	56	0,6	13 663	541	4,1	16 651	5 223	45,7	116 950	6 954	6,3	375 728	873	0,2
	2014	38 863	1 060	2,8	22 614	460	2,1	16 490	-1	0,0	10 341	154	1,5	13 899	236	1,7	16 583	-68	-0,4	118 790	1 840	1,6	375 225	-503	-0,1
	2015	39 605	742	1,9	22 710	96	0,4	16 571	81	0,5	10 506	165	1,6	13 869	-30	-0,2	16 365	-219	-1,3	119 625	835	0,7	376 073	849	0,2
	2016	40 182	577	1,5	22 794	84	0,4	16 619	48	0,3	10 573	67	0,6	13 969	101	0,7	15 947	-417	-2,5	120 084	460	0,4	367 259	-8 814	-2,3
	2017	40 576	394	1,0	22 628	-166	-0,7	16 443	-177	-1,1	10 595	23	0,2	13 927	-42	-0,3	15 530	-418	-2,6	119 699	-385	-0,3	359 134	-8 125	-2,2
Suomenkieliset	2013	29 248	533	1,9	16 913	-266	-1,5	13 259	-329	-2,4	8 062	-31	-0,4	12 374	412	3,4	16 059	5 152	47,2	95 913	5 471	6,0	330 335	-1 300	-0,4
	2014	29 909	661	2,3	16 940	27	0,2	12 927	-331	-2,5	8 121	59	0,7	12 550	176	1,4	15 988	-71	-0,4	96 434	521	0,5	327 955	-2 381	-0,7
	2015	30 033	125	0,4	16 715	-224	-1,3	12 716	-212	-1,6	8 168	46	0,6	12 474	-76	-0,6	15 764	-224	-1,4	95 869	-565	-0,6	323 626	-4 329	-1,3
	2016	30 120	87	0,3	16 521	-195	-1,2	12 455	-261	-2,1	8 157	-11	-0,1	12 494	21	0,2	15 317	-447	-2,8	95 063	-806	-0,8	316 520	-7 106	-2,2
	2017	29 820	-300	-1,0	16 040	-481	-2,9	12 016	-438	-3,5	8 014	-143	-1,8	12 370	-125	-1,0	14 837	-480	-3,1	93 097	-1 967	-2,1	306 465	-10 055	-3,2
Ruotsinkieliset	2013	2 649	91	3,6	1 991	-5	-0,3	388	-27	-6,5	699	0	0,0	120	7	5,8	51	7	15,9	5 898	73	1,2	21 671	67	0,3
	2014	2 688	39	1,5	1 963	-28	-1,4	406	18	4,7	699	-1	-0,1	113	-7	-5,6	53	2	3,6	5 922	24	0,4	21 617	-54	-0,2
	2015	2 749	61	2,3	1 926	-37	-1,9	392	-14	-3,4	680	-19	-2,7	135	22	19,2	46	-7	-12,6	5 928	6	0,1	21 441	-176	-0,8
	2016	2 782	33	1,2	1 863	-63	-3,3	386	-7	-1,7	673	-7	-1,0	138	3	2,2	41	-6	-12,3	5 881	-47	-0,8	21 111	-330	-1,5
	2017	2 805	23	0,8	1 790	-73	-3,9	383	-2	-0,6	691	18	2,7	126	-12	-8,7	39	-2	-4,5	5 832	-49	-0,8	20 778	-333	-1,6
Saamenkieliset	2013	5	-1		0	0		1	0		2	1		1	-3		13	7		22	4		204	7	3,6
	2014	4	-1		1	1		2	1		2	0		1	0		10	-3		20	-2		207	3	1,5
	2015	6	2		0	-1		2	0		1	-1		2	1		16	6		27	7		212	4	2,0
	2016	7	1		0	0		0	-2		2	1		2	0		14	-2		26	-1		203	-8	-3,9
	2017	8	1		1	1		1	1		6	4		1	-1		17	2		34	8		184	-19	-9,4
Muun kieliset	2013	5 902	477	8,8	3 251	314	10,7	2 844	346	13,8	1 424	86	6,4	1 169	124	11,9	528	57	12,2	15 117	1 403	10,2	23 515	2 103	9,8
	2014	6 262	361	6,1	3 710	459	14,1	3 155	312	11,0	1 518	94	6,6	1 235	66	5,7	532	4	0,7	16 412	1 295	8,6	25 441	1 927	8,2
	2015	6 817	554	8,8	4 069	358	9,7	3 461	306	9,7	1 658	140	9,2	1 259	24	1,9	538	6	1,1	17 800	1 388	8,5	27 339	1 898	7,5
	2016	7 274	457	6,7	4 410	342	8,4	3 779	318	9,2	1 741	84	5,0	1 336	77	6,1	575	38	7,0	19 114	1 314	7,4	29 433	2 094	7,7
	2017	7 943	670	9,2	4 797	387	8,8	4 042	264	7,0	1 885	144	8,3	1 431	95	7,1	638	62	10,8	20 737	1 622	8,5	31 708	2 275	7,7

	Kunnallinen päiväkot		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhe-päivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki yhteensä	Väestö 31.12. 2017	Lasten koti-hoidon tuki	
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	7	0	2	0	0	0	0	0	0	0	6	0	15	0,0	1 091	968
1v	1 376	37	74	0	82	0	25	1	0	0	280	1	1 876	0,3	6 697	4 260
2v	3 361	116	155	1	174	0	61	0	0	0	591	465	4 924	73,4	6 707	1 773
3v	4 365	241	110	0	120	0	61	3	0	0	697	374	5 971	90,0	6 632	438
4v	4 780	242	72	0	76	0	77	4	0	0	766	224	6 241	93,4	6 684	281
5v	4 960	169	50	0	52	0	82	5	0	0	661	111	6 090	94,1	6 473	144
6v	4 966	419	0	3	0	0	36	188	0	0	450	0	6 062	96,4	6 292	95
0 - 6v	23 815	1 224	463	4	504	0	342	201	0	0	3 451	1 176	31 180	76,8	40 576	7 959
7v	23	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41	0,6	6 346	0
Kaikki yht.	23 838	1 242	463	4	504	0	342	201	0	0	3 451	1 176	31 221	59,6	52 379	7 959

Lapsen ikä	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö
0 - 2v	4 744	153	231	1	256	0	86	1	0	0	877	6 815	47,0	14 495
3 - 6v	19 071	1 071	232	3	248	0	256	200	0	0	2 574	24 365	93,4	26 081
7 vuotta täyttäneet	23	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41	0,6	6 346

Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilt- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset						
	Kunnallinen päiväkot	Kunnallinen perhe-	Kunnallinen	Ostopalveluna hankittu	Palvelusetelillä hankittu	Kunnan järjestämä
	Lapset	Lapset	% varhais- kasvatuk- yhteensä sessä olevista	Lapset	Lapset	% varhais- kasvatuk- yhteensä sessä olevista
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 097	11	2108 8,1	0	0	2 108 7,9
Ymp.vrk ja ilt-lauantaivarhaiskasvatus	644	0	644 2,5	0	0	644 2,4

Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2011 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2017			
	Lapset	% 6-vuotiaiden	% esiopetukseen
Esiopetukseen osallistuvat yht.	5 489	87,2	
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	4 988	79,3	90,9

60

1B/2 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Espoossa 31.12.2017

	Kunnallinen päiväkotitoiminta		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2017	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	5	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	8	0,0	526	502
1v	629	9	24	0	58	0	74	1	0	0	190	0	985	0,3	3 439	2 182
2v	1 484	11	32	0	111	1	178	1	0	0	416	156	2 390	68,9	3 469	940
3v	2 123	36	40	0	141	1	271	2	0	0	518	164	3 296	88,3	3 734	294
4v	2 312	20	30	1	137	3	287	0	0	0	530	124	3 444	90,3	3 814	225
5v	2 428	30	24	0	127	1	286	2	0	0	523	74	3 495	92,1	3 795	144
6v	2 610	413	0	0	0	0	176	61	0	0	357	0	3 617	93,9	3 851	122
0 - 6v	11 591	519	150	1	575	6	1 273	67	0	0	2 535	518	17 235	76,2	22 628	4 409
7v	7	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	11	0,3	3 832	0
Kaikki yht.	11 598	522	150	1	575	6	1 273	68	0	0	2 535	518	17 246	59,3	29 092	4 409

Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin

Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus

Lapsen ikä	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasv atus- ikäinen väestö
0 - 2v	2 118	20	56	0	170	1	253	2	0	0	607	3 383	45,5	7 434
3 - 6v	9 473	499	94	1	405	5	1 020	65	0	0	1 928	13 852	91,2	15 194
7 vuotta täyttäneet	7	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	11	0,3	3 832

Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset

	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhe-	Kunnallinen		Ostopalveluna hankittu	Palvelusetelillä hankittu	Kunnan järjestämä
	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% varhais- kasvatuk- sessa olevista	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä % varhais- kasvatuk- sessa olevista
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	954	12	966	7,5	28	0	994 7,0
Ymp.vrk ja ilta-lauantaivarhaiskasvatus	332	0	332	2,6	29	0	361 2,5

Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2011 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2017

	Lapset	% 6-vuotiaiden	% esiopetukseen
Esiopetukseen osallistuvat yht.	3 560	92,4	
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	3 467	90,0	97,4

¹Vuodesta 2017 alkaen mukana ovat kerhotoiminnan lapset.

1B/3 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Vantaalla 31.12.2017

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2017	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	10	0,0	426	408
1v	483	29	38	2	25	1	0	0	106	8	47	0	739	0,3	2 597	1 690
2v	1 063	125	54	2	38	2	5	0	177	60	78	128	1 732	66,3	2 611	791
3v	1 512	242	37	0	41	5	7	2	212	37	91	270	2 456	89,0	2 759	332
4v	1 693	252	17	2	37	4	12	4	191	19	70	200	2 501	92,2	2 714	222
5v	1 765	263	6	0	8	1	16	0	151	32	69	143	2 454	93,4	2 628	138
6v	1 995	473	0	0	0	0	6	17	16	86	46	0	2 639	97,5	2 708	110
0 - 6v	8 518	1 385	152	6	149	13	46	23	853	242	403	741	12 531	76,2	16 443	3 691
7v	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0,2	2 762	17
Kaikki yht.	8 523	1 386	152	6	149	13	46	23	853	242	403	741	12 537	58,8	21 334	3 708
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja koti-hoidon tuella ikäryhmittäin																
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö		
0 - 2v	1 553	155	92	4	63	3	5	0	283	68	127	2 481	44,0	5 634		
3 - 6v	6 965	1 230	60	2	86	10	41	23	570	174	276	10 050	93,0	10 809		
7 vuotta täyttäneet	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0,2	2 762		
Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset																
Erityistä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja ilta-lauantaivarhaiskasvatus	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhe-		Kunnallinen		Ostopalveluna hankittu		Palvelusetelillä hankittu		Kunnan järjestämä						
	Lapset	Lapset		% varhaiskasvatuksessa olevista Lapset yhteensä		Lapset		Lapset		Lapset yhteensä		% varhaiskasvatuksessa olevista				
	1 058	1		1059 10,4		0		0		1 059 9,3						
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2011 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2017																
			Lapset		% 6-vuotiaiden		% esiopetukseen									
Esiopetukseen osallistuvat yht.			2 537		93,7											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			2 127		78,5		83,8									

¹Vuodesta 2017 alkaen mukana ovat kerhotoiminnan lapset.

1B/4 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Turussa 31.12.2017

	Kunnallinen päiväkotitoiminta		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2017	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	7	0	1	0	0	0	0	0	4	0	4	0	16	0,1	289	225
1v	294	17	56	0	0	0	0	0	218	5	80	0	670	0,4	1 738	900
2v	640	47	71	0	0	0	1	0	407	20	83	17	1 286	69,9	1 841	420
3v	797	60	49	0	0	0	4	0	467	30	90	40	1 537	86,3	1 780	139
4v	892	49	19	0	0	0	9	0	468	18	45	46	1 546	92,5	1 672	71
5v	1 018	68	3	0	0	0	5	0	404	22	29	27	1 576	95,2	1 655	43
6v	1 184	169	0	0	0	0	9	0	193	14	10	3	1 582	97,7	1 620	40
0 - 6v	4 832	410	199	0	0	0	28	0	2 161	109	341	133	8 213	77,5	10 595	1 838
7v	4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0,3	1 679	2
Kaikki yht.	4 836	410	199	1	0	0	28	0	2 161	109	341	133	8 218	59,9	13 720	1 840

Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus

Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö
0 - 2v	941	64	128	0	0	0	1	0	629	25	167	1 972	51,0	3 868
3 - 6v	3 891	346	71	0	0	0	27	0	1 532	84	174	6 241	92,8	6 727
7 vuotta täyttäneet	4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5	0,3	1 679

Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset

	Kunnallinen päiväkotitoiminta	Kunnallinen perhe-	Kunnallinen	Ostopalveluna hankittu	Palvelusetelillä hankittu	Kunnan järjestämä
	Lapset	Lapset	% varhaiskasvatuksesta yhteensä olevista	Lapset	Lapset	% varhaiskasvatuksesta yhteensä olevista
Eritystä tukea tarvitsevat lapset	480	0	480	0	23	6,5
Ymp.vrk ja ilta-lauantaivarhaiskasvatus	522	0	522	29	0	7,1

Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2011 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2017

	Lapset	% 6-vuotiaiden	% esiopetukseen
Esiopetukseen osallistuvat yht.	1 552	95,8	
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	1 361	84,0	87,7

¹Vuodesta 2017 alkaen mukana ovat kerhotoiminnan lapset.

1B/5 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Tampereella 31.12.2017

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2017	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	6	0	10	0,0	371	290
1v	522	35	21	0	0	0	13	1	56	3	105	4	760	0,3	2 233	1 227
2v	1 068	55	31	0	0	0	46	1	171	15	142	194	1 723	75,6	2 278	553
3v	1 450	51	24	0	0	0	55	0	169	11	131	147	2 038	89,7	2 271	161
4v	1 570	55	17	0	0	0	59	0	159	8	111	111	2 090	92,1	2 269	135
5v	1 776	35	10	0	0	0	59	0	124	4	108	96	2 212	93,5	2 365	92
6v	1 718	238	0	0	0	0	14	0	0	25	72	0	2 067	96,6	2 140	79
0 - 6v	8 106	469	103	0	0	0	246	2	681	66	675	552	10 900	78,3	13 927	2 537
7v	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,0	2 201	1
Kaikki yht.	8 106	470	103	0	0	0	246	2	681	66	675	552	10 901	60,6	17 983	2 538
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja koti-hoidon tuella ikäryhmittäin																
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö		
0 - 2v	1 592	90	52	0	0	0	59	2	229	18	253	2 493	51,1	4 882		
3 - 6v	6 514	379	51	0	0	0	187	0	452	48	422	8 407	92,9	9 045		
7 vuotta täyttäneet	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0,0	2 201		
Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset																
Erityistä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja ilta-lauantaivarhaiskasvatus	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhe-		Kunnallinen		Ostopalveluna hankittu	Palvelusetelillä hankittu		Kunnan järjestämä							
	Lapset	Lapset		% varhais-kasvatuk-sessa olevista		Lapset	Lapset		Lapset							
	638	1		639 7,4		0	5		644 6,7							
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2011 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2017																
			Lapset		% 6-vuotiaiden		% esiopetukseen									
Esiopetukseen osallistuvat yht.			2 087		97,5											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			1 639		76,6		78,5									

¹Vuodesta 2017 alkaen mukana ovat kerhotoiminnan lapset.

1B/6 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Oulussa 31.12.2017

	Kunnallinen päiväkotitoiminta		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2017	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	10	4	4	0	0	0	0	0	5	2	0	0	25	0,1	364	358
1v	443	79	32	4	2	3	1	0	261	32	35	162	1 054	0,5	2 319	1 122
2v	702	139	39	7	13	2	1	0	476	61	35	401	1 876	77,8	2 410	605
3v	959	197	31	4	10	2	4	0	521	83	41	379	2 231	87,8	2 542	306
4v	1 068	210	28	3	15	2	9	0	562	68	35	332	2 332	90,7	2 571	275
5v	1 221	250	15	0	8	0	8	0	615	64	31	265	2 477	91,8	2 698	228
6v	1 231	588	5	0	9	2	5	0	456	58	14	0	2 368	90,2	2 626	184
0 - 6v	5 634	1 467	154	18	57	11	28	0	2 896	368	191	1 539	12 363	79,6	15 530	3 078
7v	32	20	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0	56	2,1	2 620	0
Kaikki yht.	5 666	1 487	154	20	57	11	28	0	2 898	368	191	1 539	12 419	62,2	19 967	3 078

Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin

Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus													Varhaiskasvatus-ikäinen väestö
Lapsen ikä	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä
0 - 2v	1 155	222	75	11	15	5	2	0	742	95	70	2 955	58,0
3 - 6v	4 479	1 245	79	7	42	6	26	0	2 154	273	121	9 408	90,1
7 vuotta täyttäneet	32	20	0	2	0	0	0	0	2	0	0	56	2,1

Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset

	Kunnallinen päiväkotitoiminta	Kunnallinen perhe-	Kunnallinen	Ostopalveluna hankittu	Palvelusetelillä hankittu	Kunnan järjestämä
	Lapset	Lapset	% varhais- kasvatuk- yhteensä sessä olevista	Lapset	Lapset	% varhais- kasvatuk- yhteensä sessä olevista
Eritystä tukea tarvitsevat lapset	651	5	656	8,9	45	701
Ymp.vrk ja ilta-lauantaivarhaiskasvatus	442	29	471	6,4	0	471

Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2011 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2017

	Lapset	% 6-vuotiaiden	% esiopetukseen
Esiopetukseen osallistuvat yht.	2 608	99,3	
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	1 873	71,3	71,8

¹Vuodesta 2017 alkaen mukana ovat kerhotoiminnan lapset.

1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2013–2017

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
10kk-6-vuotiaat	2013	26 238	837	3,3	15 547	258	1,7	11 556	189	1,7	7 285	139	1,9	9 154	299	3,4	10 845	3 265	43,1	80 625	4 987	6,6
	2014	27 361	1 123	4,3	15 930	383	2,5	11 587	31	0,3	7 427	142	1,9	9 661	507	5,5	10 901	56	0,5	82 867	2 242	2,8
	2015	28 028	667	2,4	16 329	399	2,5	11 763	176	1,5	7 713	286	3,9	9 784	123	1,3	11 116	215	2,0	84 733	1 866	2,3
	2016	29 155	1 127	4,0	16 541	212	1,3	11 837	74	0,6	7 772	59	0,8	10 078	294	3,0	10 791	-325	-2,9	86 174	1 441	1,7
	2017	31 180	2 025	6,9	17 235	694	4,2	12 531	694	5,9	8 213	441	5,7	10 900	822	8,2	12 363	1 572	14,6	92 422	6 248	7,3
% 10kk-6-vuotiaista	2013	69,4			70,2			70,1			71,5			67,0			65,1			68,9		
	2014	70,4			70,4			70,3			71,8			69,5			65,7			69,8		
	2015	70,8			71,9			71,0			73,4			70,5			67,9			70,8		
	2016	72,6			72,6			71,2			73,5			72,1			67,7			71,8		
	2017	76,8			76,2			76,2			77,5			78,3			79,6			77,2		
10kk-2-vuotiaat	2013	5 354	98	1,9	3 360	149	4,6	2 279	1	0,0	1 678	-5	-0,3	2 039	23	1,1	2 572	711	38,2	17 282	977	6,0
	2014	5 662	308	5,8	3 315	-45	-1,3	2 206	-73	-3,2	1 719	41	2,4	2 249	210	10,3	2 560	-12	-0,5	17 711	429	2,5
	2015	5 847	185	3,3	3 375	60	1,8	2 380	174	7,9	1 789	70	4,1	2 200	-49	-2,2	2 518	-42	-1,6	18 109	398	2,2
	2016	6 046	199	3,4	3 172	-203	-6,0	2 401	21	0,9	1 913	124	6,9	2 240	40	1,8	2 454	-64	-2,5	18 226	117	0,6
	2017	6 815	769	12,7	3 383	211	6,7	2 481	80	3,3	1 972	59	3,1	2 493	253	11,3	2 955	501	20,4	20 099	1 873	10,3
% 10kk-2-vuotiaista	2013	38,3			43,1			39,6			44,8			39,3			43,1			40,7		
	2014	39,5			41,7			38,8			45,4			43,0			43,6			41,3		
	2015	40,2			43,1			40,7			45,8			43,8			44,6			42,3		
	2016	41,7			41,4			41,5			48,1			44,8			45,6			43,1		
	2017	47,0			45,5			44,0			51,0			51,1			58,0			48,5		
3-6-vuotiaat	2013	20 884	739	3,7	12 187	109	0,9	9 277	188	2,1	5 607	144	2,6	7 115	276	4,0	8 273	2 554	44,7	63 343	4 010	6,8
	2014	21 699	815	3,9	12 615	428	3,5	9 381	104	1,1	5 708	101	1,8	7 412	297	4,2	8 341	68	0,8	65 156	1 813	2,9
	2015	22 181	482	2,2	12 954	339	2,7	9 383	2	0,0	5 924	216	3,8	7 584	172	2,3	8 598	257	3,1	66 624	1 468	2,3
	2016	23 109	928	4,2	13 369	415	3,2	9 436	53	0,6	5 859	-65	-1,1	7 838	254	3,3	8 337	-261	-3,0	67 948	1 324	2,0
	2017	24 365	1 256	5,4	13 852	483	3,6	10 050	614	6,5	6 241	382	6,5	8 407	569	7,3	9 408	1 071	12,8	72 323	4 375	6,4
% 3-6-vuotiaista	2013	87,6			84,8			86,4			87,1			84,0			77,5			85,0		
	2014	88,5			86,1			86,8			87,1			85,5			77,9			85,8		
	2015	88,5			87,1			87,4			89,7			85,7			80,2			86,7		
	2016	90,0			88,3			87,1			88,8			87,4			78,9			87,4		
	2017	93,4			91,2			93,0			92,8			92,9			90,1			92,4		

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

JATKUU: 1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2013–2017

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
7-vuotiaat	2013	75	-11		16	-10		20	-1		2	-2		26	0		10	0		149	-24	-13,9
	2014	66	-9		38	22		15	-5		5	3		38	12		16	6		178	29	19,5
	2015	66	0		28	-10		14	-1		7	2		21	-17		21	5		157	-21	-11,8
	2016	68	2		15	-13		19	5		7	0		30	9		25	4		164	7	4,5
	2017	41	-27		11	-4		6	-13		5	-2		1	-29		56	31		120	-44	-26,8
% 7-vuotiaista	2013	1,4			0,4			0,8			0,1			1,3			0,4			0,8		
	2014	1,2			1,1			0,6			0,3			1,9			0,6			1,0		
	2015	1,1			0,8			0,5			0,4			1,0			0,8			0,8		
	2016	1,1			0,4			0,7			0,4			1,4			0,9			0,9		
	2017	0,6			0,3			0,2			0,3			0,0			2,1			0,6		
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa yhteensä	2013	26 313	826	3,2	15 563	248	1,6	11 576	188	1,7	7 287	137	1,9	9 180	299	3,4	10 855	3 265	43,0	80 774	4 963	6,5
	2014	27 427	1 114	4,2	15 968	405	2,6	11 602	26	0,2	7 432	145	2,0	9 699	519	5,7	10 917	62	0,6	83 045	2 271	2,8
	2015	28 094	667	2,4	16 357	389	2,4	11 777	175	1,5	7 720	288	3,9	9 805	106	1,1	11 137	220	2,0	84 890	1 845	2,2
	2016	29 223	1 129	4,0	16 556	199	1,2	11 856	79	0,7	7 779	59	0,8	10 108	303	3,1	10 816	-321	-2,9	86 338	1 448	1,7
	2017	31 221	1 998	6,8	17 246	690	4,2	12 537	681	5,7	8 218	439	5,6	10 901	793	7,8	12 419	1 603	14,8	92 542	6 204	7,2
% varhaiskasvatusikäisistä	2013	69,6			70,2			70,2			71,5			67,2			65,2			69,1		
	2014	70,6			70,6			70,4			71,9			69,8			65,8			69,9		
	2015	70,9			72,0			71,1			73,5			70,7			68,1			71,0		
	2016	72,7			72,6			71,3			73,6			72,4			67,8			71,9		
	2017	76,9			76,2			76,2			77,6			78,3			80,0			77,3		
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa sekä kotihoiton tuella yhteensä	2013	34 926	605	1,8	20 606	-19	-0,1	15 505	-133	-0,9	9 416	7	0,1	12 798	589	4,8	14 984	4 623	44,6	108 235	5 672	5,5
	2014	36 352	1 426	4,1	21 290	684	3,3	15 609	104	0,7	9 562	146	1,6	12 968	170	1,3	14 852	-132	-0,9	110 633	2 398	2,2
	2015	36 870	518	1,4	21 194	-96	-0,5	15 606	-3	0,0	9 834	272	2,8	12 820	-148	-1,1	14 783	-69	-0,5	111 107	474	0,4
	2016	37 776	906	2,5	21 197	3	0,0	15 649	43	0,3	9 760	-74	-0,8	13 045	225	1,8	14 048	-735	-5,0	111 475	368	0,3
	2017	39 180	1 404	3,7	21 655	458	2,2	16 245	596	3,8	10 058	298	3,1	13 439	394	3,0	15 497	1 449	10,3	116 074	4 599	4,1
% kaikista 10kk-7-vuotiaista	2013	80,6			80,1			81,1			80,6			82,0			77,8			80,4		
	2014	81,9			81,3			81,7			80,8			81,6			77,5			81,0		
	2015	80,9			80,4			81,1			81,4			80,3			77,7			80,4		
	2016	81,8			80,2			80,9			80,0			81,2			75,5			80,3		
	2017	83,5			81,8			84,6			81,9			83,3			85,4			83,4		

¹Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämisuudoittain vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
KUNNALLINEN PÄIVÄKOTI																						
Lapset yhteensä	2013	21 902	818	3,9	10 355	394	4,0	9 949	135	1,4	5 251	138	2,7	7 675	143	1,9	7 688	1 900	32,8	62 820	3 528	6,0
	2014	22 910	1 008	4,6	10 775	420	4,1	9 963	14	0,1	5 254	3	0,1	8 147	472	6,1	7 520	-168	-2,2	64 569	1 749	2,8
	2015	23 373	463	2,0	11 137	362	3,4	9 952	-11	-0,1	5 296	42	0,8	8 205	58	0,7	7 356	-164	-2,2	65 319	750	1,2
	2016	24 379	1 006	4,3	11 775	638	5,7	9 976	24	0,2	5 162	-134	-2,5	8 500	295	3,6	7 137	-219	-3,0	66 929	1 610	2,5
	2017	25 080	701	2,9	12 120	345	2,9	9 909	-67	-0,7	5 246	84	1,6	8 576	76	0,9	7 153	16	0,2	68 084	1 155	1,7
Kunnallisessa päiväkodissa olevien 10kk-7-vuotiaiden osuus (%) kaikista 10kk-7-vuotiaista	2013	50,6			40,3			52,1			45,0			49,2			39,9			46,6		
	2014	51,6			41,1			52,1			44,4			51,3			39,2			47,3		
	2015	51,3			42,2			51,7			43,9			51,4			38,6			47,2		
	2016	52,8			44,6			51,6			42,3			52,9			38,4			48,2		
	2017	53,5			45,8			51,6			42,7			53,2			39,4			48,9		
Laskennallisten lasten lukumäärä	2013	25 884	923	3,7	12 650	564	4,7	11 774	116	1,0	6 391	210	3,4	9 190	182	2,0	9 145	2 210	31,9	75 034	4 206	5,9
	2014	27 006	1 122	4,3	13 108	458	3,6	11 855	81	0,7	6 368	-23	-0,4	9 844	654	7,1	8 762	-383	-4,2	76 943	1 909	2,5
	2015	27 993	987	3,7	13 615	507	3,9	11 902	47	0,4	6 271	-98	-1,5	9 885	41	0,4	8 604	-158	-1,8	78 270	1 327	1,7
	2016	29 308	1 315	4,7	14 107	492	3,6	11 708	-194	-1,6	6 164	-107	-1,7	10 078	193	2,0	8 826	222	2,6	80 191	1 921	2,5
	2017	30 349	1 041	3,6	14 447	339	2,4	11 682	-27	-0,2	6 321	157	2,5	10 301	223	2,2	8 700	-126	-1,4	81 799	1 608	2,0
Kunnallisessa päiväkodissa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	83,2			66,5			85,9			72,1			83,6			70,8			77,8		
	2014	83,5			67,5			85,9			70,7			84,0			68,9			77,8		
	2015	83,2			68,1			84,5			68,6			83,7			66,1			76,9		
	2016	83,4			71,1			84,1			66,4			84,1			66,0			77,5		
	2017	80,3			70,3			79,0			63,8			78,7			57,6			73,6		
0 - 2-vuotiaat	2013	4 178	141	3,5	2 128	102	5,0	1 794	22	1,2	988	53	5,7	1 531	-2	-0,1	1 618	302	22,9	12 237	618	5,3
	2014	4 408	230	5,5	2 146	18	0,8	1 693	-101	-5,6	968	-20	-2,0	1 734	203	13,3	1 526	-92	-5,7	12 475	238	1,9
	2015	4 529	121	2,7	2 235	89	4,1	1 744	51	3,0	938	-30	-3,1	1 674	-60	-3,5	1 405	-121	-7,9	12 525	50	0,4
	2016	4 732	203	4,5	2 195	-40	-1,8	1 789	45	2,6	973	35	3,7	1 689	15	0,9	1 419	14	1,0	12 797	272	2,2
	2017	4 897	165	3,5	2 138	-57	-2,6	1 708	-81	-4,5	1 005	32	3,3	1 682	-7	-0,4	1 377	-42	-3,0	12 807	10	0,1
0-2-vuotiaiden osuus (%) kunnallisten päiväkotien lapsista	2013	19,1			20,6			18,0			18,8			19,9			21,0			19,5		
	2014	19,2			19,9			17,0			18,4			21,3			20,3			19,3		
	2015	19,4			20,1			17,5			17,7			20,4			19,1			19,2		
	2016	19,4			18,6			17,9			18,8			19,9			19,9			19,1		
	2017	19,5			17,6			17,2			19,2			19,6			19,3			18,8		
3 - 7-vuotiaat	2013	17 724	677	4,0	8 227	292	3,7	8 155	113	1,4	4 263	85	2,0	6 144	145	2,4	6 070	1 598	35,7	50 583	2 910	6,1
	2014	18 502	778	4,4	8 629	402	4,9	8 270	115	1,4	4 286	23	0,5	6 413	269	4,4	5 994	-76	-1,3	52 094	1 511	3,0
	2015	18 844	342	1,8	8 902	273	3,2	8 208	-62	-0,7	4 358	72	1,7	6 531	118	1,8	5 951	-43	-0,7	52 794	700	1,3
	2016	19 647	803	4,3	9 580	678	7,6	8 187	-21	-0,3	4 189	-169	-3,9	6 811	280	4,3	5 718	-233	-3,9	54 132	1 338	2,5
	2017	20 183	536	2,7	9 982	402	4,2	8 201	14	0,2	4 241	52	1,2	6 894	83	1,2	5 776	58	1,0	55 277	1 145	2,1
Läsnäolopäivät kunnallisessa päiväkodissa	2013	3 689 829	131 049	3,7	1 764 295	57 633	3,4	1 683 042	19 103	1,1	843 147	13 839	1,7	1 243 932	-686	-0,1	1 211 412	275 601	29,5	10 435 657	496 539	5,0
	2014	3 737 967	48 138	1,3	1 798 566	34 272	1,9	1 692 037	8 995	0,5	842 927	-221	0,0	1 329 370	85 438	6,9	1 185 791	-25 621	-2,1	10 586 657	151 000	1,4
	2015	3 960 498	222 531	6,0	1 898 299	99 733	5,5	1 677 165	-14 872	-0,9	856 888	13 961	1,7	1 408 966	79 596	6,0	1 153 719	-32 071	-2,7	10 955 535	368 878	3,5
	2016	4 154 821	194 323	4,9	1 993 463	95 164	5,0	1 681 208	4 043	0,2	851 301	-5 587	-0,7	1 430 670	21 703	1,5	1 133 556	-20 163	-1,7	11 245 019	289 484	2,6
	2017	4 322 352	167 530	4,0	2 101 310	107 847	5,4	1 670 547	-10 661	-0,6	883 087	31 786	3,7	1 198 515	-232 155	-16,2	1 110 251	-23 305	-2,1	11 286 061	41 042	0,4

¹Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)			Muutos (lkm)			Muutos (lkm)			Muutos (lkm)			Muutos (lkm)			Muutos (lkm)			Muutos (lkm)		
		Muutos (%)			Muutos (%)			Muutos (%)			Muutos (%)			Muutos (%)			Muutos (%)			Muutos (%)		
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO																						
Lapset yhteensä	2013	1 218	-86	-6,6	1 060	-67	-5,9	550	-25	-4,3	330	-56	-14,5	245	-23	-8,6	549	197	56,0	3 952	-60	-1,5
	2014	1 180	-38	-3,1	980	-80	-7,5	492	-58	-10,5	286	-44	-13,3	216	-29	-11,8	453	-96	-17,5	3 607	-345	-8,7
	2015	1 137	-43	-3,6	937	-43	-4,4	458	-34	-6,9	240	-46	-16,1	192	-24	-11,1	359	-94	-20,8	3 323	-284	-7,9
	2016	1 078	-59	-5,2	800	-137	-14,6	355	-103	-22,5	190	-50	-20,8	97	-95	-49,5	349	-10	-2,8	2 869	-454	-13,7
	2017	971	-107	-9,9	732	-68	-8,5	320	-35	-9,9	200	10	5,3	103	6	6,2	242	-107	-30,7	2 568	-301	-10,5
Perhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	4,6			6,8			4,8			4,5			2,7			5,1			4,9		
	2014	4,3			6,1			4,2			3,8			2,2			4,1			4,3		
	2015	4,0			5,7			3,9			3,1			2,0			3,2			3,9		
	2016	3,7			4,8			3,0			2,4			1,0			3,2			3,3		
	2017	3,1			4,2			2,6			2,4			0,9			1,9			2,8		
Hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa olevat lapset	2013	623	-75	-10,7	266	-13	-4,7	290	-26	-8,2	330	-56	-14,5	183	-22	-10,7	390	133	51,8	2 082	-59	-2,8
	2014	586	-37	-5,9	249	-17	-6,4	259	-31	-10,7	286	-44	-13,3	159	-24	-13,1	308	-82	-21,0	1 847	-235	-11,3
	2015	555	-31	-5,3	227	-22	-8,8	226	-33	-12,7	240	-46	-16,1	133	-26	-16,4	268	-40	-13,0	1 649	-198	-10,7
	2016	529	-26	-4,7	171	-56	-24,7	163	-63	-27,9	190	-50	-20,8	89	-44	-33,1	289	21	7,8	1 431	-218	-13,2
	2017	467	-62	-11,7	151	-20	-11,7	158	-5	-3,1	200	10	5,3	103	14	15,7	174	-115	-39,8	1 253	-178	-12,4
Hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	2,4			1,7			2,5			4,5			2,0			3,6			2,6		
	2014	2,1			1,6			2,2			3,8			1,6			2,8			2,2		
	2015	2,0			1,4			1,9			3,1			1,4			2,4			1,9		
	2016	1,8			1,0			1,4			2,4			0,9			2,7			1,7		
	2017	1,5			0,9			1,3			2,4			0,9			1,4			1,4		
Ryhmäperhepäivähoidossa olevat lapset	2013	595	-11	-1,8	794	-54	-6,4	260	1	0,4	.	.	.	62	-1	-1,6	159	64	67,4	1 870	-1	-0,1
	2014	594	-1	-0,2	731	-63	-7,9	233	-27	-10,4	.	.	.	57	-5	-8,1	145	-14	-8,8	1 760	-110	-5,9
	2015	582	-12	-2,0	710	-21	-2,9	232	-1	-0,4	.	.	.	59	2	3,5	91	-54	-37,2	1 674	-86	-4,9
	2016	549	-33	-5,7	629	-81	-11,4	192	-40	-17,2	.	.	.	8	-51	-86,4	60	-31	-34,1	1 438	-236	-14,1
	2017	504	-45	-8,2	581	-48	-7,6	162	-30	-15,6	.	.	.	.	.	.	68	8	13,3	1 315	-123	-8,6
Ryhmäperhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	2,3			5,1			2,2			0,0			0,7			1,5			2,3		
	2014	2,2			4,6			2,0			0,0			0,6			1,3			2,1		
	2015	2,1			4,3			2,0			0,0			0,6			0,8			2,0		
	2016	1,9			3,8			1,6			0,0			0,1			0,6			1,7		
	2017	1,6			3,4			1,3			0,0			0,0			0,5			1,4		

¹Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämisuudoittain vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU ²			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
KUNNALLINEN KERHOTOIMINTA																						
Kerhotoiminnassa olevat lapset	2012	745			314			590			55			472			771			2 947	2 946	
	2013	1 133	388	52,1	291	-23	-7,3	593	3	0,5	538	483	878,2	540	68	14,4	1 727	956	124,0	4 822	1 875	63,6
	2014	1 226	93	8,2	265	-26	-8,9	800	207	34,9	537	-1	-0,2	648	108	20,0	1 781	54	3,1	5 257	435	9,0
	2015	1 300	74	6,0	409	144	54,3	715	-85	-10,6	531	-6	-1,1	636	-12	-1,9	1 768	-13	-0,7	5 359	102	1,9
	2016	1 236	-64	-4,9	577	168	41,1	794	79	11,0	489	-42	-7,9	637	1	0,2	1 828	60	3,4	5 561	202	3,8
	2017	1 176	-60	-4,9	518	-59	-10,2	741	-53	-6,7	133	-356	-72,8	552	-85	-13,3	1 539	-289	-15,8	4 659	-902	-16,2
Kerhotoiminnassa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	4,3			1,9			5,1			7,4			5,9			15,9			6,0		
	2014	4,5			1,7			6,9			7,2			6,7			16,3			6,3		
	2015	4,6			2,5			6,1			6,9			6,5			15,9			6,3		
	2016	4,2			3,5			6,7			6,3			6,3			16,9			6,4		
	2017	3,8			3,0			5,9			1,6			5,1			12,4			5,0		
KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ																						
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä ³	2013	23 120	732	3,3	11 415	327	2,9	10 499	110	1,1	5 581	82	1,5	7 920	120	1,5	8 237	2 097	34,2	66 772	3 468	5,5
	2014	24 090	970	4,2	11 755	340	3,0	10 455	-44	-0,4	5 525	-56	-1,0	8 363	443	5,6	7 973	-264	-3,2	68 161	1 389	2,1
	2015	24 510	420	1,7	12 074	319	2,7	10 410	-45	-0,4	5 536	11	0,2	8 397	34	0,4	7 715	-258	-3,2	68 642	481	0,7
	2016	25 457	947	3,9	12 575	501	4,1	10 331	-79	-0,8	5 352	-184	-3,3	8 597	200	2,4	7 486	-229	-3,0	69 798	1 156	1,7
	2017	27 227	1 770	7,0	13 370	795	6,3	10 970	639	6,2	5 579	227	4,2	9 231	634	7,4	8 934	1 448	19,3	75 311	5 513	7,9
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	87,9			73,3			90,7			76,6			86,3			75,9			82,7		
	2014	87,8			73,6			90,1			74,3			86,2			73,0			82,1		
	2015	87,2			73,8			88,4			71,7			85,6			69,3			80,9		
	2016	87,1			76,0			87,1			68,8			85,1			69,2			80,8		
	2017	87,2			77,5			87,5			67,9			84,7			71,9			81,4		

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

² Vuoden 2017 lukumääriin eivät sisälly puistotoiminnassa mukana olleet lapset.

³ Vuodesta 2017 alkaen mukana ovat kerhotoiminnan lapset.

JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämisuudoittain vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA ⁴			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
			Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)
Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä ⁴	2013	527	-37	-6,6	2 202	-29	-1,3	343	-3	-0,9	42	-59	-58,4	331	-27	-7,5	4	-28	-87,5	3 449	-183	-5,0
	2014	451	-76	-14,4	2 154	-48	-2,2	294	-49	-14,3	23	-19	-45,2	315	-16	-4,8	21	17	425,0	3 258	-191	-5,5
	2015	491	40	8,9	2 092	-62	-2,9	262	-32	-10,9	31	8	34,8	298	-17	-5,4	23	2	9,5	3 197	-61	-1,9
	2016	520	29	5,9	1 698	-394	-18,8	157	-105	-40,1	38	7	22,6	282	-16	-5,4	26	3	13,0	2 721	-476	-14,9
	2017	543	23	4,4	1 341	-357	-21,0	69	-88	-56,1	28	-10	-26,3	248	-34	-12,1	28	2	7,7	2 257	-464	-17,1
Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	2,0			14,1			3,0			0,6			3,6			0,0			4,3		
	2014	1,6			13,5			2,5			0,3			3,2			0,2			3,9		
	2015	1,7			12,8			2,2			0,4			3,0			0,2			3,8		
	2016	1,8			10,3			1,3			0,5			2,8			0,2			3,2		
	2017	1,7			7,8			0,6			0,3			2,3			0,2			2,4		
Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa lapset yhteensä	2013	2 666	131	5,2	1 946	-50	-2,5	734	81	12,4	526	-94	-15,2	773	50	6,9	334	-62	-15,7	6 979	56	0,8
	2014	2 886	220	8,3	2 059	113	5,8	627	-107	-14,6	508	-18	-3,4	745	-28	-3,6	311	-23	-6,9	7 136	157	2,2
	2015	3 093	207	7,2	2 191	132	6,4	606	-21	-3,3	442	-66	-13,0	781	36	4,8	284	-27	-8,7	7 397	261	3,7
	2016	3 246	153	4,9	2 283	92	4,2	429	-177	-29,2	395	-47	-10,6	666	-115	-14,7	253	-31	-10,9	7 272	-125	-1,7
	2017	3 451	205	6,3	2 535	252	11,0	403	-26	-6,1	341	-54	-13,7	675	9	1,4	191	-62	-24,5	7 596	324	4,5
Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	10,1			12,5			6,3			7,2			8,4			3,1			8,6		
	2014	10,5			12,9			5,4			6,8			7,7			2,8			8,6		
	2015	11,0			13,4			5,1			5,7			8,0			2,6			8,7		
	2016	11,1			13,8			3,6			5,1			6,6			2,3			8,4		
	2017	11,1			14,7			3,2			4,1			6,2			1,5			8,2		
Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2013	.			.			.	.	.	1 138	208	22,4	156	.	.	2 280	1 258	123,1	3 574	1 622	83,1
	2014	.			.			226	.	.	1 361	223	19,6	276	120	76,9	2 612	332	14,6	4 475	901	25,2
	2015	.			.			499	273	120,8	1 711	350	25,7	329	53	19,2	3 115	503	19,3	5 654	1 179	26,3
	2016	.			.			939	440	88,2	1 994	283	16,5	563	234	71,1	3 072	-43	-1,4	6 568	914	16,2
	2017	.			.			1 095	156	16,6	2 270	276	13,8	747	184	32,7	3 266	194	6,3	7 378	810	12,3
Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	.			.			.			15,6			.			21,0			4,4		
	2014	.			.			.			18,3			2,8			23,9			5,4		
	2015	.			.			4,2			22,2			3,4			28,0			6,7		
	2016	.			.			7,9			25,6			5,6			28,4			7,6		
	2017	.			.			8,7			27,6			6,9			26,3			8,0		
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ JA TUKEMA VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ																						
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2013	26 313	826	3,2	15 563	248	1,6	11 576	188	1,7	7 287	137	1,9	9 180	299	3,4	10 855	3 265	43,0	80 774	4 963	6,5
	2014	27 427	1 114	4,2	15 968	405	2,6	11 602	26	0,2	7 432	145	2,0	9 699	519	5,7	10 917	62	0,6	83 045	2 271	2,8
	2015	28 094	667	2,4	16 357	389	2,4	11 777	175	1,5	7 720	288	3,9	9 805	106	1,1	11 137	220	2,0	84 890	1 845	2,2
	2016	29 223	1 129	4,0	16 556	199	1,2	11 856	79	0,7	7 779	59	0,8	10 108	303	3,1	10 816	-321	-2,9	86 338	1 448	1,7
	2017	31 221	1 998	6,8	17 246	690	4,2	12 537	681	5,7	8 218	439	5,6	10 901	793	7,8	12 419	1 603	14,8	92 542	6 204	7,2

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

⁴ Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016.

1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)

Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset (Vantaa ja Oulu vuosina 2016 ja 2017) on sijoitettu koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle. Osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset luetaan kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja 4 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevat 20-tuntiset lapset luetaan osapäiväisiin lapsiin.

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)					
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ KOKOPÄIVÄINEN JA OSAPÄIVÄINEN VARHAISKASVATUS																						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus	2013	22 695	814	3,7	12 714	392	3,2	10 232	63	0,6	6 315	221	3,6	7 971	256	3,3	9 731	2 919	42,9	69 658	4 665	7,2
	2014	23 393	698	3,1	12 911	197	1,5	10 263	31	0,3	6 478	163	2,6	8 455	484	6,1	9 763	32	0,3	71 263	1 605	2,3
	2015	23 787	394	1,7	13 195	284	2,2	10 470	207	2,0	6 854	376	5,8	8 552	97	1,1	9 977	214	2,2	72 835	1 572	2,2
	2016	24 514	727	3,1	13 364	169	1,3	9 707	-763	-7,3	6 949	95	1,4	8 738	186	2,2	9 254	-723	-7,2	72 526	-309	-0,4
	2017	25 147	633	2,6	13 596	232	1,7	9 723	16	0,2	7 224	275	4,0	9 136	398	4,6	8 803	-451	-4,9	73 629	1 103	1,5
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	96,0			93,4			94,4			93,4			94,8			92,5			94,4		
	2014	95,3			92,8			93,5			93,8			94,4			92,1			93,9		
	2015	95,1			93,1			93,7			94,2			94,8			91,9			94,0		
	2016	94,4			93,6			84,9			94,1			92,5			87,4			91,7		
	2017	94,6			95,8			85,3			93,3			94,4			82,4			91,7		
Osapäiväinen varhaiskasvatus	2013	952	-119	-11,1	903	-94	-9,4	610	44	7,8	446	10	2,3	436	-7	-1,6	790	408	106,8	4 137	242	6,2
	2014	1 148	196	20,6	998	95	10,5	712	102	16,7	431	-15	-3,4	499	63	14,4	843	53	6,7	4 631	494	11,9
	2015	1 214	66	5,7	971	-27	-2,7	701	-11	-1,5	424	-7	-1,6	472	-27	-5,4	876	33	3,9	4 658	27	0,6
	2016	1 463	249	20,5	909	-62	-6,4	1 720	1 019	145,4	435	11	2,6	704	232	49,2	1 330	454	51,8	6 561	1 903	40,9
	2017	1 447	-16	-1,1	597	-312	-34,3	1 670	-50	-2,9	520	85	19,5	538	-166	-23,6	1 886	556	41,8	6 658	97	1,5
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	4,0			6,6			5,6			6,6			5,2			7,5			5,6		
	2014	4,7			7,2			6,5			6,2			5,6			7,9			6,1		
	2015	4,9			6,9			6,3			5,8			5,2			8,1			6,0		
	2016	5,6			6,4			15,1			5,9			7,5			12,6			8,3		
	2017	5,4			4,2			14,7			6,7			5,6			17,6			8,3		
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ ILTA-, LAUANTAI- JA YMPÄRIVUOROKAUTINEN VARHAISKASVATUS																						
Lapset ilta-, lauantai- ja ympäri vuorokautisessa varhaiskasvatuksessa yhteensä	2013	628	-23	-3,5	348	-7	-2,0	467	18	4,0	374	10	2,7	292	40	15,9	457	134	41,5	2 566	172	7,2
	2014	615	-13	-2,1	383	35	10,1	476	9	1,9	333	-41	-11,0	329	37	12,7	411	-46	-10,1	2 547	-19	-0,7
	2015	592	-23	-3,7	315	-68	-17,8	471	-5	-1,1	337	4	1,2	321	-8	-2,4	470	59	14,4	2 506	-41	-1,6
	2016	630	38	6,4	344	29	9,2	483	12	2,5	406	69	20,5	328	7	2,2	492	22	4,7	2 683	177	7,1
	2017	644	14	2,2	361	17	4,9	450	-33	-6,8	551	145	35,7	330	2	0,6	471	-21	-4,3	2 807	124	4,6
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	2,7			2,6			4,3			5,5			3,5			4,3			3,5		
	2014	2,5			2,8			4,3			4,8			3,7			3,9			3,4		
	2015	2,4			2,2			4,2			4,6			3,6			4,3			3,2		
	2016	2,4			2,4			4,2			5,5			3,5			4,6			3,4		
	2017	2,4			2,5			3,9			7,1			3,4			4,4			3,5		

JATKUU: 1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
TUKEA TARVITSEVAT LAPSET KUNNALLISESSA JA KUNNAN JÄRJESTÄMÄSSÄ VARHAISKASVATUKSESSA																						
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2013	1 200	-32	-2,6	884	83	10,4	714	-30	-4,0	567	26	4,8	553	42	8,2	594	269	82,8	4 512	358	8,6
	2014	1 227	27	2,3	936	52	5,9	885	171	23,9	559	-8	-1,4	586	33	6,0	469	-125	-21,0	4 662	150	3,3
	2015	1 652	425	34,6	1 006	70	7,5	893	8	0,9	421	-138	-24,7	595	9	1,5	587	118	25,2	5 154	492	10,6
	2016	1 920	268	16,2	997	-9	-0,9	964	71	8,0	438	17	4,0	585	-10	-1,7	630	43	7,3	5 534	380	7,4
	2017	2 108	188	9,8	966	-31	-3,1	1 059	95	9,9	480	42	9,6	639	54	9,2	656	26	4,1	5 908	374	6,8
Osuus (%) kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	5,2			7,7			6,8			10,2			7,0			7,2			6,8		
	2014	5,1			8,0			8,5			10,1			7,0			5,9			6,8		
	2015	6,7			8,3			8,6			7,6			7,1			7,6			7,5		
	2016	7,5			7,9			9,3			8,2			6,8			8,4			7,9		
	2017	8,1			7,5			10,4			8,8			7,4			8,9			8,4		
Kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2013	1 213	-34	-2,7	932	83	9,8	717	-30	-4,0	572	28	5,1	567	47	9,0	594	269	82,8	4 595	363	8,6
	2014	1 237	24	2,0	963	31	3,3	887	170	23,7	577	5	0,9	599	32	5,6	469	-125	-21,0	4 732	137	3,0
	2015	1 663	426	34,4	1 043	80	8,3	897	10	1,1	427	-150	-26,0	595	-4	-0,7	611	142	30,3	5 236	504	10,7
	2016	1 920	257	15,5	1 029	-14	-1,3	964	67	7,5	459	32	7,5	594	-1	-0,2	661	50	8,2	5 627	391	7,5
	2017	2 108	188	9,8	994	-35	-3,4	1 059	95	9,9	503	44	9,6	644	50	8,4	701	40	6,1	6 009	382	6,8
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2013	5,1			6,8			6,6			8,5			6,7			5,6			6,2		
	2014	5,0			6,9			8,1			8,4			6,7			4,4			6,2		
	2015	6,7			7,4			8,0			5,9			6,6			5,6			6,8		
	2016	7,4			7,2			8,4			6,2			6,3			6,2			7,1		
	2017	7,9			7,0			9,3			6,5			6,7			6,6			7,5		

1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
10kk - 6-vuotiaat	2013	8 613	-221	-2,5	5 043	-267	-5,0	3 929	-321	-7,6	2 129	-130	-5,8	3 618	290	8,7	4 129	1 358	49,0	27 461	709	2,7
	2014	8 925	312	3,6	5 322	279	5,5	4 007	78	2,0	2 130	1	0,0	3 269	-349	-9,6	3 935	-194	-4,7	27 588	127	0,5
	2015	8 776	-149	-1,7	4 837	-485	-9,1	3 829	-178	-4,4	2 114	-16	-0,8	3 015	-254	-7,8	3 646	-289	-7,3	26 217	-1 371	-5,0
	2016	8 553	-223	-2,5	4 641	-196	-4,1	3 793	-36	-0,9	1 981	-133	-6,3	2 937	-78	-2,6	3 232	-414	-11,4	25 137	-1 080	-4,1
	2017	7 959	-594	-6,9	4 409	-232	-5,0	3 691	-102	-2,7	1 838	-143	-7,2	2 537	-400	-13,6	3 078	-154	-4,8	23 512	-1 625	-6,5
Osuus (%) kaikista 10kk - 6-vuotiaista	2013	22,8			22,8			23,8			20,9			26,5			24,8			23,5		
	2014	23,0			23,5			24,3			20,6			23,5			23,7			23,2		
	2015	22,2			21,3			23,1			20,1			21,7			22,3			21,9		
	2016	21,3			20,4			22,8			18,7			21,0			20,3			20,9		
	2017	19,6			19,5			22,4			17,3			18,2			19,8			19,6		
10kk - 1-vuotiaat	2013	5 367	-67	-1,2	2 922	-65	-2,2	2 217	-108	-4,6	1 225	-60	-4,7	2 019	155	8,3	2 106	693	49,0	15 856	548	3,6
	2014	5 590	223	4,2	2 930	8	0,3	2 225	8	0,4	1 278	53	4,3	1 844	-175	-8,7	2 007	-99	-4,7	15 874	18	0,1
	2015	5 569	-21	-0,4	2 791	-139	-4,7	2 203	-22	-1,0	1 280	2	0,2	1 705	-139	-7,5	1 859	-148	-7,4	15 407	-467	-2,9
	2016	5 518	-51	-0,9	2 684	-107	-3,8	2 147	-56	-2,5	1 182	-98	-7,7	1 713	8	0,5	1 648	-211	-11,4	14 892	-515	-3,3
	2017	5 228	-290	-5,3	2 684	0	0,0	2 098	-49	-2,3	1 125	-57	-4,8	1 517	-196	-11,4	1 480	-168	-10,2	14 132	-760	-5,1
Osuus (%) kaikista 10kk - 1-vuotiaista	2013	70,2			69,9			72,9			60,0			69,5			64,7			68,7		
	2014	71,3			68,7			72,2			61,9			66,0			64,6			68,5		
	2015	70,8			67,5			70,4			58,4			62,3			61,6			66,8		
	2016	70,2			67,5			70,7			54,7			63,2			58,3			66,0		
	2017	67,1			67,7			69,4			55,5			58,3			55,2			64,0		
2-vuotiaat	2013	2 004	-153	-7,1	1 023	-79	-7,2	840	-46	-5,2	473	-62	-11,6	769	48	6,7	867	285	49,0	5 976	-7	-0,1
	2014	2 012	8	0,4	1 179	156	15,2	874	34	4,0	459	-14	-3,0	699	-70	-9,1	826	-41	-4,7	6 049	73	1,2
	2015	1 980	-32	-1,6	1 038	-141	-12,0	814	-60	-6,9	478	19	4,1	632	-67	-9,6	766	-60	-7,3	5 708	-341	-5,6
	2016	1 915	-65	-3,3	995	-43	-4,1	831	17	2,1	464	-14	-2,9	611	-21	-3,3	679	-87	-11,4	5 495	-213	-3,7
	2017	1 773	-142	-7,4	940	-55	-5,5	791	-40	-4,8	420	-44	-9,5	553	-58	-9,5	605	-74	-10,9	5 082	-413	-7,5
Osuus (%) kaikista 2-vuotiaista	2013	31,7			28,3			31,1			27,9			34,1			31,9			30,9		
	2014	31,0			32,0			33,5			27,6			31,4			29,9			31,1		
	2015	29,7			28,1			30,0			28,4			26,4			29,2			28,9		
	2016	28,8			27,0			30,2			27,6			26,9			26,5			28,1		
	2017	26,4			27,1			30,3			23,6			24,4			25,1			26,4		

JATKUU: 1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2013–2017 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
10kk - 2-vuotiaat	2013	7 371	-220	-2,9	3 945	-144	-3,5	3 057	-154	-4,8	1 698	-122	-6,7	2 788	203	7,9	2 973	978	49,0	21 832	541	2,5
	2014	7 602	231	3,1	4 109	164	4,2	3 099	42	1,4	1 737	39	2,3	2 543	-245	-8,8	2 833	-140	-4,7	21 923	91	0,4
	2015	7 549	-53	-0,7	3 829	-280	-6,8	3 017	-82	-2,6	1 758	21	1,2	2 337	-206	-8,1	2 625	-208	-7,3	21 115	-808	-3,7
	2016	7 433	-116	-1,5	3 679	-150	-3,9	2 978	-39	-1,3	1 646	-112	-6,4	2 324	-13	-0,6	2 327	-298	-11,4	20 387	-728	-3,4
	2017	7 001	-432	-5,8	3 624	-55	-1,5	2 889	-89	-3,0	1 545	-101	-6,1	2 070	-254	-10,9	2 085	-242	-10,4	19 214	-1 173	-5,8
Osuus (%) kaikista 10kk - 2-vuotiaista	2013	52,8			50,7			53,2			45,3			53,7			49,8			51,5		
	2014	53,0			51,6			54,5			45,8			48,6			48,2			51,1		
	2015	51,9			48,9			51,6			45,0			46,5			46,5			49,4		
	2016	51,2			48,0			51,4			41,4			46,4			43,2			48,2		
	2017	48,3			48,7			51,3			39,9			42,4			40,9			46,4		
3 - 6-vuotiaat	2013	1 242	-1	-0,1	1 098	-123	-10,1	872	-167	-16,1	431	-8	-1,8	830	87	11,7	1 156	380	49,0	5 629	168	3,1
	2014	1 323	81	6,5	1 213	115	10,5	908	36	4,1	393	-38	-8,8	726	-104	-12,5	1 102	-54	-4,7	5 665	36	0,6
	2015	1 227	-96	-7,3	1 008	-205	-16,9	812	-96	-10,6	356	-37	-9,4	678	-48	-6,6	1 021	-81	-7,4	5 102	-563	-9,9
	2016	1 120	-107	-8,7	962	-46	-4,6	815	3	0,4	335	-21	-5,9	613	-65	-9,6	905	-116	-11,4	4 750	-352	-6,9
	2017	958	-162	-14,5	785	-177	-18,4	802	-13	-1,6	293	-42	-12,5	467	-146	-23,8	993	88	9,7	4 298	-452	-9,5
Osuus (%) kaikista 3 - 6-vuotiaista	2013	5,2			7,6			8,1			6,7			9,8			10,8			7,6		
	2014	5,4			8,3			8,4			6,0			8,4			10,3			7,5		
	2015	4,9			6,8			7,6			5,4			7,7			9,5			6,6		
	2016	4,4			6,4			7,5			5,1			6,8			8,6			6,1		
	2017	3,7			5,2			7,4			4,4			5,2			9,5			5,5		
3 - 6-vuotiaiden osuus (%) kaikista kotihoitoa tukea saaneista lapsista	2013	14,4			21,8			22,2			20,2			22,9			28,0			20,5		
	2014	14,8			22,8			22,7			18,5			22,2			28,0			20,5		
	2015	14,0			20,8			21,2			16,8			22,5			28,0			19,5		
	2016	13,1			20,7			21,5			16,9			20,9			28,0			18,9		
	2017	12,0			17,8			21,7			15,9			18,4			32,3			18,3		

2A/1 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannukset vuonna 2017

KOKONAISKUSTANNUKSET (€) VUONNA 2017	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kustannukset yhteensä ilman vyörytyksiä	386 641 980	219 877 708	147 522 172	98 398 290	118 425 849	125 902 897	1 096 768 896
Tulot asiakasmaksuista yhteensä	43 141 799	26 262 290	16 920 913	6 952 841	13 345 410	10 177 376	116 800 629
KUNNAN ITSETUOTTAMA VARHAISKASVATUS							
KUNNAN ITSE TUOTTAMA VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ	303 220 612	160 039 483	116 089 239	67 247 587	95 454 044	88 936 209	830 987 173
KUNNALLISET PÄIVÄKODIT							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	290 004 822	148 720 979	111 812 739	64 871 941	94 495 334	84 939 447	794 845 261
Henkilöstökustannukset	196 237 005	92 959 920	75 722 028	46 719 718	60 506 775	55 828 439	527 973 886
Tilakustannukset	48 272 903	27 530 224	18 199 153	9 862 043	14 916 367	14 840 729	133 621 420
Tukipalveluiden kustannukset	36 364 481	20 943 768	14 337 412	6 017 129	14 305 252	9 551 957	101 520 000
Muut kustannukset	4 339 894	3 025 599	2 063 388	845 614	2 470 138	2 233 764	14 978 397
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot	4 790 538	4 261 467	1 490 758	1 427 437	2 296 801	2 484 558	16 751 559
Tulot asiakasmaksuista	40 518 741	22 734 890	15 831 487	6 626 512	12 702 086	9 733 698	108 147 414
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	13 215 790	11 318 504	4 276 499	2 375 646	958 711	3 996 762	36 141 912
Henkilöstökustannukset	10 770 603	8 713 410	3 464 128	2 091 263	858 966	3 399 293	29 297 663
Tilakustannukset	967 179	1 036 717	253 015	47 151	5 536	79 398	2 388 995
Tukipalveluiden kustannukset	778 972	841 456	268 379	393	2 574	78 244	1 970 017
Muut kustannukset	452 649	324 145	165 216	173 646	82 002	291 824	1 489 482
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot	246 388	402 777	125 761	63 193	9 632	148 003	995 754
Tulot asiakasmaksuista	1 926 315	1 605 038	604 429	315 855	152 425	363 810	4 967 873
HOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEPÄIVÄHOITO							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	6 608 105	2 021 348	1 886 370	2 375 646	913 876	3 107 266	16 912 612
Henkilöstökustannukset	5 937 593	1 678 270	1 663 764	2 091 263	824 453	2 721 811	14 917 154
Tilakustannukset	106 170	2 570	0	47 151	0	0	155 891
Tukipalveluiden kustannukset	44 822	585	0	393	233	4 463	50 496
Muut kustannukset	384 294	188 287	140 425	173 646	81 052	264 742	1 232 447
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot	135 226	151 635	82 181	63 193	8 139	116 251	556 624
Tulot asiakasmaksuista	851 196	392 057	335 117	315 855	152 425	287 851	2 334 500
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	6 607 684	9 297 156	2 390 129	0	44 834	889 496	19 229 299
Henkilöstökustannukset	4 833 010	7 035 140	1 800 364	0	34 514	677 482	14 380 510
Tilakustannukset	861 009	1 034 146	253 015	0	5 536	79 398	2 233 104
Tukipalveluiden kustannukset	734 149	840 870	268 379	0	2 341	73 781	1 919 521
Muut kustannukset	68 355	135 857	24 791	0	950	27 082	257 035
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot	111 162	251 142	43 580	0	1 494	31 752	439 130
Tulot asiakasmaksuista	1 075 119	1 212 981	269 312	0	0	75 960	2 633 372
OSTOPALVELUNA HANKITTU VARHAISKASVATUS							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	7 580 050	16 285 572	1 595 028	482 729	3 192 958	437 023	29 573 359
Tulot asiakasmaksuista	696 743	1 922 362	484 997	10 474	490 899	79 868	3 685 343
PALVELUSETELILLÄ JÄRJESTETTY VARHAISKASVATUS							
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus yhteensä	0	0	8 283 573	19 551 256	5 361 284	23 057 945	56 254 058
YKSITYISEN HOIDON TUKI							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	23 431 734	19 031 583	2 679 869	2 407 784	3 801 536	1 107 508	52 460 015
LASTEN KOTIHOIDON TUKI							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	52 409 584	24 521 070	18 874 463	8 708 934	10 616 027	12 364 213	127 494 291

2A/2 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten osuudet kokonaiskustannuksista vuonna 2017

KOKONAISKUSTANNUKSET VUONNA 2017	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta kunnalliset päiväkodit	75,0	67,6	75,8	65,9	79,8	67,5	72,5
josta kunnallinen perhepäivähoito	3,4	5,1	2,9	2,4	0,8	3,2	3,3
josta palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	0,0	0,0	5,6	19,9	4,5	18,3	5,1
josta ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2,0	7,4	1,1	0,5	2,7	0,3	2,7
josta yksityisen hoidon tuki	6,1	8,7	1,8	2,4	3,2	0,9	4,8
josta kotihoidon tuki	13,6	11,2	12,8	8,9	9,0	9,8	11,6
TULOT ASIAKASMAKSUISTA YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta kunnalliset päiväkodit	93,9	86,6	93,6	95,3	95,2	95,6	92,6
josta kunnallinen perhepäivähoito	4,5	6,1	3,6	4,5	1,1	3,6	4,3
josta ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	1,6	7,3	2,9	0,2	3,7	0,8	3,2
KUNNAN ITSE TUOTTAMA VARHAISKASVATUS							
KUNNALLISET PÄIVÄKODIT YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	67,7	62,5	67,7	72,0	64,0	65,7	66,4
josta tilakustannukset	16,6	18,5	16,3	15,2	15,8	17,5	16,8
josta tukipalveluiden kustannukset	12,5	14,1	12,8	9,3	15,1	11,2	12,8
josta muut kustannukset	1,5	2,0	1,8	1,3	2,6	2,6	1,9
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,7	2,9	1,3	2,2	2,4	2,9	2,1
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	14,0	15,3	14,2	10,2	13,4	11,5	13,6
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	81,5	77,0	81,0	88,0	89,6	85,1	81,1
josta tilakustannukset	7,3	9,2	5,9	2,0	0,6	2,0	6,6
josta tukipalveluiden kustannukset	5,9	7,4	6,3	0,0	0,3	2,0	5,5
josta muut kustannukset	3,4	2,9	3,9	7,3	8,6	7,3	4,1
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,9	3,6	2,9	2,7	1,0	3,7	2,8
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	14,6	14,2	14,1	13,3	15,9	9,1	13,7
HOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	89,9	83,0	88,2	88,0	90,2	87,6	88,2
josta tilakustannukset	1,6	0,1	0,0	2,0	0,0	0,0	0,9
josta tukipalveluiden kustannukset	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3
josta muut kustannukset	5,8	9,3	7,4	7,3	8,9	8,5	7,3
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	2,0	7,5	4,4	2,7	0,9	3,7	3,3
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	12,9	19,4	17,8	13,3	16,7	9,3	13,8
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	73,1	75,7	75,3	0,0	77,0	76,2	74,8
josta tilakustannukset	13,0	11,1	10,6	0,0	12,3	8,9	11,6
josta tukipalveluiden kustannukset	11,1	9,0	11,2	0,0	5,2	8,3	10,0
josta muut kustannukset	1,0	1,5	1,0	0,0	2,1	3,0	1,3
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,7	2,7	1,8	0,0	3,3	3,6	2,3
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	16,3	13,0	11,3	0,0	0,0	8,5	13,7
OSTOPALVELUNA HANKITTU VARHAISKASVATUS							
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	9,2	11,8	30,4	2,2	15,4	18,3	12,5

2B Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten tarkastelua vuosina 2017 ja 2016. Vuoden 2016 kustannukset on deflatoitu.

	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
	2016 ¹	2017	Muutos %	2016 ¹	2017	Muutos %	2016 ¹	2017	Muutos %	2016 ¹	2017	Muutos %	2016 ¹	2017	Muutos %	2016 ¹	2017	Muutos %	2016 ¹	2017	Muutos %
Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus yhteensä	326 095 123	334 232 396	2,5	188 734 039	195 356 638	3,5	125 998 238	128 647 709	2,1	87 385 703	89 689 356	2,6	105 028 456	107 809 822	2,6	110 726 247	113 538 685	2,5	943 967 805	969 274 605	2,7
Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yhteensä	304 365 607	310 800 662	2,1	173 535 528	176 325 055	1,6	122 655 418	125 967 840	2,7	84 796 557	87 281 572	2,9	101 203 296	104 008 286	2,8	109 597 097	112 431 176	2,6	896 153 503	916 814 590	2,3
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä	297 480 870	303 220 612	1,9	154 417 948	160 039 483	3,6	114 032 460	116 089 239	1,8	67 980 687	67 247 587	-1,1	94 792 615	95 454 044	0,7	87 221 533	88 936 209	2,0	815 926 113	830 987 173	1,8
Kunnallinen päiväkotito	282 674 274	290 004 822	2,6	141 829 857	148 720 979	4,9	109 301 488	111 812 739	2,3	65 416 390	64 871 941	-0,8	93 357 918	94 495 334	1,2	82 459 422	84 939 447	3,0	775 039 349	794 845 261	2,6
Kunnallinen perhepäivähoito	14 806 596	13 215 790	-10,7	12 588 091	11 318 504	-10,1	4 730 973	4 276 499	-9,6	2 564 297	2 375 646	-7,4	1 434 697	958 711	-33,2	4 762 110	3 996 762	-16,1	40 886 764	36 141 912	-11,6
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	6 884 737	7 580 050	10,1	19 117 580	16 285 572	-14,8	2 952 060	1 595 028	-46,0	499 973	482 729	-3,4	3 176 993	3 192 958	0,5	503 240	437 023	-13,2	33 134 582	29 573 359	-10,7
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	0	0	0,0	0	0	0,0	5 670 898	8 283 573	46,1	16 315 897	19 551 256	19,8	3 233 688	5 361 284	65,8	21 872 324	23 057 945	5,4	47 092 808	56 254 058	19,5
Kunnan tukema varhaiskasvatus	21 729 516	23 431 734	7,8	15 198 511	19 031 583	25,2	3 342 820	2 679 869	-19,8	2 589 145	2 407 784	-7,0	3 825 160	3 801 536	-0,6	1 129 150	1 107 508	-1,9	47 814 302	52 460 015	9,7
Yksityisen hoidon tuki	21 729 516	23 431 734	7,8	15 198 511	19 031 583	25,2	3 342 820	2 679 869	-19,8	2 589 145	2 407 784	-7,0	3 825 160	3 801 536	-0,6	1 129 150	1 107 508	-1,9	47 814 302	52 460 015	9,7
Kotihoidon tuki	52 395 707	52 409 584	0,0	24 917 460	24 521 070	-1,6	18 638 876	18 874 463	1,3	9 114 740	8 708 934	-4,5	9 829 126	10 616 027	8,0	13 301 758	12 364 213	-7,0	128 197 668	127 494 291	-0,5
Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus sekä kotihoidon tuki ²	378 490 830	386 641 980	2,2	213 651 499	219 877 708	2,9	144 637 114	147 522 172	2,0	96 500 443	98 398 290	2,0	114 857 582	118 425 849	3,1	124 028 005	125 902 897	1,5	1 072 165 473	1 096 768 896	2,3
Muu varhaiskasvatustoiminta	13 016 479	11 851 588	-8,9	3 896 521	4 156 617	6,7	3 735 035	3 441 441	-7,9	1 265 492	1 311 041	3,6	1 746 453	1 524 101	-12,7	3 367 729	3 253 465	-3,4	27 027 710	25 538 254	-5,5
Avustukset	187 218	68 547	-63,4	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	187 218	68 547	-63,4
Starttirahat	150 774	161 000	6,8	699 024	1 647 000	135,6	464 646	216 030	-53,5	97 588	100 000	2,5	0	15 500	0,0	0	0	0,0	1 412 032	2 139 530	51,5

¹ Vuoden 2016 kustannukset on muutettu vuoden 2017 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle kertomella (0,9759). (Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2018)

² Ilman muun varhaiskasvatustoiminnan (avoin varhaiskasvatus ja kunnallinen kerhotoiminta) kustannuksia

2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2013–2017

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset yhteensä (ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa)	2013	350 268 554	3,6	209 090 375	4,5	142 613 197	0,6	91 564 655	6,1	112 888 404	2,6	124 950 419	47,3	1 031 375 605	7,3
	2014	362 365 170	3,5	213 230 049	2,0	144 130 195	1,1	93 765 020	2,4	111 464 213	-1,3	125 749 220	0,6	1 050 703 866	1,9
	2015	373 165 464	3,0	217 162 603	1,8	147 704 225	2,5	95 200 883	1,5	111 042 936	-0,4	127 673 385	1,5	1 071 949 496	2,0
	2016	387 845 166	3,9	218 931 859	0,8	148 211 796	0,3	98 885 435	3,9	117 696 267	6,0	127 093 336	-0,5	1 098 663 859	2,5
	2017	386 641 980	-0,3	219 877 708	0,4	147 522 172	-0,5	98 398 290	-0,5	118 425 849	0,6	125 902 897	-0,9	1 096 768 896	-0,2
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä	2013	274 222 425	4,1	148 975 739	5,8	115 767 940	1,2	69 467 574	4,1	88 329 025	0,9	93 805 570	44,2	790 568 274	7,1
	2014	283 263 716	3,3	150 275 072	0,9	116 562 319	0,7	70 027 544	0,8	89 076 448	0,8	91 444 129	-2,5	800 649 227	1,3
	2015	291 771 697	3,0	154 640 633	2,9	117 060 549	0,4	69 325 224	-1,0	90 576 433	1,7	90 201 733	-1,4	813 576 268	1,6
	2016	304 833 059	4,5	158 234 361	2,3	116 850 753	-0,2	69 660 818	0,5	97 135 398	7,2	89 377 198	-0,9	836 091 587	2,8
	2017	303 220 612	-0,5	160 039 483	1,1	116 089 239	-0,7	67 247 587	-3,5	95 454 044	-1,7	88 936 209	-0,5	830 987 173	-0,6
Kunnallinen päiväkotito	2013	257 279 886	4,5	133 684 599	7,0	109 224 987	1,9	65 227 435	5,2	85 788 848	1,2	85 626 104	40,9	736 831 860	7,4
	2014	267 166 460	3,8	135 307 549	1,2	110 367 547	1,0	66 431 261	1,8	86 783 309	1,2	85 373 592	-0,3	751 429 718	2,0
	2015	276 191 934	3,4	140 588 574	3,9	111 427 373	1,0	66 259 390	-0,3	88 597 435	2,1	84 895 840	-0,6	767 960 546	2,2
	2016	289 660 520	4,9	145 335 158	3,4	112 002 855	0,5	67 033 145	1,2	95 665 243	8,0	84 497 393	-0,5	794 194 314	3,4
	2017	290 004 822	0,1	148 720 979	2,3	111 812 739	-0,2	64 871 941	-3,2	94 495 334	-1,2	84 939 447	0,5	794 845 261	0,1
Kunnallinen perhepäivähoito	2013	16 942 539	-1,9	15 291 140	-3,9	6 542 953	-8,4	4 240 139	-10,2	2 540 177	-8,0	8 179 466	92,4	53 736 414	3,2
	2014	16 097 255	-5,0	14 967 523	-2,1	6 194 772	-5,3	3 596 283	-15,2	2 293 139	-9,7	6 070 536	-25,8	49 219 509	-8,4
	2015	15 579 762	-3,2	14 052 059	-6,1	5 633 176	-9,1	3 065 833	-14,7	1 978 999	-13,7	5 305 893	-12,6	45 615 722	-7,3
	2016	15 172 539	-2,6	12 899 203	-8,2	4 847 898	-13,9	2 627 673	-14,3	1 470 155	-25,7	4 879 805	-8,0	41 897 273	-8,2
	2017	13 215 790	-12,9	11 318 504	-12,3	4 276 499	-11,8	2 375 646	-9,6	958 711	-34,8	3 996 762	-18,1	36 141 912	-13,7
Hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito	2013	8 844 213	0,6	3 388 731	-11,4	3 303 980	-12,5	4 240 139	-10,2	1 959 719	-8,4	5 745 951	94,4	27 482 734	4,8
	2014	8 427 506	-4,7	3 059 635	-9,7	3 098 261	-6,2	3 596 283	-15,2	1 720 443	-12,2	4 551 365	-20,8	24 453 492	-11,0
	2015	7 895 632	-6,3	2 855 089	-6,7	2 648 894	-14,5	3 065 833	-14,7	1 399 741	-18,6	3 991 967	-12,3	21 857 156	-10,6
	2016	7 790 287	-1,3	2 466 641	-13,6	2 110 540	-20,3	2 627 673	-14,3	1 112 891	-20,5	3 883 339	-2,7	19 991 371	-8,5
	2017	6 608 105	-15,2	2 021 348	-18,1	1 886 370	-10,6	2 375 646	-9,6	913 876	-17,9	3 107 266	-20,0	16 912 612	-15,4
Ryhmäperhepäivähoito	2013	8 098 325	-4,4	11 902 409	-1,5	3 238 973	-3,9	.	.	580 458	-6,3	2 433 514	87,7	26 253 679	1,6
	2014	7 669 750	-5,3	11 907 888	0,0	3 096 511	-4,4	.	.	572 697	-1,3	1 519 171	-37,6	24 766 016	-5,7
	2015	7 684 130	0,2	11 196 970	-6,0	2 984 282	-3,6	.	.	579 258	1,1	1 313 926	-13,5	23 758 566	-4,1
	2016	7 382 252	-3,9	10 432 562	-6,8	2 737 359	-8,3	.	.	357 264	-38,3	996 466	-24,2	21 905 902	-7,8
	2017	6 607 684	-10,5	9 297 156	-10,9	2 390 129	-12,7	.	.	44 834	-87,5	889 496	-10,7	19 229 299	-12,2

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2013–2017

Kustannukset, euroa		HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO Muutos (%)
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2013	7 005 058 -26,6	20 779 083 -1,9	4 061 864 0,1	846 486 0,0	4 042 479 3,4	387 227 -31,5	37 122 197 -5,4
	2014	6 702 198 -4,3	21 119 323 1,6	3 635 503 -10,5	442 705 -47,7	3 762 920 -6,9	437 079 12,9	36 099 728 -2,8
	2015	6 327 950 -5,6	20 730 860 -1,8	3 924 256 7,9	377 527 -14,7	3 422 887 -9,0	440 241 0,7	35 223 722 -2,4
	2016	7 054 892 11,5	19 590 068 -5,5	3 025 019 -22,9	512 330 35,7	3 255 512 -4,9	515 677 17,1	33 953 498 -3,6
	2017	7 580 050 7,4	16 285 572 -16,9	1 595 028 -47,3	482 729 -5,8	3 192 958 -1,9	437 023 -15,3	29 573 359 -12,9
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	2013	. .	. .	. .	8 868 134 28,6	492 949 .	13 374 364 93,1	22 735 447 64,5
	2014	. .	. .	1 531 142 .	10 960 864 23,6	1 451 694 194,5	17 086 177 27,8	31 029 877 36,5
	2015	. .	. .	3 672 704 139,9	12 836 075 17,1	1 820 375 25,4	21 103 059 23,5	39 432 213 27,1
	2016	. .	. .	5 811 054 58,2	16 719 142 30,3	3 313 608 82,0	22 412 895 6,2	48 256 699 22,4
	2017	. .	. .	8 283 573 42,5	19 551 256 16,9	5 361 284 61,8	23 057 945 2,9	56 254 058 16,6
Yksityisen hoidon tuki	2013	16 485 630 18,8	12 770 617 2,4	4 218 613 12,2	3 612 834 -5,5	4 080 334 11,2	2 126 928 14,1	43 294 957 9,7
	2014	18 963 014 15,0	14 036 929 9,9	4 006 262 -5,0	3 182 432 -11,9	3 880 465 -4,9	1 541 001 -27,5	45 610 103 5,3
	2015	21 007 600 10,8	14 915 600 6,3	3 953 182 -1,3	3 029 396 -4,8	4 206 415 8,4	1 354 455 -12,1	48 466 647 6,3
	2016	22 266 557 6,0	15 574 139 4,4	3 425 437 -13,3	2 653 136 -12,4	3 919 698 -6,8	1 157 057 -14,6	48 996 024 1,1
	2017	23 431 734 5,2	19 031 583 22,2	2 679 869 -21,8	2 407 784 -9,2	3 801 536 -3,0	1 107 508 -4,3	52 460 015 7,1
Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	2013	9 637 095 21,1	8 405 001 0,1	2 697 244 17,6	2 390 882 -6,1	2 450 921 9,3	1 100 382 9,9	26 681 525 9,2
	2014	12 320 110 27,8	9 307 761 10,7	2 532 736 -6,1	2 075 009 -13,2	2 410 375 -1,7	881 802 -19,9	29 527 793 10,7
	2015	13 924 023 13,0	10 201 253 9,6	2 462 004 -2,8	1 935 065 -6,7	2 526 343 4,8	796 035 -9,7	31 844 723 7,8
	2016	15 021 921 7,9	10 752 187 5,4	2 167 223 -12,0	1 717 855 -11,2	2 410 822 -4,6	708 290 -11,0	32 778 298 2,9
	2017	15 995 231 6,5	13 829 920 28,6	1 766 755 -18,5	1 575 439 -8,3	2 424 253 0,6	696 076 -1,7	36 287 674 10,7
Lasten kotihoidon tuki	2013	52 555 441 2,8	26 564 935 3,5	18 564 780 -5,4	8 769 627 -1,1	15 943 617 6,8	15 256 330 46,3	137 654 730 5,4
	2014	53 436 242 1,7	27 798 726 4,6	18 394 969 -0,9	9 151 475 4,4	13 292 687 -16,6	15 240 834 -0,1	137 314 933 -0,2
	2015	54 058 217 1,2	26 875 510 -3,3	19 093 534 3,8	9 632 660 5,3	11 016 826 -17,1	14 573 897 -4,4	135 250 645 -1,5
	2016	53 690 658 -0,7	25 533 291 -5,0	19 099 533 0,0	9 340 009 -3,0	10 072 051 -8,6	13 630 509 -6,5	131 366 051 -2,9
	2017	52 409 584 -2,4	24 521 070 -4,0	18 874 463 -1,2	8 708 934 -6,8	10 616 027 5,4	12 364 213 -9,3	127 494 291 -2,9
Lasten kotihoidon tuen kuntalisä	2013	18 700 337 1,5	7 938 241 1,5	3 592 478 -29,5	. .	3 190 900 5,8	1 653 147 32,1	35 075 102 -1,5
	2014	18 543 333 -0,8	8 079 374 1,8	3 381 290 -5,9	. .	12 925 -99,6	1 472 129 -10,9	31 489 051 -10,2
	2015	18 642 426 0,5	7 723 608 -4,4	3 278 849 -3,0	. .	33 997 163,0	1 389 401 -5,6	31 068 282 -1,3
	2016	18 668 810 0,1	6 973 799 -9,7	3 390 011 3,4	. .	18 760 -44,8	1 012 734 -27,1	30 064 114 -3,2
	2017	18 367 087 -1,6	6 540 898 -6,2	3 361 548 -0,8	. .	34 754 85,3	881 328 -13,0	29 185 615 -2,9

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2013–2017

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kustannukset suhteutettuna väestöön ja läsnäolopäiviin															
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset kunnan asukasta kohden</i>	2013	572	2,2	802	2,9	685	-0,8	503	5,0	512	1,2	645	11,3	615	7,3
	2014	584	2,1	803	0,1	684	-0,2	510	1,4	500	-2,4	641	-0,6	618	0,5
	2015	594	1,8	805	0,2	688	0,7	512	0,4	493	-1,3	643	0,4	622	0,7
	2016	611	2,8	797	-0,9	676	-1,8	527	2,9	516	4,5	634	-1,4	629	1,1
	2017	601	-1,6	788	-1,2	661	-2,1	519	-1,6	511	-0,9	624	-1,6	620	-1,5
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset 10kk - 6-vuotiaista kunnan asukasta kohden</i>	2013	9 266	0,6	9 438	4,3	8 648	0,6	8 988	5,5	8 262	-1,5	7 504	1,1	8 819	7,3
	2014	9 324	0,6	9 429	-0,1	8 740	1,1	9 067	0,9	8 020	-2,9	7 583	1,1	8 845	0,3
	2015	9 422	1,1	9 562	1,4	8 913	2,0	9 062	-0,1	8 007	-0,2	7 802	2,9	8 961	1,3
	2016	9 652	2,4	9 605	0,4	8 918	0,1	9 353	3,2	8 425	5,2	7 970	2,1	9 149	2,1
	2017	9 529	-1,3	9 717	1,2	8 972	0,6	9 287	-0,7	8 503	0,9	8 107	1,7	9 163	0,1
<i>Kunnallisten päiväkotien kustannukset läsnäolopäivää kohden</i>	2013	70	0,8	76	3,6	65	0,7	77	3,5	69	1,2	71	8,8	71	0,0
	2014	71	2,5	75	-0,7	65	0,5	79	1,9	65	-5,3	72	1,9	71	0,5
	2015	70	-2,4	74	-1,6	66	1,9	77	-1,9	63	-3,7	74	2,2	70	-1,2
	2016	70	0,0	73	-1,6	67	0,3	79	1,8	67	6,3	75	1,3	71	0,8
	2017	67	-3,8	71	-2,9	67	0,5	73	-6,7	79	17,9	77	2,6	70	-0,3
<i>Kuntalisän osuus (€) yksityisen hoidon tuesta / lapsi (kahden vuoden keskiarvo)</i>	2013	3 706	7,5	4 264	1,7	3 889	11,9	4 173	5,0	3 277	10,1	3 295	41,9	3 856	7,2
	2014	4 438	19,8	4 648	9,0	3 722	-4,3	4 014	-3,8	3 176	-3,1	2 734	-17,0	4 184	8,5
	2015	4 658	4,9	4 801	3,3	3 994	7,3	4 074	1,5	3 311	4,3	2 676	-2,1	4 382	4,7
	2016	4 740	1,8	4 807	0,1	4 188	4,9	4 105	0,8	3 332	0,6	2 638	-1,4	4 469	2,0
	2017	4 777	0,8	5 741	19,4	4 247	1,4	4 281	4,3	3 616	8,5	3 135	18,9	4 881	9,2
<i>Kuntalisän osuus (€) kotihoidon tuesta / lapsi (kahden vuoden keskiarvo)</i>	2013	2 144	0,4	1 534	3,1	878	-27,8	.	.	919	1,6	400	-13,0	1 262	-6,5
	2014	2 115	-1,4	1 559	1,7	852	-3,0	.	.	4	-99,6	365	-8,8	1 144	-9,4
	2015	2 106	-0,4	1 521	-2,5	837	-1,8	.	.	11	188,3	367	0,4	1 155	0,9
	2016	2 155	2,3	1 472	-3,2	890	6,3	.	.	6	-41,7	294	-19,7	1 171	1,4
	2017	2 225	3,3	1 446	-1,8	898	1,0	.	.	13	101,4	279	-5,1	1 200	2,5

2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2013–2017

Kustannukset, euroa		HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO Muutos (%)
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	2012-2013	12 052 0,6	13 241 2,8	11 085 -0,1	12 539 3,5	11 238 -1,0	11 388 8,0	11 963 1,5
	2013-2014	12 000 -0,4	12 972 -2,0	11 126 0,4	12 611 0,6	10 941 -2,6	11 282 -0,9	11 867 -0,8
	2014-2015	12 007 0,1	12 979 0,1	11 221 0,9	12 535 -0,6	10 809 -1,2	11 499 1,9	11 894 0,2
	2015-2016	12 201 1,6	12 839 -1,1	11 268 0,4	12 796 2,1	11 432 5,8	11 759 2,3	12 079 1,6
	2016-2017	11 511 -5,7	12 337 -3,9	10 900 -3,3	12 304 -3,8	10 708 -6,3	10 833 -7,9	11 453 -5,2
Kunnallisten päiväkotien kustannukset lasta kohden	2012-2013	11 747 0,6	12 910 3,0	10 978 0,5	12 422 2,5	11 178 -0,7	11 386 8,4	11 761 1,7
	2013-2014	11 924 1,5	12 807 -0,8	11 086 1,0	12 648 1,8	10 970 -1,9	11 227 -1,4	11 797 0,3
	2014-2015	11 935 0,1	12 832 0,2	11 190 0,9	12 561 -0,7	10 836 -1,2	11 414 1,7	11 825 0,2
	2015-2016	12 132 1,7	12 686 -1,1	11 241 0,5	12 819 2,1	11 453 5,7	11 660 2,2	12 011 1,6
	2016-2017	11 727 -3,3	12 448 -1,9	11 246 0,0	12 466 -2,8	11 068 -3,4	11 888 2,0	11 774 -2,0
Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden ¹	2012-2013	10 120 0,9	10 809 2,7	9 323 1,1	10 377 2,8	9 428 0,0	9 363 7,3	9 952 -11,3
	2013-2014	10 103 -0,2	10 506 -2,8	9 342 0,2	10 413 0,3	9 119 -3,3	9 535 1,8	9 889 -0,6
	2014-2015	10 044 -0,6	10 522 0,1	9 381 0,4	10 485 0,7	8 982 -1,5	9 777 2,5	9 896 0,1
	2015-2016	10 110 0,7	10 485 -0,3	9 488 1,1	10 782 2,8	9 585 6,7	9 696 -0,8	10 024 1,3
	2016-2017	9 722 -3,8	10 417 -0,6	9 561 0,8	10 393 -3,6	9 274 -3,2	9 693 0,0	9 814 -2,1
Kunnallisen perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2012-2013	13 436 -77,5	13 984 2,5	11 632 -2,1	11 844 4,1	9 903 3,9	14 899 30,7	13 169 -20,7
	2013-2014	13 426 -0,1	14 674 4,9	11 890 2,2	11 676 -1,4	9 949 0,5	12 117 -18,7	13 023 -1,1
	2014-2015	13 448 0,2	14 660 -0,1	11 859 -0,3	11 657 -0,2	9 701 -2,5	13 069 7,9	13 165 1,1
	2015-2016	13 700 1,9	14 852 1,3	11 926 0,6	12 222 4,8	10 174 4,9	13 785 5,5	13 533 2,8
	2016-2017	12 900 -5,8	14 776 -0,5	12 671 6,2	12 183 -0,3	9 587 -5,8	13 525 -1,9	13 295 -1,8
Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2012-2013	13 390 11,3	12 436 3,5	10 904 -1,8	11 844 4,1	10 102 6,0	14 733 34,6	12 618 10,7
	2013-2014	13 941 4,1	11 882 -4,5	11 287 3,5	11 676 -1,4	10 061 -0,4	13 041 -11,5	12 448 -1,4
	2014-2015	13 840 -0,7	11 996 1,0	10 923 -3,2	11 657 -0,2	9 587 -4,7	13 861 6,3	12 504 0,5
	2015-2016	14 373 3,9	12 395 3,3	10 851 -0,7	12 222 4,8	10 026 4,6	13 944 0,6	12 981 3,8
	2016-2017	13 269 -7,7	12 555 1,3	11 753 8,3	12 183 -0,3	9 520 -5,1	13 422 -3,7	12 603 -2,9
Ryhmäperhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2012-2013	13 486 -6,2	14 497 1,7	12 482 -3,2	.	9 287 -2,6	15 305 21,6	13 800 -0,3
	2013-2014	12 901 -4,3	15 617 7,7	12 562 0,6	.	9 625 3,6	9 995 -34,7	13 645 -1,1
	2014-2015	13 068 1,3	15 541 -0,5	12 836 2,2	.	9 987 3,8	11 135 11,4	13 837 1,4
	2015-2016	13 054 -0,1	15 583 0,3	12 912 0,6	.	10 665 6,8	13 198 18,5	14 078 1,7
	2016-2017	12 550 -3,9	15 367 -1,4	13 504 4,6	.	5 604 -47,4	13 898 5,3	13 929 -1,1

¹ Oulun luvut noudattavat henkilöstömitoitusta 1:8 vuosien 2016 ja 2017 osalta ja muut kaupungit 1:7.

JATKUU: 2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2013–2017

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA ²	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ²	2012-2013	12 842	9,3	9 375	0,7	11 791	-4,6	11 839	0,0	11 734	6,4	.	.	10 527	5,4
	2013-2014	13 706	6,7	9 697	3,4	11 414	-3,2	13 622	15,1	11 650	-0,7	.	.	10 765	2,3
	2014-2015	13 435	-2,0	9 765	0,7	14 116	23,7	13 982	2,6	11 168	-4,1	.	.	10 914	1,4
	2015-2016	13 956	3,9	10 338	5,9	.	.	14 850	6,2	11 226	0,5	.	.	11 475	5,1
	2016-2017	14 262	2,2	10 718	3,7	.	.	14 628	-1,5	12 049	7,3	.	.	11 882	3,5
Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	2013	.	.	.	.	.	.	7 793	5,1	3 160	.	5 866	-13,4	6 361	-10,2
	2014	.	.	.	.	6 775	.	8 054	3,3	5 260	66,5	6 541	11,5	6 934	9,0
	2015	.	.	.	.	7 360	8,6	7 502	-6,8	5 533	5,2	6 775	3,6	6 974	0,6
	2016	.	.	.	.	6 189	-15,9	8 385	11,8	5 886	6,4	7 296	7,7	7 347	5,3
	2017	.	.	.	.	7 565	22,2	8 613	2,7	7 177	21,9	7 060	-3,2	7 625	3,8
Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden	2012-2013	6 339	5,5	6 479	4,0	6 083	6,8	6 305	5,6	5 455	11,9	6 368	47,4	6 256	7,8
	2013-2014	6 831	7,8	7 010	8,2	5 887	-3,2	6 156	-2,4	5 113	-6,3	4 778	-25,0	6 463	3,3
	2014-2015	7 027	2,9	7 019	0,1	6 412	8,9	6 378	3,6	5 513	7,8	4 553	-4,7	6 670	3,2
	2015-2016	7 025	0,0	6 962	-0,8	6 619	3,2	6 340	-0,6	5 418	-1,7	4 309	-5,3	6 680	0,2
	2016-2017	6 998	-0,4	7 900	13,5	6 442	-2,7	6 543	3,2	5 670	4,7	4 989	15,8	7 057	5,6
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	2012-2013	6 025	1,6	5 132	5,1	4 540	-3,1	3 997	1,7	4 591	2,5	3 695	-3,6	4 954	0,0
	2013-2014	6 094	1,1	5 364	4,5	4 636	2,1	4 297	7,5	3 860	-15,9	3 780	2,3	4 989	0,7
	2014-2015	6 108	0,2	5 291	-1,4	4 873	5,1	4 539	5,6	3 506	-9,2	3 845	1,7	5 027	0,8
	2015-2016	6 197	1,5	5 388	1,8	5 012	2,8	4 562	0,5	3 384	-3,5	3 964	3,1	5 116	1,8
	2016-2017	6 348	2,4	5 419	0,6	5 044	0,6	4 561	0,0	3 879	14,6	3 919	-1,1	5 241	2,4
Kustannukset varhaiskasvatusjärjestelmässä ollutta lasta kohden	2012-2013	10 116	1,0	10 142	3,7	9 159	0,0	9 728	5,3	9 029	-0,3	8 339	1,3	9 575	1,1
	2013-2014	10 168	0,5	10 179	0,4	9 265	1,2	9 881	1,6	8 652	-4,2	8 429	1,1	9 601	0,3
	2014-2015	10 193	0,2	10 223	0,4	9 464	2,1	9 817	-0,7	8 612	-0,5	8 616	2,2	9 669	0,7
	2015-2016	10 392	2,0	10 329	1,0	9 484	0,2	10 093	2,8	9 101	5,7	8 816	2,3	9 872	2,1
	2016-2017	10 048	-3,3	10 262	-0,6	9 256	-2,4	9 931	-1,6	8 944	-1,7	8 523	-3,3	9 641	-2,3

² Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016, joten kustannuksia ei voi suhteuttaa lapsimäärään vuosien 2016 ja 2017 osalta.

2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2013–2017

Vuosien 2013–2017 kustannukset on muutettu vuoden 2017 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2018.

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset yhteensä (ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa)	2013	345 021 085	2,4	205 957 935	3,2	140 476 670	-0,7	90 192 900	3,1	111 197 192	1,3	123 078 503	45,5	1 015 924 285	5,8
	2014	352 318 076	2,1	207 317 940	0,7	140 133 979	-0,2	91 165 250	1,1	108 373 708	-2,5	122 262 642	-0,7	1 021 571 596	0,6
	2015	362 149 509	2,8	210 751 899	1,7	143 343 953	2,3	92 390 524	1,3	107 764 916	-0,6	123 904 429	1,3	1 040 305 230	1,8
	2016	378 490 830	4,5	213 651 499	1,4	144 637 114	0,9	96 500 443	4,4	114 857 582	6,6	124 028 005	0,1	1 072 165 473	3,1
	2017	386 641 980	2,2	219 877 708	2,9	147 522 172	2,0	98 398 290	2,0	118 425 849	3,1	125 902 897	1,5	1 096 768 896	2,3
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä	2013	270 114 224	2,8	146 743 893	4,5	114 033 589	0,0	68 426 861	2,9	87 005 744	-0,3	92 400 243	42,5	778 724 554	5,8
	2014	275 409 824	2,0	146 108 480	-0,4	113 330 462	-0,6	68 085 930	-0,5	86 606 676	-0,5	88 908 709	-3,8	778 450 080	0,0
	2015	283 158 510	2,8	150 075 596	2,7	113 604 887	0,2	67 278 723	-1,2	87 902 590	1,5	87 538 952	-1,5	789 559 257	1,4
	2016	297 480 870	5,1	154 417 948	2,9	114 032 460	0,4	67 980 687	1,0	94 792 615	7,8	87 221 533	-0,4	815 926 113	3,3
	2017	303 220 612	1,9	160 039 483	3,6	116 089 239	1,8	67 247 587	-1,1	95 454 044	0,7	88 936 209	2,0	830 987 173	1,8
Kunnallinen päiväkotitoiminta	2013	253 425 506	3,2	131 681 834	5,7	107 588 658	0,6	64 250 245	4,0	84 503 622	-0,1	84 343 316	39,1	725 793 181	6,1
	2014	259 758 888	2,5	131 555 953	-0,1	107 307 449	-0,3	64 589 359	0,5	84 377 117	-0,1	83 006 487	-1,6	730 595 253	0,7
	2015	268 038 667	3,2	136 438 358	3,7	108 138 004	0,8	64 303 394	-0,4	85 982 012	1,9	82 389 690	-0,7	745 290 124	2,0
	2016	282 674 274	5,5	141 829 857	4,0	109 301 488	1,1	65 416 390	1,7	93 357 918	8,6	82 459 422	0,1	775 039 349	4,0
	2017	290 004 822	2,6	148 720 979	4,9	111 812 739	2,3	64 871 941	-0,8	94 495 334	1,2	84 939 447	3,0	794 845 261	2,6
Kunnallinen perhepäivähoito	2013	16 688 718	-3,1	15 062 059	-5,0	6 444 931	-9,6	4 176 616	-11,3	2 502 122	-9,1	8 056 927	90,0	52 931 374	2,0
	2014	15 650 936	-6,2	14 552 527	-3,4	6 023 013	-6,5	3 496 570	-16,3	2 229 559	-10,9	5 902 222	-26,7	47 854 827	-9,6
	2015	15 119 843	-3,4	13 637 238	-6,3	5 466 883	-9,2	2 975 329	-14,9	1 920 578	-13,9	5 149 262	-12,8	44 269 132	-7,5
	2016	14 806 596	-2,1	12 588 091	-7,7	4 730 973	-13,5	2 564 297	-13,8	1 434 697	-25,3	4 762 110	-7,5	40 886 764	-7,6
	2017	13 215 790	-10,7	11 318 504	-10,1	4 276 499	-9,6	2 375 646	-7,4	958 711	-33,2	3 996 762	-16,1	36 141 912	-11,6
Hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito	2013	8 711 716	-0,7	3 337 964	-12,5	3 254 482	-13,5	4 176 616	-11,3	1 930 360	-9,5	5 659 870	92,0	27 071 008	3,6
	2014	8 193 841	-5,9	2 974 802	-10,9	3 012 357	-7,4	3 496 570	-16,3	1 672 741	-13,3	4 425 172	-21,8	23 775 484	-12,2
	2015	7 662 551	-6,5	2 770 806	-6,9	2 570 697	-14,7	2 975 329	-14,9	1 358 420	-18,8	3 874 123	-12,5	21 211 926	-10,8
	2016	7 602 395	-0,8	2 407 149	-13,1	2 059 636	-19,9	2 564 297	-13,8	1 086 050	-20,1	3 789 678	-2,2	19 509 204	-8,0
	2017	6 608 105	-13,1	2 021 348	-16,0	1 886 370	-8,4	2 375 646	-7,4	913 876	-15,9	3 107 266	-18,0	16 912 612	-13,3
Ryhmäperhepäivähoito	2013	7 977 002	-5,6	11 724 096	-2,7	3 190 449	-5,1	.	.	571 762	-7,4	2 397 057	85,4	25 860 366	0,4
	2014	7 457 095	-6,5	11 577 725	-1,2	3 010 656	-5,6	.	.	556 818	-2,6	1 477 050	-38,4	24 079 343	-6,9
	2015	7 457 292	0,0	10 866 432	-6,1	2 896 186	-3,8	.	.	562 158	1,0	1 275 139	-13,7	23 057 206	-4,2
	2016	7 204 202	-3,4	10 180 942	-6,3	2 671 337	-7,8	.	.	348 647	-38,0	972 432	-23,7	21 377 560	-7,3
	2017	6 607 684	-8,3	9 297 156	-8,7	2 390 129	-10,5	.	.	44 834	-87,1	889 496	-8,5	19 229 299	-10,0

JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2013–2017

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2013	6 900 113	-27,5	20 467 786	-3,1	4 001 012	-1,1	833 805	-42,4	3 981 917	2,2	381 426	-32,4	36 566 059	-9,9
	2014	6 516 370	-5,6	20 533 759	0,3	3 534 703	-11,7	430 431	-48,4	3 658 588	-8,1	424 960	11,4	35 098 811	-4,0
	2015	6 141 147	-5,8	20 118 879	-2,0	3 808 411	7,7	366 383	-14,9	3 321 842	-9,2	427 245	0,5	34 183 907	-2,6
	2016	6 884 737	12,1	19 117 580	-5,0	2 952 060	-22,5	499 973	36,5	3 176 993	-4,4	503 240	17,8	33 134 582	-3,1
	2017	7 580 050	10,1	16 285 572	-14,8	1 595 028	-46,0	482 729	-3,4	3 192 958	0,5	437 023	-13,2	29 573 359	-10,7
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	2013	.	.	.	.	.	.	8 735 278	27,0	485 564	.	13 173 999	90,8	22 394 841	62,5
	2014	.	.	.	.	1 488 689	.	10 656 958	22,0	1 411 443	190,7	16 612 438	26,1	30 169 529	34,7
	2015	.	.	.	.	3 564 285	139,4	12 457 150	16,9	1 766 637	25,2	20 480 091	23,3	38 268 163	26,8
	2016	.	.	.	.	5 670 898	59,1	16 315 897	31,0	3 233 688	83,0	21 872 324	6,8	47 092 808	23,1
	2017	.	.	.	.	8 283 573	46,1	19 551 256	19,8	5 361 284	65,8	23 057 945	5,4	56 254 058	19,5
Yksityisen hoidon tuki	2013	16 238 655	17,4	12 579 297	1,1	4 155 413	10,9	3 558 710	-6,6	4 019 205	9,8	2 095 064	12,7	42 646 343	8,4
	2014	18 437 237	13,5	13 647 735	8,5	3 895 183	-6,3	3 094 194	-13,1	3 772 873	-6,1	1 498 275	-28,5	44 345 497	4,0
	2015	20 387 449	10,6	14 475 287	6,1	3 836 483	-1,5	2 939 968	-5,0	4 082 240	8,2	1 314 471	-12,3	47 035 897	6,1
	2016	21 729 516	6,6	15 198 511	5,0	3 342 820	-12,9	2 589 145	-11,9	3 825 160	-6,3	1 129 150	-14,1	47 814 302	1,7
	2017	23 431 734	7,8	19 031 583	25,2	2 679 869	-19,8	2 407 784	-7,0	3 801 536	-0,6	1 107 508	-1,9	52 460 015	9,7
Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	2013	9 492 719	19,6	8 279 083	-1,1	2 656 836	16,1	2 355 064	-7,2	2 414 203	8,0	1 083 897	8,5	26 281 802	7,9
	2014	11 978 517	26,2	9 049 690	9,3	2 462 512	-7,3	2 017 477	-14,3	2 343 543	-2,9	857 352	-20,9	28 709 092	9,2
	2015	13 512 982	12,8	9 900 109	9,4	2 389 325	-3,0	1 877 942	-6,9	2 451 764	4,6	772 536	-9,9	30 904 658	7,6
	2016	14 659 611	8,5	10 492 858	6,0	2 114 952	-11,5	1 676 423	-10,7	2 352 676	-4,0	691 207	-10,5	31 987 727	3,5
	2017	15 995 231	9,1	13 829 920	31,8	1 766 755	-16,5	1 575 439	-6,0	2 424 253	3,0	696 076	0,7	36 287 674	13,4
Lasten kotihoidon tuki	2013	51 768 094	1,5	26 166 959	2,2	18 286 656	-6,6	8 638 246	-2,3	15 704 761	5,5	15 027 771	44,5	135 592 487	4,1
	2014	51 954 645	0,4	27 027 966	3,3	17 884 942	-2,2	8 897 738	3,0	12 924 128	-17,7	14 818 260	-1,4	133 507 679	-1,5
	2015	52 462 403	1,0	26 082 137	-3,5	18 529 887	3,6	9 348 301	5,1	10 691 606	-17,3	14 143 671	-4,6	131 258 006	-1,7
	2016	52 395 707	-0,1	24 917 460	-4,5	18 638 876	0,6	9 114 740	-2,5	9 829 126	-8,1	13 301 758	-6,0	128 197 668	-2,3
	2017	52 409 584	0,0	24 521 070	-1,6	18 874 463	1,3	8 708 934	-4,5	10 616 027	8,0	12 364 213	-7,0	127 494 291	-0,5
Lasten kotihoidon tuen kuntalisä	2013	18 420 182	0,3	7 819 316	0,3	3 538 658	-30,3	.	.	3 143 096	4,5	1 628 381	30,5	34 549 633	-2,7
	2014	18 029 192	-2,1	7 855 362	0,5	3 287 539	-7,1	.	.	12 566	-99,6	1 431 312	-12,1	30 615 972	-11,4
	2015	18 092 096	0,3	7 495 605	-4,6	3 182 056	-3,2	.	.	32 994	162,6	1 348 386	-5,8	30 151 137	-1,5
	2016	18 218 542	0,7	6 805 600	-9,2	3 308 248	4,0	.	.	18 308	-44,5	988 308	-26,7	29 339 006	-2,7
	2017	18 367 087	0,8	6 540 898	-3,9	3 361 548	1,6	.	.	34 754	89,8	881 328	-10,8	29 185 615	-0,5

JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2013–2017

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	Tampere	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kustannukset suhteutettuna väestöön ja läsnäolopäiviin															
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset kunnan asukasta kohden</i>	2013	563	0,9	790	1,7	675	-2,0	495	2,0	504	-0,1	635	10,0	605	1,6
	2014	568	0,8	781	-1,2	665	-1,5	496	0,1	486	-3,7	623	-1,9	601	-0,8
	2015	576	1,6	781	0,1	668	0,5	497	0,2	479	-1,5	624	0,2	604	0,5
	2016	596	3,4	778	-0,4	659	-1,3	514	3,5	503	5,1	619	-0,9	614	1,7
	2017	601	0,9	788	1,3	661	0,3	519	0,9	511	1,5	624	0,9	620	1,0
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset 10kk - 6-vuotiaasta kunnan asukasta kohden</i>	2013	9 127	-0,6	9 296	3,0	8 518	-0,6	8 853	2,5	8 139	-2,7	7 392	-0,1	8 687	-0,4
	2014	9 066	-0,7	9 168	-1,4	8 498	-0,2	8 816	-0,4	7 798	-4,2	7 373	-0,3	8 600	-1,0
	2015	9 144	0,9	9 280	1,2	8 650	1,8	8 794	-0,2	7 770	-0,3	7 572	2,7	8 696	1,1
	2016	9 419	3,0	9 373	1,0	8 703	0,6	9 127	3,8	8 222	5,8	7 777	2,7	8 928	2,7
	2017	9 529	1,2	9 717	3,7	8 972	3,1	9 287	1,7	8 503	3,4	8 107	4,2	9 163	2,6
<i>Kunnallisten päiväkotien kustannukset läsnäolopäivää kohden</i>	2013	69	-0,4	75	2,3	64	-0,5	76	2,3	68	0,0	70	7,5	70	1,1
	2014	69	1,2	73	-2,0	63	-0,8	77	0,6	63	-6,6	70	0,5	69	-0,8
	2015	68	-2,6	72	-1,7	64	1,7	75	-2,1	61	-3,9	71	2,0	68	-1,4
	2016	68	0,5	71	-1,0	65	0,8	77	2,4	65	6,9	73	1,9	69	1,3
	2017	67	-1,4	71	-0,5	67	3,0	73	-4,4	79	20,8	77	5,2	70	2,2
Kuntalisän osuus (€) yksityisen hoidon tuesta/ lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2013	3 650		4 200		3 831		4 110		3 228		3 245		3 798	
	2014	4 315		4 519		3 619		3 902		3 088		2 658		4 068	
	2015	4 520		4 659		3 876		3 954		3 213		2 597		4 253	
	2016	4 625		4 691		4 087		4 006		3 252		2 574		4 361	
	2017	4 777		5 741		4 247		4 281		3 616		3 135		4 881	
Kuntalisän osuus (€) kotihoidon tuesta/ lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2013	2 112		1 511		865		.		905		394		1 243	
	2014	2 056		1 516		829		.		4		355		1 112	
	2015	2 044		1 476		812		.		11		356		1 121	
	2016	2 103		1 436		868		.		6		287		1 143	
	2017	2 225		1 446		898		.		13		279		1 200	

2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2013–2017

Vuosien 2013–2016 kustannukset on muutettu vuoden 2017 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2018.

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	2012-2013	11 871	-0,7	13 042	1,5	10 919	-1,3	12 351	2,2	11 069	-2,2	11 218	6,6	11 783	0,3
	2013-2014	11 667	-1,7	12 612	-3,3	10 817	-0,9	12 261	-0,7	10 638	-3,9	10 970	-2,2	11 538	-2,1
	2014-2015	11 653	-0,1	12 596	-0,1	10 890	0,7	12 165	-0,8	10 490	-1,4	11 160	1,7	11 543	0,0
	2015-2016	11 907	2,2	12 529	-0,5	10 996	1,0	12 487	2,6	11 156	6,4	11 476	2,8	11 787	2,1
	2016-2017	11 774	-1,1	12 588	0,5	11 293	2,7	12 456	-0,3	11 050	-0,9	11 953	4,2	11 833	0,4
Kunnallisten päiväkotien kustannukset lasta kohden	2012-2013	11 571	-0,6	12 717	1,7	10 814	-0,7	12 236	1,2	11 010	-1,9	11 216	7,1	11 585	0,4
	2013-2014	11 593	0,2	12 452	-2,1	10 778	-0,3	12 297	0,5	10 666	-3,1	10 916	-2,7	11 470	-1,0
	2014-2015	11 583	-0,1	12 453	0,0	10 860	0,8	12 190	-0,9	10 516	-1,4	11 077	1,5	11 476	0,0
	2015-2016	11 839	2,2	12 380	-0,6	10 970	1,0	12 510	2,6	11 177	6,3	11 379	2,7	11 721	2,1
	2016-2017	11 727	-0,9	12 448	0,5	11 246	2,5	12 466	-0,4	11 068	-1,0	11 888	4,5	11 774	0,5
Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden	2012-2013	9 969	-0,4	10 647	1,4	9 183	-0,1	10 221	1,6	9 287	0,0	9 223	6,0	9 803	-12,4
	2013-2014	9 823	-1,5	10 215	-4,1	9 083	-1,1	10 124	-0,9	8 866	-4,5	9 271	0,5	9 615	-1,9
	2014-2015	9 747	-0,8	10 211	0,0	9 104	0,2	10 176	0,5	8 717	-1,7	9 489	2,3	9 603	-0,1
	2015-2016	9 866	1,2	10 232	0,2	9 259	1,7	10 522	3,4	9 353	7,3	9 462	-0,3	9 782	1,9
	2016-2017	9 722	-1,5	10 417	1,8	9 561	3,3	10 393	-1,2	9 274	-0,8	9 693	2,4	9 814	0,3
Kunnallisen perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2012-2013	13 235	-77,7	13 774	1,2	11 458	-3,3	11 667	2,8	9 755	2,6	14 676	29,1	12 972	-21,7
	2013-2014	13 053	-1,4	14 267	3,6	11 560	0,9	11 353	-2,7	9 673	-0,8	11 781	-19,7	12 662	-2,4
	2014-2015	13 051	0,0	14 228	-0,3	11 509	-0,4	11 313	-0,3	9 415	-2,7	12 683	7,7	12 776	0,9
	2015-2016	13 369	2,4	14 494	1,9	11 638	1,1	11 927	5,4	9 929	5,5	13 452	6,1	13 206	3,4
	2016-2017	12 900	-3,5	14 776	1,9	12 671	8,9	12 183	2,1	9 587	-3,4	13 525	0,5	13 295	0,7
Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2012-2013	13 190	9,9	12 249	2,3	10 741	-3,0	11 667	2,8	9 950	4,7	14 512	32,9	12 429	9,3
	2013-2014	13 555	2,8	11 553	-5,7	10 974	2,2	11 353	-2,7	9 782	-1,7	12 680	-12,6	12 103	-2,6
	2014-2015	13 431	-0,9	11 642	0,8	10 601	-3,4	11 313	-0,3	9 304	-4,9	13 452	6,1	12 135	0,3
	2015-2016	14 027	4,4	12 096	3,9	10 589	-0,1	11 927	5,4	9 784	5,2	13 607	1,2	12 668	4,4
	2016-2017	13 269	-5,4	12 555	3,8	11 753	11,0	12 183	2,1	9 520	-2,7	13 422	-1,4	12 603	-0,5
Ryhmäperhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2012-2013	13 284	-7,3	14 280	0,5	12 295	-4,4	.	.	9 148	-3,7	15 076	20,1	13 593	-1,5
	2013-2014	12 543	-5,6	15 184	6,3	12 214	-0,7	.	.	9 358	2,3	9 717	-35,5	13 267	-2,4
	2014-2015	12 682	1,1	15 082	-0,7	12 457	2,0	.	.	9 692	3,6	10 806	11,2	13 429	1,2
	2015-2016	12 740	0,4	15 207	0,8	12 601	1,2	.	.	10 407	7,4	12 880	19,2	13 739	2,3
	2016-2017	12 550	-1,5	15 367	1,1	13 504	7,2	.	.	5 604	-46,2	13 898	7,9	13 929	1,4

JATKUU: 2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon 2013–2017

Kustannukset, euroa		HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA ¹ Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO Muutos (%)
Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ¹	2012-2013	12 649 8,0	9 234 -0,5	11 614 -5,7	11 662 10,4	11 559 5,1	.	10 369 0,4
	2013-2014	13 326 5,4	9 428 2,1	11 098 -4,4	13 244 13,6	11 327 -2,0	.	10 466 0,9
	2014-2015	13 039 -2,2	9 477 0,5	13 699 23,4	13 570 2,5	10 838 -4,3	.	10 591 1,2
	2015-2016	13 620 4,5	10 088 6,5	.	14 492 6,8	10 955 1,1	.	11 198 5,7
	2016-2017	14 262 4,7	10 718 6,2	.	14 628 0,9	12 049 10,0	.	11 882 6,1
Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	2013	.	.	.	7 676 3,8	3 113 .	5 778 -14,5	6 266 -11,3
	2014	.	.	6 587 .	7 830 2,0	5 114 64,3	6 360 10,1	6 742 7,6
	2015	.	.	7 143 8,4	7 281 -7,0	5 370 5,0	6 575 3,4	6 768 0,4
	2016	.	.	6 039 -15,4	8 182 12,4	5 744 7,0	7 120 8,3	7 170 5,9
	2017	.	.	7 565 25,3	8 613 5,3	7 177 25,0	7 060 -0,8	7 625 6,3
Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden	2012-2013	6 244 4,2	6 382 2,8	5 992 5,5	6 211 4,4	5 373 10,6	6 273 45,6	6 163 6,4
	2013-2014	6 642 6,4	6 815 6,8	5 724 -4,5	5 985 -3,6	4 971 -7,5	4 646 -25,9	6 283 2,0
	2014-2015	6 820 2,7	6 812 -0,1	6 223 8,7	6 189 3,4	5 350 7,6	4 418 -4,9	6 473 3,0
	2015-2016	6 856 0,5	6 794 -0,3	6 460 3,8	6 187 0,0	5 287 -1,2	4 205 -4,8	6 519 0,7
	2016-2017	6 998 2,1	7 900 16,3	6 442 -0,3	6 543 5,8	5 670 7,2	4 989 18,6	7 057 8,2
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	2012-2013	5 934 0,4	5 055 3,8	4 472 -4,3	3 937 0,4	4 522 1,3	3 640 -4,8	4 880 -1,2
	2013-2014	5 925 -0,2	5 215 3,2	4 507 0,8	4 178 6,1	3 753 -17,0	3 675 1,0	4 851 -0,6
	2014-2015	5 928 0,0	5 135 -1,5	4 729 4,9	4 405 5,4	3 403 -9,3	3 731 1,5	4 879 0,6
	2015-2016	6 047 2,0	5 258 2,4	4 891 3,4	4 452 1,0	3 303 -2,9	3 868 3,7	4 993 2,3
	2016-2017	6 348 5,0	5 419 3,1	5 044 3,1	4 561 2,5	3 879 17,4	3 919 1,3	5 241 5,0
Kustannukset varhaiskasvatusjärjestelmässä ollutta lasta kohden	2012-2013	9 965 -0,3	9 990 2,4	9 021 -1,2	9 582 2,3	8 893 -1,5	8 214 0,1	9 432 -0,3
	2013-2014	9 886 -0,8	9 897 -0,9	9 008 -0,2	9 607 0,3	8 412 -5,4	8 196 -0,2	9 335 -1,0
	2014-2015	9 892 0,1	9 921 0,2	9 184 2,0	9 527 -0,8	8 358 -0,6	8 362 2,0	9 383 0,5
	2015-2016	10 141 2,5	10 080 1,6	9 255 0,8	9 850 3,4	8 881 6,3	8 604 2,9	9 634 2,7
	2016-2017	10 048 -0,9	10 262 1,8	9 256 0,0	9 931 0,8	8 944 0,7	8 523 -0,9	9 641 0,1

¹ Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016, joten kustannuksia ei voi suhteuttaa lapsimäärään vuosien 2016 ja 2017 osalta.

2E Laskennalliset lapset

31.12. varhaiskasvatuksessa olevat lapset Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Turussa ja Tampereella on muutettu laskennallisesti yli 3-vuotiaiksi kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi seuraavilla kertoimilla:

- 1) **Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $7/4=1,75$
- 2) **Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $7/4=1,75$
- 3) **3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: **1**
- 4) **3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $7/13=0,54$
- 5) **Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä lisätään summaan** sen lisäksi, että he ovat luvuissa omilla ikä- ja varhaiskasvatusaikakertoimillaan. On arvioitu, että kunnissa varataan heitä varten asetuksen mukaisen henkilöstöresurssin lisäksi keskimäärin 3 vuotta täyttäneen lapsen kokopäiväisen varhaiskasvatuspaikan edellyttämä henkilöstöresurssi.

31.12. varhaiskasvatuksessa olevat lapset Oulussa on muutettu laskennallisesti yli 3-vuotiaiksi kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi seuraavilla kertoimilla:

- 1) **Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $8/4=2$
- 2) **Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $8/4=2$
- 3) **3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: **1**
- 4) **3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $8/13=0,62$
- 5) **Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä lisätään summaan** sen lisäksi, että he ovat luvuissa omilla ikä- ja varhaiskasvatusaikakertoimillaan. On arvioitu, että kunnissa varataan heitä varten asetuksen mukaisen henkilöstöresurssin lisäksi keskimäärin 3 vuotta täyttäneen lapsen kokopäiväisen varhaiskasvatuspaikan edellyttämä henkilöstöresurssi.

Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset (Vantaa ja Oulu) on sijoitettu koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle. Osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset luetaan kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja 4 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevat 20-tuntiset lapset luetaan osapäiväisiin lapsiin.

Kertoimet johdettu päivähoitoasetuksen 1973/239 6§ mukaisista lasten ja hoito- ja kasvatushenkilöstön välisistä suhdeluvuista.

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset 31.12.2017							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	4 744	2 118	1 553	941	1 592	1 155	12 103
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	153	20	155	64	90	222	704
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	19 094	9 480	6 970	3 895	6 514	4 511	50 464
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	1 089	502	1 231	346	380	1 265	4 813
YHTEENSÄ	25 080	12 120	9 909	5 246	8 576	7 153	68 084
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 097	954	1 058	480	638	651	5 878
Laskennalliset lapset 31.12.2017							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	8 302	3 707	2 718	1 647	2 786	2 310	21 469
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	268	35	271	112	158	444	1 288
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	19 094	9 480	6 970	3 895	6 514	4 511	50 464
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	588	271	665	187	205	784	2 700
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 097	954	1 058	480	638	651	5 878
YHTEENSÄ	30 349	14 447	11 682	6 321	10 301	8 700	81 799
Kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset 31.12.2016							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	4 559	2 153	1 655	942	1 620	1 337	12 266
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	173	42	134	31	69	82	531
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	18 501	8 924	6 949	3 828	6 215	4 776	49 193
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	1 146	656	1 238	361	596	942	4 939
YHTEENSÄ	24 379	11 775	9 976	5 162	8 500	7 137	66 929
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	1 907	988	960	438	585	628	5 506
Laskennalliset lapset 31.12.2016							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	7 978	3 768	2 896	1 649	2 835	2 674	21 800
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	303	74	235	54	121	164	950
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	18 501	8 924	6 949	3 828	6 215	4 776	49 193
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	619	354	669	195	322	584	2 742
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	1 907	988	960	438	585	628	5 506
YHTEENSÄ	29 308	14 107	11 708	6 164	10 078	8 826	80 191
Laskennalliset lapset/Kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset							
31.12.2017	1,21	1,19	1,18	1,20	1,20	1,22	1,20
31.12.2016	1,20	1,20	1,17	1,19	1,19	1,24	1,20
Laskennalliset lapset, kahden edellisen vuoden keskiarvo							
Vuosien 2016 ja 2017 keskiarvo	29 828	14 277	11 695	6 242	10 189	8 763	80 995

3A Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö 31.12.2017

	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt
Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna.														
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN HENKILÖSTÖ ERI TEHTÄVISSÄ														
Päiväkodeissa työskentelevä henkilöstö yht.	4 909,0	96,0	2 461,5	145,0	1 943,6	2,0	1 178,0	45,0	1 591,5	37,0	1 474,3	0,0	13 509,4	325,0
Hoito- ja kasvatushenkilöstö yht.	4 346,0	88,0	2 211,0	145,0	1 675,5	1,0	1 010,0	45,0	1 486,0	37,0	1 296,9	0,0	12 025,4	316,0
Lapsiryhmässä työskentelevä päiväkodin johtaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0
Erityislastentarhanopettaja	172,0	0,0	54,0	0,0	40,0	0,0	24,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	294,0	0,0
Lastentarhanopettaja	1 632,0	10,0	818,5	0,0	699,0	1,0	411,0	0,0	565,0	0,0	601,5	0,0	4 727,0	11,0
Lastenhoitaja	2 542,0	78,0	1 338,5	145,0	936,5	0,0	545,0	39,0	881,0	37,0	691,4	0,0	6 934,4	299,0
Muu hoito- ja kasvatushenkilöstö	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	30,0	6,0	36,0	0,0	2,0	0,0	68,0	6,0
Muu henkilöstö yht.	563,0	8,0	250,5	0,0	268,1	1,0	168,0	0,0	105,5	0,0	177,5	0,0	1 532,6	9,0
Lapsiryhmää avustava henkilöstö	193,0	8,0	161,0	0,0	170,6	1,0	47,0	0,0	84,5	0,0	107,5	0,0	763,6	9,0
Avustajat, joilla erityispäivähoidon peruste (oma henkilöstö)	181,0	0,0	95,0	0,0	46,0	1,0	47,0	0,0	77,5	0,0	107,5	0,0	554,0	1,0
Avustajat, joilla erityispäivähoidon peruste (vuokrattu henkilöstö)	12,0	0,0	66,0	0,0	124,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	202,6	0,0
Muut	0,0	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0	0,0	0,0	7,0	8,0
Muut työntekijät	148,0	0,0	31,0	0,0	59,0	0,0	0,0	0,0	19,0	0,0	26,3	0,0	283,3	0,0
Oppisopimuskoulutuksessa olevat	53,0	0,0	10,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	13,2	0,0	88,2	0,0
Muut työntekijät	95,0	0,0	21,0	0,0	57,0	0,0	0,0	0,0	9,0	0,0	13,0	0,0	195,0	0,0
Taidepedagogit	0,0	0,0	0,0	0,0	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	25,0	0,0
Kasvun ja oppimisen tuen lastenhoitajat	0,0	0,0	0,0	0,0	23,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23,5	0,0
Laitos- ja vaatehuollon henkilöstö	222,0	0,0	58,5	0,0	0,0	0,0	121,0	0,0	2,0	0,0	33,7	0,0	437,2	0,0
PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ ERI TEHTÄVISSÄ														
Perhepäivähoidon henkilöstö yht.	281,0	26,0	190,0	4,5	93,0	0,0	51,0	9,0	26,0	0,0	65,4	12,0	706,4	51,5
Kotona tapahtuva perhepäivähoito yht.	128,0	0,0	48,0	0,0	50,0	0,0	51,0	9,0	26,0	0,0	49,0	12,0	352,0	21,0
Perhepäivähoitaja	123,0	0,0	48,0	0,0	50,0	0,0	48,0	7,0	26,0	0,0	41,0	12,0	336,0	19,0
Kolmiperhepäivähoitaja	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	2,0	0,0	0,0	8,0	0,0	16,0	2,0
Ryhmäperhepäivähoito yht.	153,0	26,0	142,0	4,5	43,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,4	0,0	354,4	30,5
Ryhmäperhepäivähoitaja	130,0	26,0	46,5	0,0	28,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,4	0,0	212,9	26,0
Lastentarhanopettaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lastenhoitaja	23,0	0,0	95,5	4,5	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,0	0,0	141,5	4,5
Avustaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VARHAISKASVATUKSEN JOHTAMISEN JA TUKEMISEN HENKILÖSTÖ														
Johtamisen ja tukemisen henkilöstö yht.	215,0	0,0	172,8	0,0	120,5	0,0	75,0	0,0	81,5	0,0	94,9	0,0	759,7	0,0
Hallinnollinen varhaiskasvatusyksikön johtaja	173,0	0,0	113,0	0,0	86,0	0,0	50,0	0,0	43,0	0,0	52,2	0,0	517,2	0,0
Perhepäivähoidon ohjaaja	9,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,0	0,0
Kiertävät erityislastentarhanopettajat	17,0	0,0	25,0	0,0	19,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	61,5	0,0
Resurssi- ymv. erityislastentarhanopettajat	0,0	0,0	13,8	0,0	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,8	0,0
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat	0,0	0,0	8,0	0,0	0,0	0,0	21,0	0,0	37,5	0,0	32,8	0,0	99,3	0,0
Suomi toisena kielenä opettajat	16,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,0	0,0
Oman äidinkielen opettajat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0
Muu erityishenkilöstö	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	7,0	0,0	8,0	0,0

3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2013–2017 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja hoito- ja kasvatushenkilöstö)¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI <i>Muutos (%)</i>	ESPOO <i>Muutos (%)</i>	VANTAA <i>Muutos (%)</i>	TURKU <i>Muutos (%)</i>	TAMPERE <i>Muutos (%)</i>	OULU ¹ <i>Muutos (%)</i>	KUUSIKKO ² <i>Muutos (%)</i>
Hallinnolliset päiväkodin johtajat	2013	167	114	87	51	62	54	535
	2014	165	109	88	51	58	54	525
	2015	172	112	86	47	56	53	526
	2016	173	113	86	50	57	54	533
	2017	173	113	86	50	43	52	517
<i>Hallinnollisten päiväkodin johtajien osuus (%) päiväkodin johtajista</i>	2013	95,4	100,0	100,0	100,0	100,0	98,2	98,3
	2014	95,9	100,0	100,0	100,0	100,0	96,4	98,3
	2015	97,2	100,0	100,0	100,0	88,9	96,4	97,4
	2016	98,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,4
	2017	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	96,3	99,6
PÄIVÄKOTIEN HOITO- JA KASVATUSHENKILÖSTÖ								
Lapsiryhmässä työskentelevät päiväkodin johtajat	2013	8	0	0	0	0	1	9
	2014	7	0	0	0	0	2	9
	2015	5	0	0	0	7	2	14
	2016	3	0	0	0	0	0	3
	2017	0	0	0	0	0	2	2
Erityislastentarhanopettajat	2013	164	76	40	25	26	0	331
	2014	148	65	40	23	0	0	276
	2015	151	63	40	23	0	0	277
	2016	170	59	40	24	6	0	299
	2017	172	54	40	24	4	0	294
Lastentarhanopettajat	2013	1 266 -0,2	697 3,0	662 0,8	378 -0,5	517 1,2	583 34,3	4 103 4,5
	2014	1 316 3,9	710 1,8	666 0,7	412 9,0	495 -4,3	549 -5,8	4 148 1,1
	2015	1 356 3,0	753 6,1	658 -1,3	425 3,2	536 8,3	545 -0,7	4 273 3,0
	2016	1 537 13,3	794 5,4	683 3,9	395 -7,1	561 4,7	536 -1,6	4 506 5,5
	2017	1 632 6,2	819 3,2	699 2,3	411 4,1	565 0,7	602 12,2	4 727 4,9
<i>Lastentarhanopettajien osuus (%) hoito- ja kasvatushenkilöstöstä</i>	2013	41,7	41,6	42,8	40,7	39,8	45,3	42,0
	2014	41,7	41,3	43,0	43,5	37,9	45,4	42,0
	2015	41,0	42,0	42,8	43,2	37,1	45,4	41,6
	2016	40,7	41,3	43,2	42,4	38,2	45,5	41,5
	2017	41,5	39,5	44,1	43,1	38,3	46,5	41,8

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2013-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

JATKUU: 3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2013–2017 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja hoito- ja kasvatushenkilöstö)¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU ¹ Muutos (%)	KUUSIKKO ² Muutos (%)
Lastenhoitajat ¹	2013	2 010 -5,8	1 083 -8,9	939 -3,5	587 3,7	818 -0,8	706 31,2	6 143 -1,3
	2014	2 057 2,3	1 101 1,7	936 -0,3	563 -4,1	801 -2,1	663 -6,1	6 121 -0,4
	2015	2 171 5,5	1 127 2,3	926 -1,0	557 -1,1	903 12,7	659 -0,6	6 343 3,6
	2016	2 492 14,8	1 213 7,6	944 2,0	538 -3,4	896 -0,8	638 -3,2	6 721 6,0
	2017	2 542 2,0	1 339 10,3	937 -0,8	545 1,3	881 -1,7	691 8,3	6 934 3,2
Muu hoito- ja kasvatushenkilöstö	2013	0	0	0	0	2	0	2
	2014	2	0	0	1	9	0	12
	2015	3	0	6	31	16	0	56
	2016	3	0	6	31	22	3	65
	2017	0	0	0	30	36	2	68
HOITO- JA KASVATUSHENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2013	3 448 ..	1 856 ..	1 640 ..	990 ..	1 363 ..	1 290 ..	10 587 ..
	2014	3 530 2,4	1 876 1,1	1 642 0,1	999 0,9	1 305 -4,3	1 214 -5,9	10 566 -0,2
	2015	3 686 4,4	1 943 3,6	1 629 -0,8	1 036 3,7	1 462 12,0	1 206 -0,7	10 962 3,8
	2016	4 205 14,1	2 066 6,3	1 674 2,7	988 -4,6	1 485 1,6	1 177 -2,4	11 594 5,8
	2017	4 346 3,4	2 211 7,0	1 676 0,1	1 010 2,2	1 486 0,1	1 297 10,2	12 025 3,7
Hoito- ja kasvatushenkilöstön varahenkilöitä yhteensä	2013	52	133	6	51	29	0	271 ..
	2014	57	142	6	47	29	0	281 3,7
	2015	69	138	2	45	28	82	363 29,4
	2016	84	135	2	42	28	82	373 2,7
	2017	88	145	1	45	37	0	316 -15,3
Hoito- ja kasvatushenkilöstön osuus (%) päiväkodin henkilöstöstä	2013	80,2	89,6	85,0	82,0	91,5	82,6	84,3
	2014	87,0	91,8	86,0	83,4	92,2	83,8	87,5
	2015	87,7	92,3	85,7	84,6	94,4	88,2	88,8
	2016	88,4	90,6	89,1	84,4	92,7	89,0	89,1
	2017	88,5	89,8	86,2	85,7	93,4	88,0	88,7
Laskennallisia lapsia hoito- ja kasvatushenkilöä kohden	2013	7,5	6,8	7,2	6,5	6,7	7,1	7,1
	2014	7,7	7,0	7,2	6,4	7,5	7,2	7,3
	2015	7,6	7,0	7,3	6,1	6,8	7,1	7,1
	2016	7,0	6,8	7,0	6,2	6,8	7,5	6,9
	2017	7,0	6,5	7,0	6,3	6,9	6,7	6,8

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2013-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2013–2017¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	ESPOO	VANTAA ²	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO ³
Avustajat (erityispäivähoidon peruste)	2013	188	130	176	52	87	90	723
	2014	152	117	162	53	78	87	649
	2015	188	133	170	52	78	89	709
	2016	180	148	106	54	81	87	656
	2017	193	161	171	47	78	108	757
<i>Erityistä tukea tarvitsevia lapsia erityis- tmv. avustajaa kohden</i>	2013	6,4	6,7	4,0	10,9	6,3	6,6	6,2
	2014	8,0	7,9	5,5	10,5	7,5	5,3	7,1
	2015	8,8	7,5	5,3	8,1	7,6	6,6	7,2
	2016	10,6	6,7	9,0	8,1	7,2	7,2	8,4
	2017	10,9	5,9	6,2	10,2	8,2	6,1	7,8
Muut lapsiryhmän avustajat	2013	19	57	11	10	0	0	97
	2014	0	25	9	0	0	9	43
	2015	1	0	10	0	0	12	23
	2016	1	0	10	0	0	0	11
	2017	0	0	0	0	7	0	7
Laitos- ja vaatehuollon henkilöstö	2013	236	0	0	156	23	34	449
	2014	222	0	0	138	20	34	414
	2015	212	29	0	137	22	31	431
	2016	231	43	0	129	4	31	437
	2017	222	59	0	121	2	34	437
Avustaminen ja laitoshuolto yhteensä	2013	443	187	187	218	110	124	1 269
	2014	374	142	171	191	98	130	1 106
	2015	401	161	179	189	100	132	1 163
	2016	412	191	116	183	85	117	1 104
	2017	415	220	171	168	87	141	1 201
Muut työntekijät ²	2013	408	29	142	0	16	157	752
	2014	154	26	136	8	12	115	450
	2015	113	0	107	0	15	40	275
	2016	141	23	96	0	32	38	330
	2017	148	31	98	0	19	36	332
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN MUU HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2013	851	216	329	218	126	282	2 021
	2014	528	168	307	199	110	245	1 556
	2015	514	161	287	189	115	172	1 437
	2016	553	214	212	183	117	155	1 434
	2017	563	251	268	168	106	177	1 533

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2013-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

² Vantaan luku sisältää vuodesta 2014 alkaen taidepedagogit ja oppimisen ja kasvun tuen lastenhoitajat.

JATKUU: 3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2013–2017¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO ²	Muutos (%)
VARHAISKASVATUKSEN TUKEMISEN ERITYISHENKILÖSTÖ															
Kiertävät erityislastentarhanopettajat (kelto)	2013	21		24		20		14		16		29		124	
	2014	17		25		20		14		0		0		76	
	2015	17		25		20		0		0		0		62	
	2016	17		25		20		0		0		0		62	
	2017	17		25		20		0		0		0		62	
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset/kelto	2013	1 101,0		475,6		525,0		398,6		495,0		286,0		539,4	
	2014	1 417,1		470,2		536,2		394,6		.		.		902,8	
	2015	1 441,8		483,0		517,9		.		.		.		1 105,3	
	2016	1 497,5		503,0		529,8		.		.		.		1 134,9	
	2017	1 601,6		534,8		562,6		.		.		.		1 224,6	
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa/kelto	2013	1 253,0		648,5		578,8		520,5		573,8		376,9		652,5	
	2014	1 613,4		638,7		595,0		530,9		.		.		1 099,9	
	2015	1 652,6		654,3		585,9		.		.		.		1 367,0	
	2016	1 719,0		662,2		608,0		.		.		.		1 403,9	
	2017	1 836,5		689,8		642,9		.		.		.		1 504,7	
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN KOKO HENKILÖSTÖ															
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN KOKO HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2013	4 299	0,3	2 072	-4,7	1 930	2,3	1 208	-0,7	1 489	-1,1	1 562	36,9	12 559	2,9
	2014	4 058	-5,6	2 044	-1,3	1 910	-1,1	1 198	-0,8	1 415	-5,0	1 449	-7,2	12 073	-3,9
	2015	4 201	3,5	2 104	3,0	1 901	-0,4	1 225	2,3	1 549	9,5	1 368	-5,6	12 348	2,3
	2016	4 758	13,3	2 279	8,3	1 879	-1,2	1 171	-4,4	1 602	3,4	1 322	-3,3	13 011	5,4
	2017	4 909	3,2	2 462	8,0	1 944	3,4	1 178	0,6	1 592	-0,7	1 474	11,5	13 558	4,2

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2013-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2013–2017

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO Muutos (%)
Perhepäivähoitajat	2013	165 -7,8	80 -10,1	79 -16,8	90 -2,2	51 -13,6	82 -3,5	547 -8,7
	2014	149 -9,4	76 -5,0	75 -5,1	79 -12,2	45 -11,8	69 -15,9	493 -9,8
	2015	147 -1,3	69 -9,2	70 -6,7	57 -27,8	39 -13,3	75 8,7	457 -7,3
	2016	142 -3,4	56 -18,8	53 -24,3	46 -19,3	28 -28,2	76 1,3	401 -12,3
	2017	123 -13,4	48 -14,3	50 -5,7	48 4,3	26 -7,1	41 -46,1	336 -16,2
Kolmiperhepäivähoitajat	2013	14	1	0	11	0	11	37
	2014	11	1	0	8	0	14	34
	2015	12	0	0	8	0	13	33
	2016	11	2	0	4	0	12	29
	2017	5	0	0	3	0	8	16
KOTONA TAPAHTUVAN PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2013	179 -7,8	81 -10,0	79 -16,8	101 -11,4	51 -13,6	93 9,4	584 -8,3
	2014	160 -10,4	77 -4,9	75 -5,1	87 -13,9	45 -11,8	83 -10,8	527 -9,7
	2015	159 -0,6	69 -10,4	70 -6,7	65 -25,3	39 -13,3	88 6,0	490 -7,0
	2016	153 -3,8	58 -15,9	53 -24,3	50 -23,1	28 -28,2	88 0,0	430 -12,2
	2017	128 -16,3	48 -17,2	50 -5,7	51 2,0	26 -7,1	49 -44,3	352 -18,1
Lapsia kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa hoitajaa kohden	2013	3,5	3,3	3,7	3,3	3,6	4,2	3,6
	2014	3,7	3,2	3,5	3,3	3,5	3,7	3,5
	2015	3,5	3,3	3,2	3,7	3,4	3,0	3,4
	2016	3,5	2,9	3,1	3,8	3,2	3,3	3,3
	2017	3,6	3,1	3,2	3,9	4,0	3,6	3,6

JATKUU: 3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2013–2017

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ryhmäperhepäivähoitajat	2013	117		115		21		0		11		25		289	
	2014	112		100		19		0		9		23		263	
	2015	140		83		43		0		10		15		291	
	2016	141		70		31		0		1		9		252	
	2017	130		47		28		0		0		8		213	
Muu ryhmäperhepäivähoidon kasvatushenkilöstö	2013	33		86		37		0		4		11		171	
	2014	30		97		29		0		4		9		169	
	2015	30		102		15		0		4		8		159	
	2016	29		64		17		0		1		9		119	
	2017	23		96		15		0		0		8		142	
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2013	150		201		58		0		15		36		460	
	2014	142		197		48		0		13		32		432	
	2015	170		185		58		0		14		23		450	
	2016	170		134		48		0		2		18		371	
	2017	153		142		43		0		0		16		354	
Lapsia ryhmäperhepäivähoidossa hoitajaa kohden	2013	4,0		4,0		4,5		.		4,1		4,5		4,1	
	2014	4,2		3,7		4,9		.		4,4		4,5		4,1	
	2015	3,4		3,8		4,0		.		4,2		4,0		3,7	
	2016	3,2		4,7		4,0		.		4,0		3,4		3,9	
	2017	3,3		4,1		3,8		.		.		4,1		3,7	
VARHAISKASVATUKSEN TUKEMISEN ERITYISHENKILÖSTÖ															
PERHEPÄIVÄHOIDON OHJAAJAT (Henkilöt, joiden vastuulla on vain perhepäivä- hoitoa. Johtajat, joiden vastuulla on perhepäivä- hoitoa ja muita hoitomuotoja, sisältyvät hallinnollisten päiväkodin johtajien määrään)	2013	20		6		0		5		0		0		31	
	2014	15		4		0		3		0		0		22	
	2015	13		4		0		2		0		0		19	
	2016	11		5		0		2		0		0		18	
	2017	9		3		0		2		0		0		14	
KUNNALLISEN PERHEPÄIVÄHOIDON KOKO HENKILÖSTÖ															
KUNNALLISEN PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2013	349	-6,8	288	-13,5	137	-14,8	106	-11,7	66	-7,0	129	13,7	1 074	-8,3
	2014	317	-9,0	278	-3,6	123	-10,4	90	-15,1	58	-12,1	115	-10,5	981	-8,7
	2015	342	7,9	258	-7,2	128	3,7	67	-25,6	53	-8,6	111	-3,5	958	-2,3
	2016	334	-2,3	196	-23,9	101	-20,8	52	-22,4	30	-43,4	106	-4,6	819	-14,5
	2017	290	-13,2	193	-1,5	93	-7,9	53	1,9	26	-13,3	65	-38,2	720	-12,0

3B/4 Kunnallisen varhaiskasvatuksen koko henkilöstö vuosina 2013–2017¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU ¹	Muutos (%)	KUUSIKKO ²	Muutos (%)
KUNNALLISEN VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ															
KUNNALLISEN VARHAISKASVATUKSEN KOKO HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2013	4 648	-0,3	2 360	-5,8	2 067	1,0	1 314	-1,7	1 555	-1,4	1 690	34,8	13 634	1,9
	2014	4 375	-5,9	2 321	-1,6	2 033	-1,7	1 288	-2,0	1 473	-5,3	1 564	-7,5	13 054	-4,3
	2015	4 543	3,8	2 362	1,7	2 029	-0,2	1 292	0,3	1 602	8,8	1 479	-5,4	13 306	1,9
	2016	5 092	12,1	2 475	4,8	1 980	-2,4	1 223	-5,3	1 632	1,9	1 428	-3,4	13 830	3,9
	2017	5 199	2,1	2 655	7,3	2 037	2,9	1 231	0,7	1 618	-0,9	1 540	7,8	14 278	3,2
Kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtajat (hallinnolliset ja lapsiryhmässä työskentelevät sekä perhepäivähoidon ohjaajat yhteensä)	2013	195		120		87		56		62		55		575	
	2014	187		113		88		54		58		56		555	
	2015	190		116		86		49		63		55		559	
	2016	187		118		86		52		57		54		554	
	2017	182		116		86		52		43		54		533	
<i>Lapsia/kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtaja</i>	2013	<i>118,9</i>		<i>95,1</i>		<i>120,7</i>		<i>99,7</i>		<i>127,7</i>		<i>149,2</i>		<i>116,2</i>	
	2014	<i>128,8</i>		<i>104,5</i>		<i>118,8</i>		<i>102,3</i>		<i>144,2</i>		<i>143,7</i>		<i>122,8</i>	
	2015	<i>129,0</i>		<i>104,5</i>		<i>121,0</i>		<i>113,0</i>		<i>133,3</i>		<i>140,3</i>		<i>122,9</i>	
	2016	<i>136,1</i>		<i>107,0</i>		<i>120,1</i>		<i>102,9</i>		<i>150,8</i>		<i>138,0</i>		<i>126,0</i>	
	2017	<i>143,1</i>		<i>110,8</i>		<i>118,9</i>		<i>104,7</i>		<i>201,8</i>		<i>136,5</i>		<i>132,5</i>	
<i>Henkilökuntaa/kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtaja</i>	2013	<i>23,9</i>		<i>19,7</i>		<i>23,8</i>		<i>23,5</i>		<i>25,1</i>		<i>30,6</i>		<i>23,7</i>	
	2014	<i>23,4</i>		<i>20,6</i>		<i>23,1</i>		<i>23,9</i>		<i>25,4</i>		<i>28,2</i>		<i>23,5</i>	
	2015	<i>23,9</i>		<i>20,4</i>		<i>23,6</i>		<i>26,4</i>		<i>25,4</i>		<i>26,9</i>		<i>23,8</i>	
	2016	<i>27,2</i>		<i>21,1</i>		<i>23,0</i>		<i>23,5</i>		<i>28,6</i>		<i>26,3</i>		<i>25,0</i>	
	2017	<i>28,6</i>		<i>22,9</i>		<i>23,7</i>		<i>23,7</i>		<i>37,6</i>		<i>28,4</i>		<i>26,8</i>	

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2013-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

Liite 4 Yhteenveto kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen asiakaskyselyistä

Kunta	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU
Kyselyn/Julkaisun nimi	Pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakaskysely 2017	Pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakaskysely 2017	Pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakaskysely 2017	Asiakaspalaute	Palvelukykykysely	Sivistys- ja kulttuuripalveluiden asiakaskysely
Selvityksen kohde	Asiakkaiden tyytyväisyys varhaiskasvatuspalvelujen ja esiopetuksen järjestämiseen ja koko toimintaan	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakkaiden tyytyväisyys palveluihin	Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten huoltajille suunnattu palautekysely	Kunnalliset ja yksityiset palvelut	Palvelukykykysely	Asiakastytyväisyys
Kyselyn toteutusajankohta	syksy 2017	Loka-marraskuun vaihe 2017	Syksy 2017	28.11 - 26.12.2017	Kevät 2017	2017
Tulosten julkaisu vuosi	2018	Tammikuu 2018	2018	2018	2017	2017
Kyselyn kohderyhmä	Kunnan järjestämässä ja tukemassa päivähoitossa sekä varhaiskasvatuksen järjestämässä esiopetuksessa olevien lasten vanhemmat. Ei kuitenkaan yksityisessä perhepäivähoitossa olleet lapset	Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten vanhemmat tai muut huoltajat	Kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajat	Varhaiskasvatuspalveluja käyttävät perheet	Uusille ja päivähoitopaikkaa vaihtaneille asiakkaille	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen asiakkaat
Tavoiteltu vastaajamäärä		14 700	10 333	suurempi kuin vuonna 2016 (833)	460	
Kyselyyn vastanneiden määrä	8845 (helsinki 8209/helsingfors 636)	2 866	2 170	1 587	227	2 022
Vastausprosentti	30,2 %	19,4 %	20,8 %	21,0 %	49,0 %	
Kuusikon yhteisen palvelumittarin kysymys (arvosana asteikolla 1-5)						
1. Olen saanut riittävästi tietoa ja neuvontaa	3,64	3,7 / 4,1	3,7	4,4	3,75	3,55
2. Olen saanut asiallista kohtelua	3,53	4,3	4,2	4,7		4,25
3. Saamani palvelu on ollut asiantuntevaa	3,54		4,1	4,6	3,74	4,2
4. Saamani palvelu on vastannut tarpeitani	4,61	4,6	4,4	4,6		4,3
5. Olen saanut palvelua riittävän nopeasti			4,2	4,7		
6. Olen voinut osallistua nykyisen palveluni suunnitteluun ja arviointiin	4,09	4,1	4,2	4,4		3,5
7. Saamani palvelu on parantanut elämäntilannettani				4,4		
Yleisarvioni palvelusta (arvosana asteikolla 1-5)	4,46	4,39	4,40		8,3	3,7

Liite 5 Varhaiskasvatuksen asiantuntijatyöryhmän jäsenet vuonna 2018

Työryhmän puheenjohtaja

Satu Järvenkallas

Varhaiskasvatusjohtaja
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Varhaiskasvatus ja esiopetus
satu.jarvenkallas@hel.fi

Elina Niemelä

Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Varhaiskasvatus ja esiopetus
elina.paula.niemela@hel.fi

Helsinki

Maarit Frank

Rahoitussuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
maarit.frank@hel.fi

Petteri Räisänen

Johtava tietosuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
petteri.j.raisanen@hel.fi

Carola Harju

Erityissuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
carola.harju@hel.fi

Heidi Tapojärvi

Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
heidi.tapojarvi@hel.fi

Pia Hasari

Laskenta-asiantuntija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
pia.hasari@hel.fi

Eeva Tiihonen

Varhaiskasvatuksen aluepäällikkö
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Varhaiskasvatus ja esiopetus
eeva.tiihonen@hel.fi

Paula Jalo

Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Henkilöstö ja lakipalvelut
paula.jalo@hel.fi

Camilla Zakowski

Erityissuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Ruotsinkieliset palvelut
camilla.zakowski@hel.fi

Anne Mäkiprosi

Controller
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
anne.makiprosi@hel.fi

Espoo

Virpi Mattila

Varhaiskasvatuksen johtaja
Espoon sivistystoimi
Suomenkielinen varhaiskasvatus
virpi.mattila@espoo.fi

Anne Peltonen

Erityissuunnittelija
Espoon sivistystoimi
Suomenkielinen varhaiskasvatus
anne.peltonen@espoo.fi

Jaana Turunen

Taloussuunnittelija
Espoon sivistystoimi
Esikunta
jaana.m.turunen@espoo.fi

Vantaa**Sole Askola-Vehviläinen**

Varhaiskasvatuksen johtaja
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
sole.askola-vehvilainen@vantaa.fi

Helena Bastman

Taloussuunnittelija
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
helena.bastman@vantaa.fi

Sari Ekholm

Controller-asiantuntija
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
sari.ekholm@vantaa.fi

Turku**Kirsi Kanninen**

Laskentasuunnittelija
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
kirsi.kanninen@turku.fi

Maija-Liisa Rantanen

Palvelualuejohtaja
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
maija-liisa.rantanen@turku.fi

Anne Siipola

Palvelupäällikkö
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
anne.siipola@turku.fi

Tampere**Kristiina Järvelä**

Kasvatus- ja opetusjohtaja
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
kristiina.jarvela@tampere.fi

Jaana Hartman

Erikoissuunnittelija
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
jaana.hartman@tampere.fi

Henrik Hiekkataipale

Suunnittelija
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
henrik.hiekkataipale@tampere.fi

Elli Rasimus

Asiakaspalvelupäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
elli.rasimus@tampere.fi

Tuija Viitasaari

Kasvatus- ja opetuspäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
tuija.viitasaari@tampere.fi

Oulu**Ulla Rissanen**

Varhaiskasvatuksen palvelujohtaja
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
ulla.rissanen@ouka.fi

Anne Jokiniemi

Sovelluskoordinaattori
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
anne.jokiniemi@ouka.fi

Taina Koistinen

Taloussihteeri
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
taina.koistinen@ouka.fi

Sari Nyberg

Varhaiskasvatuksen asiantuntija
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
sari.nyberg@ouka.fi

Työryhmän sihteeri**Marianne Forsell**

Projektitutkija
Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
Kaupunkitutkimus ja -tilastot
marianne.forsell@hel.fi

